

f 9,95/199 Bfr.

CD-i

Onafhankelijk tijdschrift
over de wereld van CD-i

ARCADE CLASSICS

FILMS • MUZIEK • GAMES • SPECIAL INTEREST • KINDEREN

Nederlandse kinderfilms

Vier regisseurs vertellen

Video CD

Het complete overzicht!

Horror

Dé
HORROR
films op
Video CD

76 PAGINA'S

DIK!

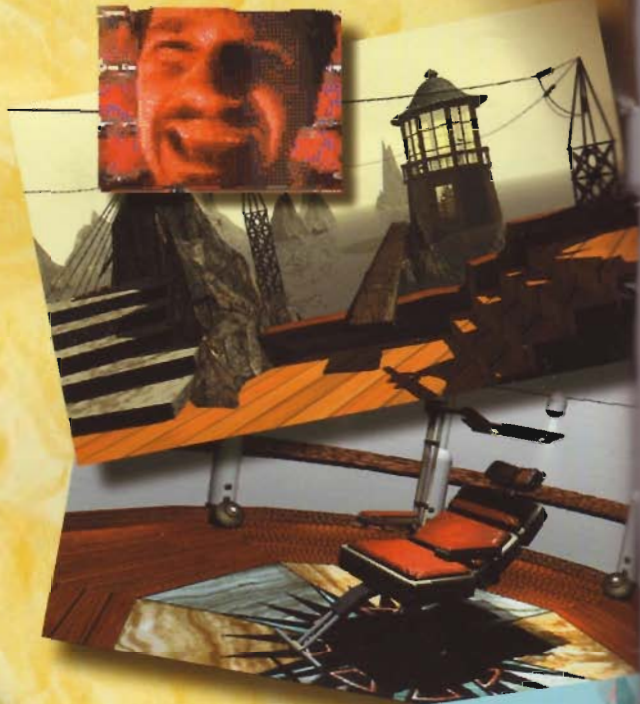
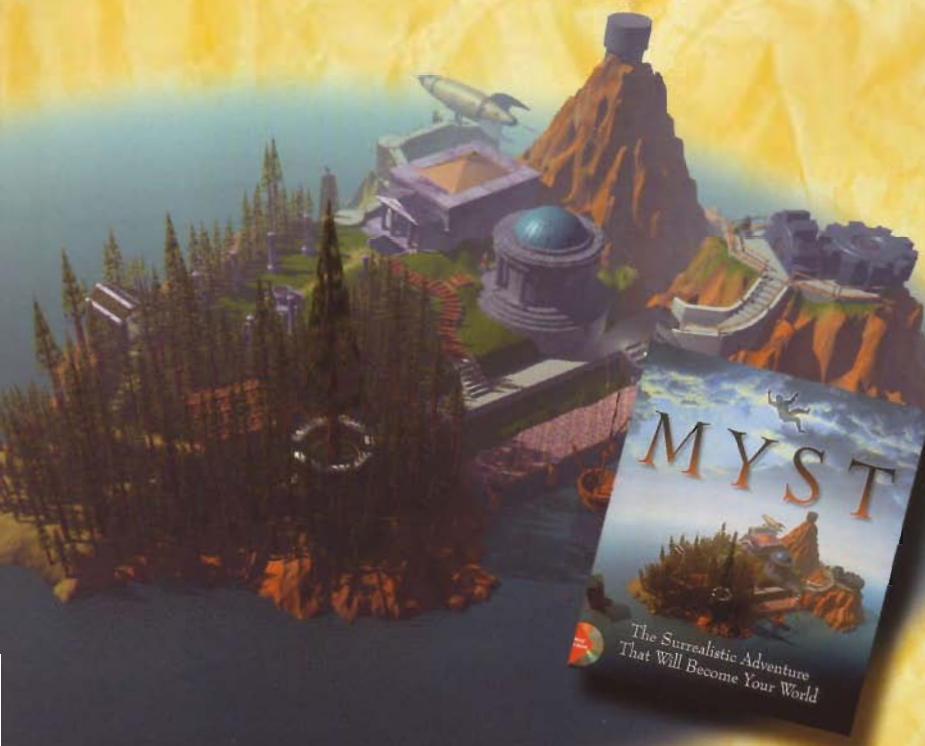
**8 pagina's
Tips & Trucs**

ONTRAFEL HET GEHEIM VAN MYST!

MYST is anders dan alle andere adventure-games. Op een eilandwereld lopen fictie en werkelijkheid door elkaar heen. Probeer, door logisch na te denken, stukje bij beetje de informatie te vergaren die je nodig hebt om het mysterie van MYST te ontrafelen. Geef jezelf over aan een fantastische, maar vooral MYSTERIEUZE ontdekkingsreis.

Niet voor niets won deze titel maar liefst 20 prestigieuze prijzen. De 3D-beelden zijn van een fantastische kwaliteit en ook de muziek draagt bij aan de spannende sfeer.

<http://www.cyan.com/>
<http://www.cd-online.nl/>

fl. 99,95

Bel voor meer informatie de
Philips Consumentenlijn:
06-8406 (20 cent per minuut)

Let's make things better.

PHILIPS

Philipscdi.com

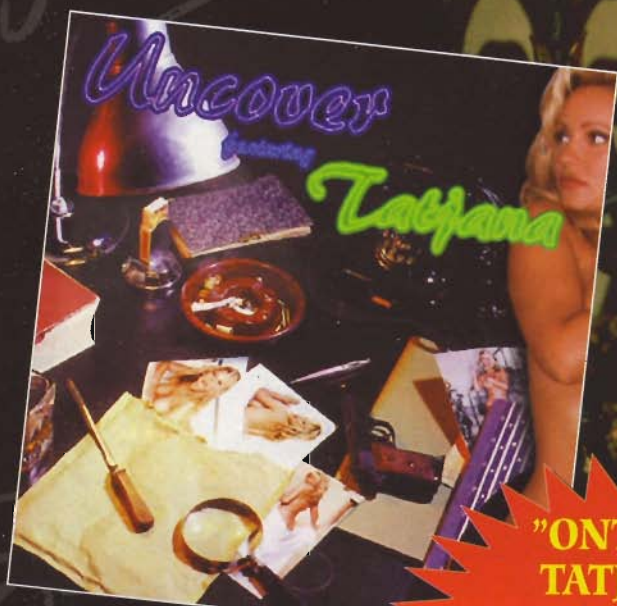
VERKRIJGBAAR OP CD-i EN PC CD-ROM

Tatjana

UNCOVER:
FEATURING
TATJANA

Snelheids- en behendigheidss-
game met 40 onthullende,
veel nog nooit gepubliceerde
Tatjana foto's.

fl. 39,95

**"ONTMOET
TATJANA!"**

Doe mee aan de prijsvraag en
maak kans op een etentje
met Tatjana of één van
de andere prijzen.

Let's make things better.

Bel voor meer informatie de Philips
Consumentenlijn: 06-8406 (20 cpm)
<http://www.cd-online.nl/>

PHILIPS

Philipscdi.com

INHOUD

Redactioneel

Dit nummer heeft even op zich laten wachten. We hopen dat het het wachten waard is gebleken. We hebben die tijd gebruikt om het blad te veranderen en verbeteren, al zeggen we het zelf. Voor deze maand betekent dat allereerst méér blad. We breiden dus alvast met 8 pagina's uit. Maar dat is niet genoeg; de lay-out gaat ook veranderen. Wij kijken alweer meer dan twee jaar tegen hetzelfde opmaak aan en willen wel weer 'ns wat nieuws. Ook de inhoud zal niet aan onze grote schoonmaak ontkomen. CD-i en Video CD blijven natuurlijk, maar we willen jullie ook goed op de hoogte houden van Internet, DVD, CD-ROM en ander mooi multimediaal speelgoed. Dit nummer: een wat pittiger en technischer verhaal over DVD, extra tips om de lange avonden mee door te komen, genoeg Internet-adressen voor een hele maand surfen, overzichts-artikelen over de opmars van succesvolle Nederlandse kinderfilms, klassieke arcade-games en, voor de sterkere magen, een horror-special. En toen we toch bezig waren met overzichten, hebben we alle Video CD's uit de redactie-kast maar eens op een rijtje gezet. Het is een lijst met maar liefst 553 titels geworden! Waarschijnlijk alleen met een loep te lezen, maar nu weten we weer wat voor Video CD-vlees we in de kuip hebben.

We hebben de komende tijd nog meer verrassingen in petto. Welke? Dat blijft nog even geheim (Sinterklaas en de Kerstman verklappen toch ook niets), maar ze mogen er wezen. Tot die tijd veel leesplezier met dit nummer!

Sybrand Frietema de Vries

SF

14

ARCADE CLASSICS

Wie is er niet mee opgegroeid? De spelklassiekers uit de flikkerende Arcade-hallen. Oké, je moest een vuilniszak vol knaken meezeulen, maar dan was je ook een hele middag zoet. Vanaf nu kun je je kleingeld in je zak houden, want Ms. Pacman, Galaxian en Galaga zijn vereeuwigd op CD-i!

18

DVD: DE TOEKOMST KOMT ERAAN!

Evolutie of revolutie? Begin jaren 80 verbande de Compact Disc de langspeelplaat naar het museum. Zo'n 15 jaar later zijn de voorbereidingen voor een nieuwe paleisrevolutie in volle gang. DVD bonkt op de deur. Het blijft een zilveren schijfje, maar verder wordt alles sneller, beter, mooier en meer.

CD-i Magazine nu 76 pagina's dik!

Maar daarmee zijn we er nog niet. We blijven vernieuwen en volgende maand gaan we door met onze 'face-lift'.

Postbus 3389, 2001 DJ Haarlem, Telefoon redactie: 023-5360160 Telefax: 023-5359627 E-mail: cdi@hub.nl

REDACTIE EN MEDEWERKERS: Sybrand Frietema de Vries (Hoofdredactie), Foeke Collet (Eindredactie), Sieds de Boer, Mark Friederichs, Rom Helweg, René Janssen, Lennie Pardoel, Léan Seuren, Rob Smit, Klaas Smit. **VORMGEVING:** Ernst Bernson (Art Director), Carola Hoff, Margo Witte, Joachim Mahn, Jan Willem Bijl, Menno Pelsler. **FOTOGRAFIE:** Hans van Dormolen. **REDACTIESECRETARIAAT:** Wilma Boekel. **TRAFFIC:** Saskia van Holk. **MARKETING:** Babette Molenaar. **BOEKHOUDING:** Marcel Smit, Richard Maat. **UITGEVER:** Wouter Hendrikse. **DIRECTIE:** A.W. Elfers, J.C. Nusselder. **ABONNEMENTEN:** CD-i Magazine, Postbus 3389, 2001 DJ Haarlem, Telefoon: 023-5364401. CD-i Magazine komt 11 maal per jaar uit. Een jaarabonnement kan op elk gewenst moment ingaan en wordt automatisch verlengd, tenzij u het abonnement schriftelijk opzegt, uiterlijk twee maanden voor de vervaldatum. **ADVERTENTIES:** Retra PubliciteitsService, Sander Retra, Letty van den Brand, Postbus 333, 2040 AH Zandvoort, Telefoon: 023-5718480, Telefax: 023-5716002. Advertenties kunnen zonder opgave van redenen geweigerd worden. **PREPRESS EN DRUK:** Nederlands Drukkerij Bedrijf, Zoeterwoude. **DISTRIBUTIE NEDERLAND:** BetaPress, Gilze. **DISTRIBUTIE BELGIË:** ImaPress.

CD-i Magazine is een uitgave van het Haarlems Uitgeef Bedrijf B.V. Zonder uitdrukkelijke toestemming van de uitgever mag niets uit deze uitgave op enigerlei wijze worden overgenomen.

26

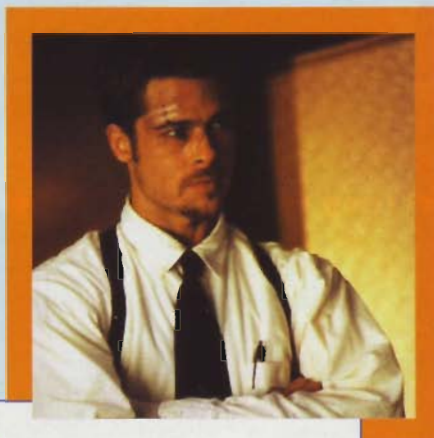
SECRET MISSION SPIONNENGIDS

Een beetje adventure is naast uitdagend en spannend ook vreselijk frustrerend en vaak bloed-onder-je-nagels-van-da-an-halend. Om al te hoge bloeddrukken te voorkomen, helpen wij een handje met het eerste deel van een exclusieve spionnengids.

34

NEDERLANDSE KINDERFILMS

Jarenlang werd de Nederlandse exportmarkt gedomineerd door klompen en kaas. 'De Nederlandse kinderfilm' mengt zich de laatste jaren uiterst succesvol in de competitie. Wij bekeken de mooiste en lieten vier topregisseurs aan het woord.

46

HORROR

Na weer zo'n dramatische dag op kantoor is het altijd fijn om te weten dat andere mensen grotere problemen hebben. Wij gingen op zoek naar rondvliegende ledematen, zombie's, seriemoordenaars en andere verknijpte persoonlijkheden op Video CD. Zeven pagina's Horror dus!

71

HET VIDEO CD OVERZICHT!

Ben je door de bomen het bos én de draad kwijt? En heb je werkelijk geen idee meer waar de klepel hangt? Ook wij wisten niet meer welke Video CD's er nu allemaal op de markt zijn. Dus delegeerden wij, en lijmde onze redactie-assistente aan de telefoon vast. Het complete overzicht is daar!

INHOUD KORT

SERVICE
pagina 6

PRIJSVRAGEN
pagina 7

BRIEVEN
pagina 8

NIEUWS
pagina 10

ARCADE CLASSICS
pagina 14

DVD
pagina 18

CHRISTMAS COUNTRY
pagina 20

DOWN IN THE DUMPS
pagina 22

NEDERLAND IN BEWEGING
pagina 25

SECRET MISSION SPIONNENGIDS
pagina 26

TIPS & TRUCS
pagina 28

NEDERLANDSE KINDERFILM
pagina 34

ROLLING STONES
pagina 40

THE POLICE
pagina 42

THE CURE
pagina 44

PETER GABRIEL
pagina 45

HORROR
pagina 46

MR. BEAN
pagina 54

THE BROWNING VERSION
pagina 56

DEAD AGAIN
pagina 57

INTERNET
pagina 58

PROFESSIEEL
pagina 64

VERKLARENDE WOORDENLIJST
pagina 68

VIDEO CD OVERZICHT
pagina 71

Service pagina

Werk in uitvoering! Werk in uitvoering! Werk in uitvoering!

We groeien

Het zal niemand ontgaan zijn, wij zijn wat dikker geworden. Dat past in ons streven het blad aan te passen aan de verlangens van onze lezers. We groeien uit onze jas: meer tips & trucs, meer ruimte voor films, speloverzichten en veel aandacht voor nieuwe ontwikkelingen op het gebied van nieuwe media zoals Internet en DVD. Al deze rubrieken, die wij met veel plezier vol schrijven, vergen een hoop bladzijden. In dit blad zul je daar al het een en ander van terugvinden. Maar we zijn er nog niet.

Uitbreiding service

Naast het blad te verbeteren, zijn wij hard bezig de service voor onze lezers uit te breiden. Dat betekent dat wij voor jullie op zoek zijn gegaan naar CD-i's en Video CD's die wij exclusief én tegen schappelijke prijzen kunnen aanbieden. Zoals in de brievenrubriek voorin het blad is aangekondigd. In dit geval enigszins voorbarig, want pas met ingang van het volgende nummer starten wij met deze dienst. Dat willen wij namelijk wel goed voorbereiden. Let volgende maand op onze nieuwe rubriek *Balie*.

Actie gaat door! (nog even)

De in het vorige nummer aangekondigde actie voor nieuwe abonnees gaat nog heel even door: wie zich vóór 6 december 1996 aanmeldt als abonnee van CD-i Magazine, kan als welkomsgeschenk kiezen uit 2 verschillende titels. Het spannende actie-spel *Mad Dog McCree I* (winkelwaarde f 129,95!) of het betrouwbare naslagwerk *Dit was 1995* (winkelwaarde f 79,95!) en dat tegen de huidige abonnementsprijs van f 69,95. Na 6 december gaan de nieuwe abonnementsprijzen in. Voor bestaande abonnees hebben we een aantal fantastische aanbiedingen. Daar krijgt u nog bericht over.

CD-i Magazine komt 11 keer per jaar uit. Een jaarabonnement kan elk gewenst moment ingaan en wordt automatisch verlengd, tenzij je het abonnement uiterlijk twee maanden voor vervaldatum opzegt.

Abonnementenadministratie

CD-i Magazine
Postbus 3389
2001 DJ Haarlem
Telefoon 023-5364401

De redactie

De redactie van CD-i Magazine is benieuwd wat onze lezers vinden van het blad. Als je vragen of opmerkingen hebt, kun je contact opnemen met de redactie. Doe dit liefst schriftelijk. Stuur een kaartje of brief naar:

Haarlems Uitgeef Bedrijf
t.a.v. Redactie CD-i Magazine
Postbus 3389
2001 DJ Haarlem

Brieven aan de games-redactie met vragen of tips over bepaalde spellen kunnen eveneens naar het bovenstaande adres gestuurd worden met de vermelding 'Tips & Trucs'.

Als je de mogelijkheid hebt om elektronische post te versturen, dan kan je een e-mailtje sturen naar cdi@hub.nl

Nabestellen

CD-i Magazine bestaat nu twee jaar. Heb je in de tussentijd een nummer gemist of wil je je verzameling CD-i Magazines compleet maken, dan kun je oude nummers nabestellen.

Op dit moment zijn alle oude CD-i Magazines nog voorradig. De prijs is f 8,95 per stuk. Een complete jaargang (11 nummers) kost f 59,95. De porto- en verzendkosten zijn f 5,- per exemplaar. Voor drie of meer exemplaren zijn de kosten f 12,50 per zending. Een briefje met volledig ingevulde girobetaalkaart of eurocheque kun je sturen naar:

Haarlems Uitgeef Bedrijf
o.v.v. Nabestellingen CD-i Magazine
Postbus 3389
2001 DJ Haarlem

LET OP! LET OP! LET OP!
Deze aanbieding geldt tot
6 december 1996!

CD-i Magazine wordt dikker en leuker!

Prijsvragen!

Prijsvragen!

Prijsvragen!

Uitslag Prijsvraag BiosDisk

Dat alle inzenders van de BiosDisk prijsvraag wisten dat de film *A Time To Kill* is gemaakt naar het gelijknamige boek van John Grisham, konden we ons nog voorstellen. Maar dat iedereen ook wist dat *De Klokkenluider van de Notre Dame* oorspronkelijk van Victor Hugo is, vinden we knap. Jullie kennen je klassiekers! Uit de inzenders hebben we de volgende winnaars getrokken, die BiosDisk nummer 5 krijgen thuisgestuurd. Gefeliciteerd!

- **M.A.W. Grooff** Oudeschild
- **Jasper Hartog** Haarlem
- **C.L.A. Westplate** Heerhugowaard
- **Marius Kapleijn** Haarlem
- **M.A.H. van der Burg** Hellevoetsluis
- **E. Bakker** Heemskerk
- **J.F.H. Müller** 't Zand
- **P.A.M. Koch** Doesburg
- **G. Huisman** Barendrecht
- **J.W. de Lang** Zaandam

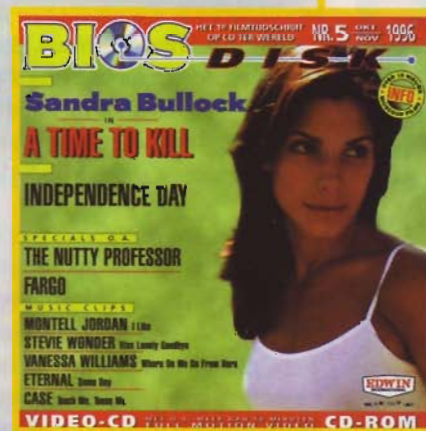
Nieuwe Prijsvraag!

Vanzelfsprekend hebben we deze maand ook weer een nieuwe prijsvraag. Ditmaal zijn er een Videoband van de film *The Net* en één van *Johnny Mnemonic* te winnen, plus 10 posterpakketten van beide films.

The Net kun je zien als de eerste Internet-thriller van het witte doek. Sandra Bullock speelt een topanaliste, die veelvuldig over het World Wide Web surft. Een mooie baan lijkt het, totdat ze een programma ontvangt dat alle deuren naar vertrouwelijke en geheime informatie opent. Voordat ze het weet worden haar sleutels en identiteitspapieren gestolen, wordt ze uit alle databases verwijderd, blijkt dat onbekenden haar een nieuwe identiteit hebben gegeven en wordt ze gezocht door de politie. Ze zit gevangen in *The Net*.

Een 21e eeuwse datakoerier die via chips in zijn hoofd waardevolle informatie transporteert? Nee, we hebben het hier niet over de CD-i Burn:Cycle, maar over de speelfilm *Johnny Mnemonic*. Johnny (Keanu Reeves) is zo'n koerier, die om de data-opslag in zijn brein te vergroten, zijn geheugen heeft laten wissen. Hij krijgt spijt en om zijn geheugen terug te kunnen kopen moet hij nog één grote opdracht aannemen. En hij heeft slechts 24 uur de tijd om deze levensgevaarlijke downloadklus te klaren.

Om deze Videofilms of een posterpakket in je bezit te krijgen, moet je onderstaande twee vragen goed beantwoorden. Schrijf ze op een kaart of brief (onder vermelding van 'Prijsvraag CD-i Magazine') en stuur deze voldoende gefrankeerd naar: Redactie CD-i Magazine, postbus 3389, 2001 DJ in Haarlem.

Vraag 1:
In welke kaskraker speelden Sandra Bullock en Keanu Reeves samen?

Vraag 2:
Hoeveel uur had Burn:Cycle datadief Sol Cutter om het virus in zijn hoofd teniet te doen?

brieven

Overzicht speelfilms

Ik ben een groot filmliefhebber en dit is de reden waarom ik enkele weken geleden een CD-i-speler heb aange-schaft. Deze biedt - in tegenstelling tot de meest CD-ROM's met MPEG kaart - de beste mogelijkheid voor het afspelen van Video CD's. Ik ben dan ook direct begonnen mijn VHS-collectie uit te breiden met speelfilms op Video CD.

Wanneer ik de CD's in de winkels bekijk, kom ik echter tot de conclusie dat de paar zaken die een echt interessant aanbod hebben, dit slechts beperken tot een vaste collectie, die dus in elke vestiging hetzelfde is. Op die manier krijg ik dus geen goed overzicht van de op Video CD uitgebrachte speelfilms. Daar ik ook in de diverse zaken waar ik navraag deed geen succes heb gehad, besloot ik mij bij deze tot jullie te wenden.

Het gaat mij dus om een compleet overzicht van alle SPEEL-FILMS op Video CD die in Nederland verkrijgbaar zijn.

Ivo Senden, Termaar

Zoals je in dit nummer ziet, val je met je neus in de boter, want ook wij wilden nu wel eens op een rijtje hebben wat er precies aan speelfilms op Video CD te krijgen is. Wij hebben ons dus suf gebeld en zoveel mogelijk films boven water gehaald. Veel kijkplezier!

Naar de beurs

Jullie hebben mij nieuwsgierig gemaakt met het artikel "CD-i gaat naar de Beurs" in het september-nummer van dit jaar. Een en ander is zeer interessant omschreven, zodat ik graag in het bezit wil komen van deze disc 'De Amsterdamse Effectenbeurs Interactief'. Kunnen jullie mij het adres geven waar ik deze CD-i kan bestellen en wat de kosten zijn? Groeten en bij voorbaat dank.

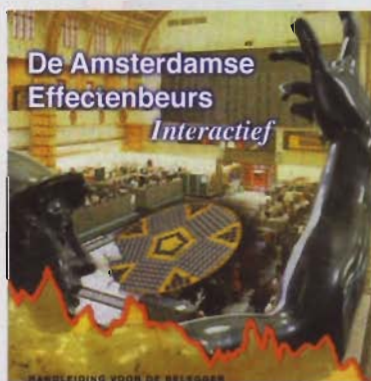
J.E. Samuel, Sneek.

In het nummer van september hebben jullie de CD-i 'De Amsterdamse Effectenbeurs Interactief' besproken. Kunnen jullie mij helpen aan de naam van de uitgever en/of waar deze titel te koop is en voor welke prijs?
J. Leerentveld, Arnhem.

Als beginnend belegger heb ik met interesse jullie artikel gelezen over de CD-i van de Amsterdamse effectenbeurs. Helaas ben ik de disc nog niet in de winkel tegengekomen en daarom mijn vraag waar ik 'De Amsterdamse Effectenbeurs Interactief' kan bestellen. Ik hoop dat jullie me verder kunnen helpen.
J.P. de Haas, Almelo.

Het lijkt erop dat de economie flink aantrekt, want we hebben aardig wat brieven ontvangen van mensen die nieuwsgierig waren naar deze disc. Kennelijk krijgt lang niet iedereen zoals onze schrijver van de recensie een "onbedwingbare gaapaanval bij het openslaan van de beursberichten in de krant".

Ook wij vonden de CD-i 'De Amsterdamse Effectenbeurs Interactief' uitermate de moeite waard. We zijn dan ook aan de bel gaan hangen met producent Beursmedia en kunnen met gepaste trots melden dat de CD-i bij ons voor f 55,- te bestellen is. Meer informatie vind je op de service pagina!

Toch bedacht...

Hoewel ik een aantal weken terug jullie heb gemeld dat ik mijn abonnement wilde stopzetten, heb ik mij nu bedacht en besloten mijn abonnement op jullie magazine te verlengen. Hiervoor zijn dan ook twee redenen.

Ten eerste zou mijn CD-i-speler in de vergeethoek belanden (wat zonde is) als ik jullie blad niet meer maandelijks in de bus zou krijgen. Ten tweede vind ik het leuk dat jullie magazine gaat uitbreiden en dat er interessante aanbiedingen zijn voor lezers van het eerste uur.

Youri Schrooten, Dilsen-Stokkem.

We zijn blij dat je je bedacht hebt en hopen dat je zeer tevreden zult zijn met onze nieuwe opzet. Voor je ligt dus een dikker nummer van CDMagazine: 76 pagina's! Veel leesplezier.

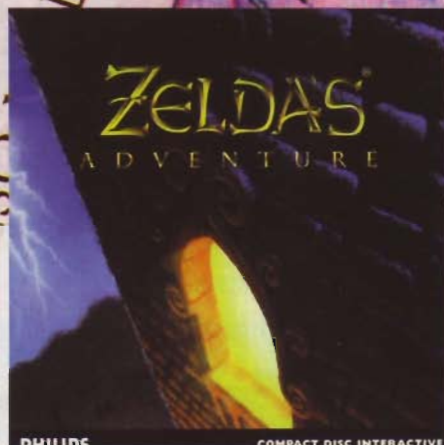
Hé, MPEG 2!

Waarom heeft er nog geen artikel over de nieuwe standaard MPEG 2 in jullie magazine gestaan? Dit is toch belangrijke informatie?! Jullie kunnen het natuurlijk goedmaken met een goed artikel over MPEG 2.
zwaan@cd-online.nl

Je hebt helemaal gelijk dat de MPEG 2-standaard zeer belangrijk is. Veel zaken met betrekking tot deze standaard en bijvoorbeeld DVD stonden tot voor kort echter nog zo in de kinderschoenen en er werd nog volop over gegebakkeleid, dat we besloten af te wachten tot er wat knopen waren doorgelukt. Intussen is er echter (gelukkig) een hoop meer duidelijkheid geschapen en zul je vanaf heden in CD-i Magazine regelmatig informatie over alle nieuwe ontwikkelingen vinden. Net als vorige maand duiken we in dit nummer weer in het DVD-verhaal, met name het MPEG 2-gebeuren komt volop aan bod.

Waar zijn de spellen?

Vanaf het eerste moment dat CD-i er was, heb ik 'm gekocht en was ik razend enthousiast over dit systeem. Mijn megadrive 16 bit werd verkocht om voor de CD-i nieuwe spellen te kopen. Ik bleef enthousiast door sommige spellen, zoals bijvoorbeeld Burn:Cycle, Zelda, Secret Mission, etc.

Toch wil ik proberen een discussie op te zetten. Waar ik mij aan erger is het feit dat ik spellen mis die er op andere systemen wel zijn. Ik mis bijvoorbeeld Electronic Arts, Acclaim, US Gold en diverse andere Arcade spellen op CD-i. Ik begrijp wel dat dit ook met rechten te maken heeft, maar is er nou niemand bij Philips die snapt hoe je een voetbal-, race- of ander steengoed spel moet maken? Waar zijn Doom en Duke Nukem? Ben ik de enige die er zo over denkt, heb ik toch het verkeerde spelsysteem aangeschaft?

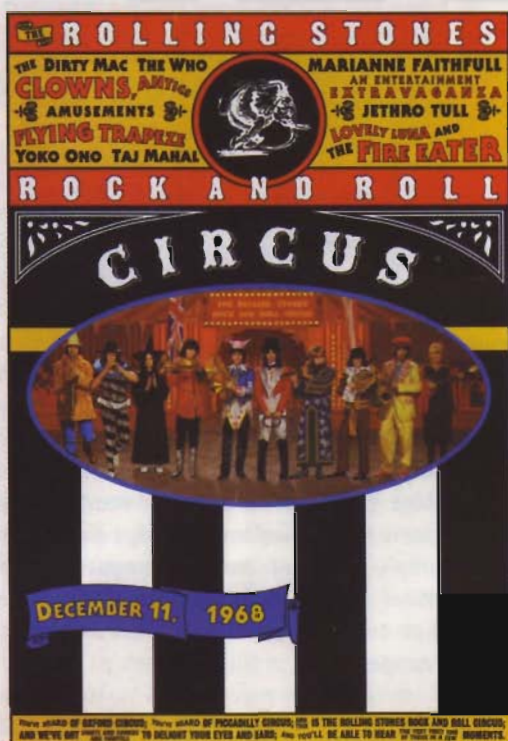
Een CD-i fan

Volgens ons heb je niet het verkeerde systeem aangeschaft, al betekent CD-i natuurlijk veel meer dan alleen games. Ook ben je niet de enige die vindt dat er meer mooiere spellen moeten komen. Er wordt inderdaad door velen met smart gewacht op een voetbal- of race-spel, dus daarom plaatsen we met jouw brief maar weer eens een oproep. Volgens onbevestigde geruchten wordt er gewerkt aan een Doom-kloon, maar laten we geen hoge verwachtingen wekken. Eerst zien! Gelukkig staan er voor eind dit jaar, begin volgend jaar weer flink wat goede spellen op uitkomen. Meer informatie over deze verwachte spellen vind je in de nieuwsrubriek van dit nummer.

De redactie ontvangt veel lezersbrieven met vragen, opmerkingen, complimenten en, af en toe, gezonde kritiek. Daar zijn wij blij mee. Door die hoeveelheid is het helaas niet mogelijk alle brieven te publiceren. Onze gamesredactie geeft, aan de hand van lezersbrieven, in de rubriek Tips & Trucs antwoorden op veelgestelde vragen. Vragen of opmerkingen over de abonnementen kunnen gesteld worden aan de abonnementenregistratie; adres en telefoonnummer zijn voorin het blad te vinden.

De redactie behoudt zich het recht voor brieven te selecteren en te redigeren. Blijf schrijven!

NIEUWS

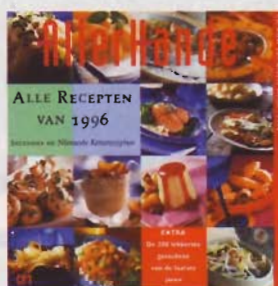

Rock and Roll Circus

Na bijna 28 jaar in een stoffige archiefkelder te hebben gelegen, verschijnt binnenkort op VHS het legendarische live concert Rock and Roll Circus. Hierbij geven naast de organiserende Rolling Stones muzikale toppers als The Who, Eric Clapton, John Lennon, Yoko Ono, Marianne Faithfull en Jethro Tull acte de présence. Deze live registratie uit 1968 wordt wel gezien als de missende schakel in de officiële Stones-discografie. De Audio CD van het concert verscheen afgelopen maand al, de VHS volgt deze maand. Verder in dit blad een verslag van de Nederlandse première van Rock and Roll Circus.

Allerhande

Steeds meer winkelketens ontdekken de mogelijkheden van multimedia. Zo verraste 'thuiswinkelier' Neckerman zijn klanten onlangs met een gratis CD-i waarmee een ontdekkingsreis kan worden gemaakt naar de mode-, kinder-, thuis-, vrijetijd en electrowereld

van het bedrijf. Naast aanbiedingen, spelletjes en muziekfragmenten mist natuurlijk ook de prijsvraag niet. De CD-i is alleen bedoeld voor klanten van Neckerman en niet in de winkel te koop.

Albert Heijn richt zich vanaf deze maand op de computergebruikers via een CD-ROM (zowel PC als Macintosh) met maar liefst 600 recepten uit het huisblad Allerhande. De kookliefhebber kan recepten snel opzoeken, raadplegen en uitprinten. Bovendien bestaat de mogelijkheid om een eigen database van favoriete recepten aan te leggen. De Allerhande CD-ROM is vanaf 21 november verkrijgbaar bij de servicecounter van de grotere Albert Heijn-winkels en kost f 34,90. In Allerhande nummer 12 (24 oktober in de winkels) zit tevens een bestelformulier voor de CD-ROM.

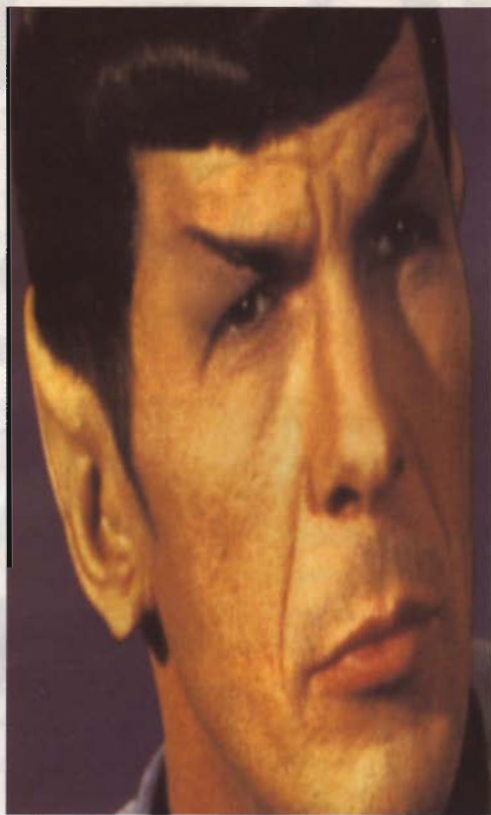

Arcade Classics Wedstrijd

CD-i Speciaalzaak Smart Disc in Scheveningen viert op 14 en 15 december zijn tweejarig bestaan. Het éénjarige jubileum werd vorig jaar gevierd met een zeer succesvolle Tetriswedstrijd en de organisatoren hebben besloten niet teveel te tornen aan deze gouden formule. Derhalve wordt ook dit jaar gekozen voor een klassieke spelwedstrijd. En wat is er dan beter dan een Arcade Classics Wedstrijd? Deze onlangs verschenen CD-i bevat de spellen Ms. Pacman, Galaxian en Galaga. De spelfanaten kunnen op 14 en 15 december dus (naast het nuttigen van een hapje en een drankje) volop aan de bak. Voor elk van de drie spellen is de hoogste score goed voor een eerste prijs.

Opgeven is niet nodig, gewoon komen en zo hoog mogelijk scoren! Smart Disc is op de wedstrijddagen geopend van 12.00 tot 17.00 uur.

Smart Disc is te vinden aan de Prins Willemstraat 22A, 2584 HV in Scheveningen (tel/fax: 070-3506858).

Emotion '96

We hebben ze geteld: precies 82.124 bezoekers vonden vorige maand de weg naar de Amsterdamse RAI om een kijkje te nemen bij Emotion '96. Dat waren er heel wat minder dan de 150.000 waarop de organisatoren van deze "Moderne Concumentenelectronica- en Nieuwe Media-beurs" vooraf gerekend hadden. Intern zal het evenement dan ook zonder twijfel pittig geëvalueerd worden. Naar buiten toe blijft het natuurlijk één grote glimlach en volgens het persbericht is "Emotion '96 in positieve stemming afgesloten". Projectmanager Marco Vlasblom: "Het valt niet te ontkennen dat het aantal bezoekers ons als RAI en exposanten tegenvalt. Hierbij teken ik echter direct aan dat de stemming bijzonder positief is, onder de bezoekers én de exposanten."

Ook over de bekendheid van Emotion '96 ("Was dat niet de nieuwste Star Trek-serie? Ik heb Spock toch gezien!") is intussen veel geschreven. Vlasblom: "Alle partijen moeten zich nu afvragen waar de redenen liggen voor de trage start van het evenement. We hebben gedurende de beurs de communicatie bijgesteld en meer nadruk gelegd op de inhoud van Emotion '96."

Een positieve kijk en hoop voor de toekomst kan de organisatoren niet ontzegd worden. "De laatste dagen van Emotion '96 hebben in ieder geval bewezen dat er een markt is voor een dergelijk evenement", aldus Vlasblom. "Hoe dat er in 1998 uit gaat zien is natuurlijk onderwerp van gesprek tussen de RAI, de branche-organisaties en de exposanten. Gezamenlijk hebben wij geïnvesteerd in een nieuw evenement met een nieuwe naam."

That's Logical!?

CD-i Top 10

31 oktober 1996

- 1 Lucky Luke
- 2 Crime Patrol
- 3 Kingdom II - Shadoan
- 4 Hieperdepiep, Ik Lees!
- 5 Sportfreaks
- 6 Video Speedway
- 7 Chaos Control
- 8 Pac Panic
- 9 Philips Interactieve Encyclopedie
- 10 Ik, Mik, Letterland

CD-ROM Top 10

31 oktober 1996

- 1 Grand Prix 2
- 2 Quake
- 3 Command & Conquer
- 4 Competitiemanager 96/97
- 5 Duke Nukem
- 6 Pinball Power Games
- 7 The Need for Speed
- 8 Pandora Directive
- 9 Sim City 2000
- 10 Z

DUTCH INTERACTIVE CHARTS

NIEUWS...

CD-ReWritable

Vijf vooraanstaande elektronicafabrikanten hebben onlangs een nieuwe Compact Disc-systeem onthuld: de CD-ReWritable, waarmee computergegevens op een compact disc worden gelezen, geschreven en herschreven. De vijf, Philips, Hewlett-Packard, Missubishi, Ricoh en Sony, hebben allen aan de ontwikkeling meegewerkt. De disc bundelt en verbreed de voordelen van de huidige CD-ROM en CD-Recordable en zal tevens compatibel zijn met de toekomstige DVD-ROM. De eerste CD-ReWritabel producten (drives, opslagmedia en software) worden in het eerste kwartaal van 1997 verwacht.

Evoluon '96

Science Fiction-fans moeten het weekend van 30 november en 1 december vrijhouden, want dan wordt tussen 10:00 en 22:00 de grootste sci-fi conventie van het jaar gehouden: Evoluon '96.

Er zullen afleveringen worden getoond van de nieuwste (geïmporteerde) afleveringen van Amerikaanse series zoals Voyager, Deep Space Nine en The X-Files. Ook zal worden geprobeerd nieuwe series als Dark Skies en Millennium te ver-

tonen. Daarnaast zal een aantal filmaatschappijen aanwezig zijn om de nieuwste trailers (Mars Attacks!, First Contact, Star Wars) en misschien zelfs een aantal films te vertonen.

Een aantal gasten zal lezingen verzorgen over onder andere de geschiedenis van Science Fiction, UFO's en de wetenschap van Science Fiction. Speciale Gast is Richard Arnold die jarenlang aan de verschillende Star Trek series en films meewerkte en wordt gezien als de meeste vooraanstaande Star Trek-kenner ter wereld. Hij zal een lezing en vragenuurtje verzorgen en een aantal bijzondere Star Trek-collectibles veilen.

LET OP: tijdens de conventie worden er geen kaartjes aan de deur verkocht! Op beide dagen is het wel mogelijk om kaartjes (f 50,- en f 2,50 administratie- en verzendkosten) te kopen bij het VVV kantoor in Eindhoven of bij Williams te Schiedam, Hoogstraat 143, 3111 HE Schiedam, Tel/fax: 010-4739012.

Verwacht!

Er staat weer een aantal mooie CD-i's en Video CD's op het punt van uitkomen. Hieronder zetten we de ons inziens belangrijkste titels op een rijtje. Deze lijst is noch compleet, noch een garantie dat de titels ook op de verwachte datum in de winkel liggen. Maar omdat er nog zoveel moois in het verschiet ligt, wilden jullie wij dit heerlijk subjectieve (en voorlopige) lijstje niet onthouden.

Heeft u de eerste vier al?

Nr 5
Nu
in de
winkel

F19,95

5 muziek tracks
15 film previews
specials - biografieën

Correct, Diskoland, Dixons, Free Record Shop, Funtronics, van Leest, Music Store, Radio Modern, Superclub en V&D.

Philipscdi.com

Arcade Classics: Drie klassieke Arcade-spellen op één CD-i; Ms. Pacman, Galaxians, Galaga (CD-i, Philips Media, verwacht: deze maand)

Atlantis, The last Resort: Langverwacht en veelbesproken actiespel. Aangeprezen als "Doom goes under water". Tevens aparte Audio CD met soundtrack. (CD-i/Audio CD, Philips Media, verwacht: eerste kwartaal 1997)

Braindead 13: Geanimeerde interactieve tekenfilm-game waarin je de wereld moet redden van een kwaadaardig computerbrein. (CD-i, Philips Media, verwacht: eerste kwartaal 1997)

Christmas Country: Verslavend kerstplatformspel met vele levels vol vijanden. (CD-i, Creative Media, verwacht: eind 1996)

Creature Shock: Zeer lang verwacht 3D shoot-'m-up adventure vol ruimtevluchten en monsters. Aangeprezen met "Never play this alone!" (CD-i, Philips Media, verwacht: eerste kwartaal 1997)

De Tasjesdief: Veelbekroonde Nederlandse speelfilm van Maria Peters met jeugdig talent Olivier Tuinier. Voor kinderen en volwassenen. (Video CD, Valkieser, verwacht: deze maand)

Discworld: Spannende en komische Adventure-game, gebaseerd op de boeken van fantasy-schrijver Terry Pratchett's. (CD-i, Philips Media, verwacht: eerste kwartaal 1997)

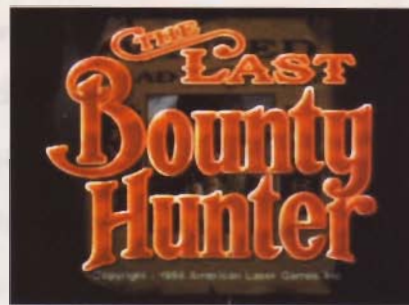
Down in the Dumps: Geniaal adventure met de volledig

maffe buitenaardse familie Blub. Beloofd een van de leukste CD-ROM spellen van dit jaar te zijn. (CD-ROM, Philips Media, verwacht: deze maand)

Filmpje!: Eerste speelfilm van ons vaderlandse 'enfant terrible' Paul de Leeuw. Bijdragen van onder andere Bob, Annie, Rijk, Willeke en Pleuni. (Video CD, PolyGram Video, verwacht: deze maand)

Het beste van Mr. Bean: De achtste Video CD van deze droogste Brit aller tijden, met zijn beste sketches en nog nooit vertoond materiaal. (Video CD, PolyGram Video, verwacht: deze maand)

Last Bounty Hunter: Western Shoot-'m-up game met live action full motion video. Ideaal voor CD-i peacekeeper (CD-i, Philips Media, verwacht: eerste kwartaal 1997)

Medische Encyclopedie: Compleet Nederlandstalig interactief medisch naslagwerk, gebaseerd op gerenomeerde standaardwerken. (CD-i, Philips Media, verwacht: deze maand)

Milkmoney: Romantische komedie uit 1994 met Melanie Griffith en Ed Harris. (Video CD, Philips Media, verwacht: deze maand)

Mortal Kombat: Actie-avonturenfilm over het dodelijke vechtspel Mortal Kombat. Gebaseerd op het gelijknamige schietspel. (Video CD, PolyGram Video, verwacht: deze maand)

Myst: Mysterieus, spannend en intussen legendarisch adventure dat met 2 miljoen exemplaren een van de best verkopende computer-games is. Nu ook op CD-i. (CD-i, Philips Media, verwacht: deze maand)

Rock and Roll Circus: Verloren gewaande concertfilm van de Rolling Stones met gasten als John Lennon, The Who en vele anderen. Na 27 jaar eindelijk vrijgegeven. (VHS/Audio CD, PolyGram Video, verwacht: deze maand)

Seven: Bloedstollende bioscooptopper met Morgan Freeman en Brad Pitt. Misschien wel beter dan 'Silence of the Lambs', vinden wij. (Video CD, PolyGram Video, verwacht: deze maand)

Top 40 Hitdossier: CD-ROM met meer dan 30 jaar popmuziek uit de Top 40 op een rijtje. Zoekmogelijkheden: chronologisch, titel, artiest, hoogste positie, onderwerp. (CD-ROM, Philips Media, verwacht: nog niet bekend)

Game

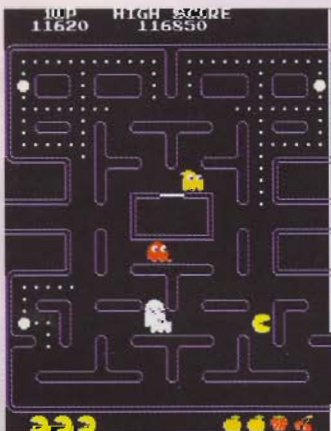

Je kent ze wel, die speelhallen waar de kogels je om de oren vliegen, je gek wordt van de Pac-Man-geluidjes en waar je overal flipperkasten op tilt hoort springen, begeleid door hardgrondig gevloek van de speler die zojuist zijn extra bal in het niets zag verdwijnen. Gelukkig hoeft je hier als bezitter van een CD-i-speler of PC niet veel gulden meer achter te laten. Je speelt gewoon thuis, waar je je hapje en drankje altijd bij de hand hebt. Want er zijn spellen die je thuis op een glimmend schijfje hebt staan, en die hun oorsprong in deze speelhallen hebben.

Mark Friederichs

Pac Man

Pac-Man is het eerste spel dat bij me opkomt als ik denk aan de spellen van meer dan tien jaar geleden waar je een gulden in moest gooien. Veel fritures verdienden toentertijd bij wijze van spreken meer aan dit spel dan aan hun frikadellen. Pac-Man is het leuke gele mannetje (waarom

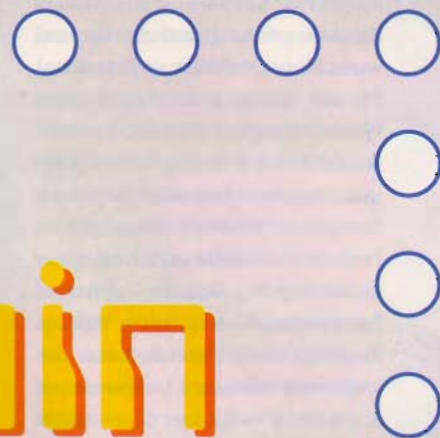

het een mannetje is, zul je straks merken) dat in een doolhof alle punten moet opeten. De speler stuurt hem door het doolhof met een stuurknuppeltje waarmee je vier kanten op kunt: boven, onder, links en rechts. Hierbij wordt hij gehinderd door vier spoken. Telkens als Pac-Man in aanraking komt met één van hen, verliest hij één leven. In totaal heeft hij drie levens, dus hij kan wel een stootje hebben. De rollen kunnen ook omgedraaid worden. Als Pac-Man

één van de vier grote stippen eet, verandert de kleur van de spoken en kan hij ze verslinden. Dit duurt helaas niet lang; na enkele seconden begint de kleur van de spoken alweer langzaam te veranderen, wat betekent dat ze weer gevaarlijk worden. Hoe verder je in het spel komt, hoe korter de tijd is dat de spoken ongevaarlijk voor je zijn. Als je een doolhof van alle puntjes hebt beroofd, staat er weer een nieuw klaar. In de originele *Pac-Man*-versie veranderen de doelhoven echter niet. Je kunt in elk nieuw veld meer punten halen door een bonus die af en toe in het midden van het doolhof verschijnt, maar het wordt steeds moeilijker doordat de spoken sneller gaan bewegen en minder lang kwetsbaar zijn.

Verslavend

Verslavend, dat is het woord dat het meest op zijn plaats is bij dit soort spellen. Omdat de grafische mogelijkheden in die tijd nog zeer beperkt waren, was het spelelement het enige waarmee men indruk kon maken. Tegenwoordig zien we dat het ene spel er nog fraaier uit-

VER, Insert Coin

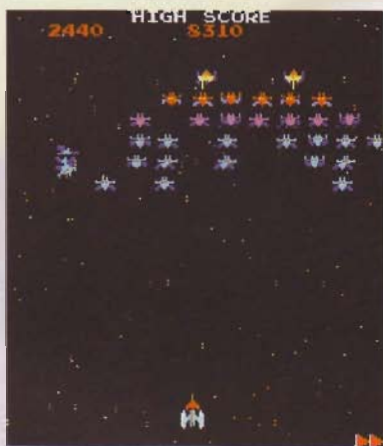
De speelhal thuis

ziet dan het andere, maar dat dat absoluut niets zegt over de spelkwaliteit. Het is uitdagend om Pac-Man door het doolhof te sturen met vier spoken achter hem aan. Iedereen zal zelf merken dat zijn of haar hartslag toeneemt bij het spelen van dit spel. Dit is ook wat de makers beoogden bij het programmeren van dergelijke spellen. Het moet een uitdaging blijven om telkens iets verder te komen dan waar je de vorige keer geëindigd bent.

Geweld?

Een opvallend detail bij *Pac-Man* is dat het een gigantisch succes is geworden zonder dat het een gewelddadig spel is. Oké, *Pac-Man* kan een gruwelijke dood sterven en ook worden er zomaar spoken verslonden, maar dit is niets vergeleken bij de talloze schiet-spellen. Rond de tijd van *Pac-Man* waren het vooral spellen waarbij je moest schieten alsof je leven ervan afhing die het meeste succes hadden. Des te opvallender was het succes van *Pac-Man*. Een bekend schietspel uit die tijd is bijvoorbeeld *Asteroids*. Het principe is heel eenvoudig: je moet grote rotsblokken in kleine stukken schieten, die vervolgens helemaal verdwijnen als je ze raakt. Je bestuurt een raket-je dat je 360 graden kunt draaien en waarmee je kunt

voortbewegen. Af en toe komt er een ruimteschip dat kogels op je afvuurt en uitgeschakeld zal moeten worden, maar hoofdzakelijk is om te zorgen dat je niet door de rotsblokken geraakt wordt. Ook dit spel wordt gekenmerkt door een hoge mate van eenvoud. Iedereen die het even gezien of geprobeerd heeft, snapt de bedoeling en kan het spelen. Het blijft natuurlijk wel een kunst om zo lang mogelijk 'in leven te blijven', zeker omdat het niet eenvoudig is om controle over het ruimteschip te houden.

Nog meer geweld

Om een of andere reden zijn spellen waar schieten het belangrijkste (of eigenlijk het enige) element is, het populairst. Daarom zijn er ook talrijke spellen waarin geweld tot kunst verheven wordt. Dit varieert van het afschieten van ruimteschepen in de lucht (*Space Invaders*, *Galaxian*, *Galaga*) tot het schieten op alles wat beweegt (*DOOM*) en het door mid-

del van Oosterse vechttechnieken uitschakelen van je tegenstander (*Mortal Kombat*). Over de psychologische aspecten van dit verschijnsel zullen we het hier niet hebben; daar wordt al genoeg over geschreven door mensen die wel weten hoe dit zit. Het enige wat duidelijk is, is dat

[Return of] Arcade

Als je terug wilt keren naar de spellen die jaren geleden gigantische successen waren in de speelhallen en je bezit een PC, dan kun je je hart ophalen aan Microsoft Arcade en Microsoft Return of Arcade. De eerste titel bevat de vijf volgende spellen: Asteroids, Battlezone, Centipede, Missile Command en Tempest. Het tweede pakket bevat vier spellen: Dig Dug, Galaxian, Pac-Man en Pole Position. Hiervoor heb je Windows 95 nodig, terwijl Microsoft Arcade ook loopt onder Windows 3.1. Hieronder zal ik een aantal spellen kort de revue laten passeren.

Centipede

Ed Logg is de bedenker van dit spel. Hiervoor had hij al een belangrijk aandeel in onder andere het spel *Asteroids*. In *Centipede* moet je een enorm insect tegenhouden dat langzaam afdaalt richting jou. Hierbij wordt de weg van het beest bepaald door een aantal paddestoelen die je weg kunt schieten en je zo iets meer tijd geven voor je belaagd wordt door het schattige beestje. Ook word je nog lastiggevallen door een spin, alsof je al niet genoeg aan je hoofd hebt

Missile Command

Missile Command is een spel waarin de aarde wordt aangevallen door projectielen vanuit de ruimte (waar heb ik dat meer gehoord?). Deze projectielen komen als een soort stralen naar beneden, waarbij je drie bases hebt van waaruit je kunt schieten. Met de muis wijs je het punt aan waar je wilt vuren. Het is een spel waarbij naast actie een hoop tactiek komt kijken.

Dig Dug

In *Dig Dug* ren je onder de grond en word je achternagezeten door de meest rare wezentjes. Je kunt hen met een pomp opblazen totdat ze uit elkaar spatten of een rotsblok zo laten vallen dat ze verpletterd worden. Uiteraard ben je er nog niet als je alle monstertjes uit de weg geruimd hebt. Er staat dan weer een nieuw level op je te wachten.

dit soort spellen voor velen een afleiding is uit de dagelijkse sleur. Sommigen raken hun agressie kwijt in sporten, anderen hebben hier videospelletjes voor.

Met de tijd mee

Naarmate de stand van de techniek voortschreed, werd ook de kwaliteit van de videospelletjes beter. Eenvoudige raketten die vaak gewoon uit drie streepjes bestonden, zoals in *Asteroids*, werden vervangen door raketten die in (teken)films niet zouden misstaan. Het geluid werd beter en doordat de kracht van de gebruikte processoren steeds groter werd, werden spellen met zeer complexe graphics werkelijkheid. Helaas wil dit, zoals hierboven al vermeld, niet zeggen dat de spellen ook altijd leuker werden. Veel fabrikanten dachten dat een spel goed genoeg was als het er maar indrukwekkend uitzag en overrompelende geluiden bezat. Gelukkig zijn er ook spellen genoeg waarbij het spelelement wel minstens evenveel aandacht heeft gekregen als het uiterlijk vertoon. Het is nu alleen een stuk moeilijker om een goed spel uit te zoeken, omdat je meestal pas na een tijd spelen kunt weten of het wel of niet leuk is.

De speelhal thuis

Gelukkig deed begin jaren tachtig de spelcomputer zijn intrede, waarbij vooral Atari goede zaken deed. Voor weinig geld kon je al een apparaat kopen dat zich eenvoudig op je TV liet aansluiten en waarmee je het bekende spel met

de twee streepjes en het balletje kon spelen. Maar als je meer geld wilde uitgeven, kon je al de gelukkige eigenaar worden van een Atari-spelcomputer, waarop je spellen als *Pac-Man*, *Centipede* en *Defender* kon spelen. Maar ook de PC begon aan een opmars. Later kwam hier de CD-i-speler bij. Spellens als *Space Ace* en *Dragon's Lair* zijn eerst in de speelhallen verschenen en werden later omgezet voor CD-i-spelers. Maar ook spellen als *Mad Dog McCree*, *Crime Patrol* en het nieuwe *Drug Wars* hebben hun basis in de speelhal liggen. Voor de PC verschenen al eerder de titels *Microsoft Arcade* en *Microsoft Return to Arcade*. En op het moment dat ik dit schrijf, heb ik net een CD-i-schijfje *Arcade Classics* in handen gekregen. Over alledrie de producten kun je elders in dit artikel meer lezen.

De hulpstukken

Om het spelplezier thuis te vergroten, zijn er van allerlei 'hulpstukken' op de markt gekomen. Dit begon al met joysticks die je in de winkel kon kopen als aanvulling op de vaak snel slijtende bedieningsapparaten die je bij de spelcomputer kreeg. Langzamerhand kreeg deze randapparatuur steeds meer functio-

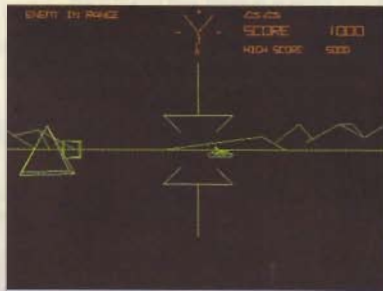
naliteit, maar een joystick was niet voor elk type spel even geschikt. Platformspellen zoals *Rayman* en *Johnny Bazoocatone* voor de PC en *The Apprentice* en *Lucky Luke* lieten zich veel gemakkelijker spelen met een gamepad, een apparaatje waarmee je met één duim de hoofdrolspeler op het scherm bestuurt, terwijl je met de andere hand knoppen bedient om hem handelingen als springen en schieten uit te laten voeren. De Peacekeeper Gun is alleen van de CD-i-speler bekend. Dit is een pistool waarmee spellen als *Mad Dog McCree*, *Crime Patrol* en *Thunder in Paradise* beduidend aan realisme winnen. Je richt gewoon op datgene wat je wilt raken en je haalt de trekker over: een kind kan de was doen. Philips Media bracht voor flipperfanaten die een PC hebben *Virtual Pinball* op de markt, een pakket dat bestaat uit een 'flipperkast' en een CD-ROM met een flipperspel. De kast zet je gewoon op een tafel en heeft dezelfde knoppen als een echte flipperkast: twee knoppen aan de zijkanten om de flip-

pers te gebruiken en een knop om de bal af te schieten. Ook kun je de kast gelukkig 'op tilt krijgen' door er flink tegen te duwen en stoten.

Gouden tijden

De toekomst is veelbelovend. De apparatuur in de huiskamer wordt steeds geavanceerder. Spellen die jaren geleden alleen in de speelhallen gespeeld konden worden, liggen nu binnen ieders handbereik. Je kunt nu al thuis flipperen met een akelig hoge realiteitsgraad. Schietspellen waar het kruit vanaf spat, zijn niets nieuws in huis. Het aantal spellen dat, vooral voor de PC, gelanceerd wordt, groeit bovendien met de dag. Nee, over de toekomst maak ik me geen zorgen. Er breken gouden tijden aan voor spelliefhebbers.

Productinformatie

<i>Virtual Pinball</i>	<i>Arcade Classics</i>	<i>Microsoft Arcade</i>	<i>Microsoft Return of Arcade</i>
Flipperkast en CD-ROM	CD-i	CD-ROM	CD-ROM
Philips Media	Philips Media	Microsoft	Microsoft
f 249,-	f 119,95	f 49,95	f 49,95

Arcade Classics

De firma Namco verraste de wereld jaren geleden met intussen klassieke Arcade-spellen als *Pac-Man*, *Galaxian* en *Dig Dug*. Ik kreeg een CD-i Arcade Classics in mijn handen gedrukt waar niets anders op stond dan de titel. Er zat nog geen boekje bij en ook de hoofdredacteur gaf me geen verdere uitleg. Gelukkig was het voldoende om het schijfje in de speler te stoppen en op 'Play' te drukken. Er verschenen drie titels op het scherm die lang vervlogen tijden naar boven deden komen.

Allereerst kon ik *Galaxian* spelen. Dit is het spel dat veel lijkt op het nog klassiekere *Space Invaders*. Had je hier nog bunkers waar je je onder kon verschuilen, bij *Galaxian* heb je helemaal niets dat de regen van kogels kan afweren. Ook komt van tijd tot tijd een vijandig gezind ruimteschip in vogelvlucht naar beneden, wat het er ook niet echt prettiger op maakt.

Leuker vind ik zelf *Galaga*, het tweede spel van deze CD-i. Het principe is hetzelfde, maar nu komen de vijandige ruimteschepen heel fraai; het scherm binnenvliegen, waardoor het lijkt alsof je er veel meer middenin zit. Als je dit een tijdje speelt, zul je je bloed bijna horen stromen. Geregeld laat een bepaald type ruimteschip (de NCX-10 geloof ik) een straal los richting aarde. Als je hier met je eigen schip in terecht komt word je opgezogen, wat overigens erger lijkt dan het is. Dit schip kun je namelijk terugverdienen waardoor je dubbele vuurkracht krijgt.

Het derde spel is mijn persoonlijke favoriet, *Ms. Pac-Man*. Ook zo'n vijftien jaar geleden had men al door dat een vervolg op een succes grote kans had om zelf ook een succes te worden. Het grootste verschil met *Pac-Man* is dat je bij laatstgenoemde in elk level hetzelfde doolhof aantreft. *Ms. Pac-Man* zorgt voor wat afwisseling door na een aantal levels met een nieuw doolhof te komen.

GAME OVER

DVD, wat is dat?!

Terwijl de apparatuur nog niet eens te koop is, spraken wij in het vorige nummer van CD-i Magazine al over de onstuitbare opkomst van DVD. In dit nummer gaan we een stapje verder, we duiken de techniek in. Want er zijn revolutionaire technieken ontworpen om dit machtige medium te realiseren. Laten we eens kijken wat de toekomst van multimedia ons allemaal te bieden heeft.

Sieds de Boer

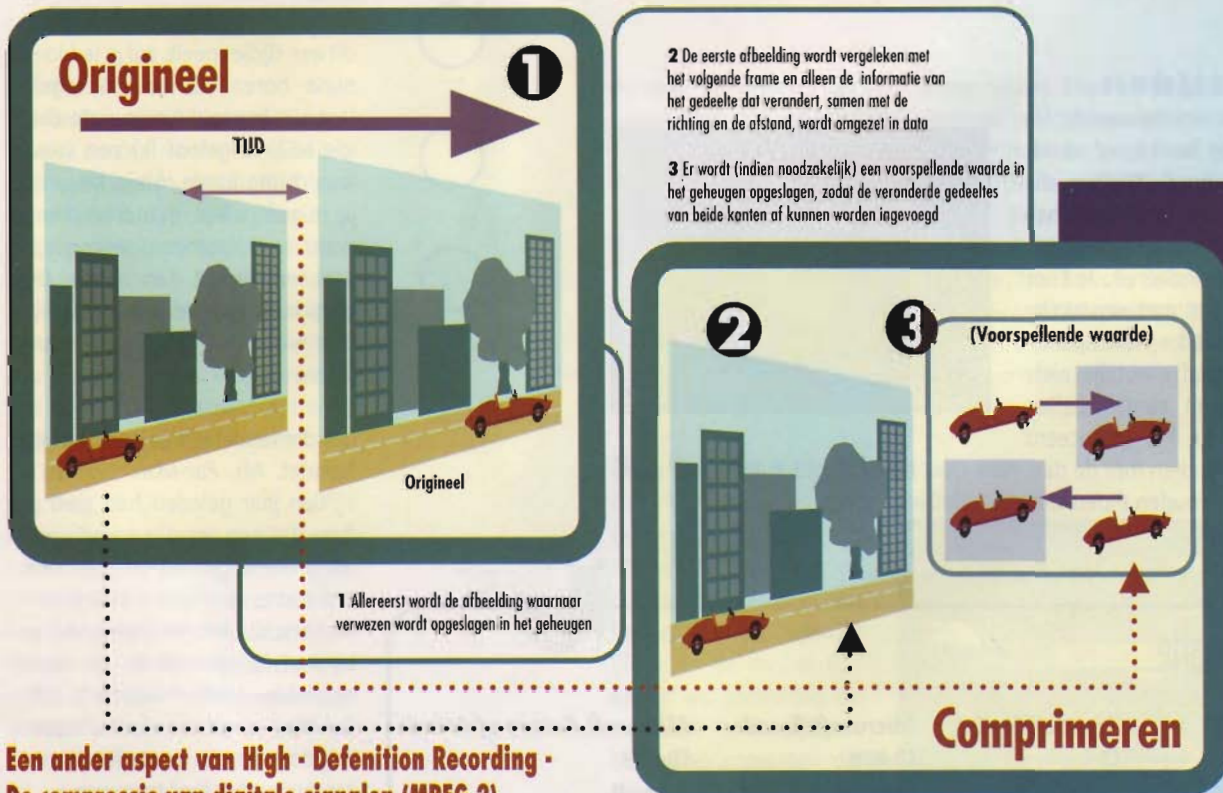
Bijna ieder aspect van DVD is ontwikkeld om een stijging in opslagcapaciteit van data te bereiken. Die extra ruimte wordt niet alleen gebruikt om méér geluid/beeld/gegevens op het schijfje te kunnen zetten, maar ook beter van kwaliteit. Voor de DVD-Video betekent dat niet alleen dat op één schijfje een complete film past, maar dat het er simpelweg ook beter uitziet. Hoe kan dat?

Een wel erg kort filmpje...

Net zoals de originele CD een revolutie ontketende op het gebied van audio, zal DVD de standaard voor de kwaliteit van beeld en geluid enorm verhogen. Natuurlijk is dit geweldig nieuws voor liefhebbers van speelfilms, computergames en multimediaproducties. Deze ontwikkeling is echter niet zomaar tot stand gekomen. Ondanks de verbeteringen in opslagcapaciteit was er nog een aantal hinderenissen. Digitaal geluid neemt al een grote hoeveelheid ruimte in beslag, maar digitaal beeld (met geluid erbij) vereist zeer veel opslagcapaciteit. Ook de datarate (de vereiste minimum snelheid om data vloeiend weer te geven) speelt een belangrijke rol. De digitale video-standaard specificiert een hoeveelheid voor de digitale video rate van 167Mbit per seconde. Even rekenen... dit komt erop neer dat met de DVD-capaciteit van 4,7Gb slechts zo'n 4 minuten digitale video opgeslagen zou kunnen worden. En dat is wel een erg korte video-clip, om over een complete film nog maar niet te spreken! De conclusie was dus eigenlijk dat men de data moest gaan comprimeren. De DVD maakt hiervoor gebruik van een geavanceerde compressietechniek, genaamd MPEG-2.

MPEG-1 en MPEG-2

MPEG staat voor Moving Pictures Experts Group. Dit is een internationale werkgroep die is opgezet om erop toe te zien dat de compressie van digitale audio en video signalen volgens een gedefiniëerde standaard plaatsvindt. Standaardisatie is niet alleen belangrijk omdat de verschillende producten die gecomprimeerde signalen gebruiken dan aansluiten op elkaar, maar ook omdat de applicaties dan betaalbaar worden c.q. blijven voor de consument. Door het onderzoek en de investeringen te richten op een beperkt aantal standaarden werkt men uiterst kosteneff-

Een ander aspect van High-Definition Recording - De compressie van digitale signalen (MPEG 2)

MPEG2 is een manier om gegevens te comprimeren, samen te pakken. Dat gaat als volgt: Stel je hebt vier beelden achter elkaar waarop een blok huizen en een bewegende auto te zien zijn. Wanneer elk beeld steeds in z'n geheel moet worden opgeslagen kost dat nogal wat ruimte. Door het beeld van het blok huizen eenmaal op te slaan en de bewegende auto wel steeds apart te bewaren bespaar je opslagruimte. Het huizenblok wordt op deze manier maar een keer opgeslagen in plaats van vier maal. Dit kan gedaan worden omdat het huizenblok-

plaatje toch hetzelfde blijft. Het beeld dat wel verandert, de auto, wordt steeds opnieuw bewaard. Daarnaast kan er nog meer opslagruimte worden bespaard. In plaats van vier keer het beeld van de auto op te slaan, onthoudt MPEG2 het eerste auto-plaatje, kijkt wat het laatste plaatje is en voorspelt op welke plek de auto zich in de tussentijd zal bevinden. Door deze voorspelling, berekening, op te slaan in plaats van het auto-plaatje zelf, wordt er nog eens extra ruimte bespaard.

fectief. Hoewel men er aan begon te werken met sateliet-verbindingen in het achterhoofd, bleek dat het voor de consumentenmarkt ook erg interessant is.

In 1992 kwam de MPEG-werkgroep tot een overeenkomst voor een nieuwe standaard; dit was MPEG-1 die vooral wordt gebruikt voor de huidige Video CD en CD-i. De techniek is tegelijk simpel en toch uiterst ingenieus. MPEG vergelijkt twee opeenvolgende frames en maakt onderscheid tussen bewegende en stilstaande beelden. Het converteert en neemt alleen bewegende beelden op en gebruikt dezelfde data voor de stilstaande beelden. Deze techniek zorgt voor een extreem hoge compressiewaarde. Door de snelle aanvaarding van de markt was deze standaard echter direct aan vernieuwing toe.

Op 11 November 1994 werd de nieuwe standaard MPEG-2. Deze standaard specificeert de syntax en semantiek van gecomprimeerde video en de parameters zoals bit rates, afbeeldingsformaat en resoluties die toegepast kunnen worden, en hoe de gegevens weer de afbeeldingen moeten reconstrueren.

MPEG2 zorgt ervoor dat afbeeldingen met een maximale resolutie van 720 x 480 pixels afgespeeld kunnen worden met een snelheid van 60 frames per seconde. In gewone woorden: dat ziet er prima uit op een (breedbeeld!) TV. Dit niveau van performance, gecombineerd met de nieuwe CD-technologie, maakt het mogelijk om een hele hoofdfilm (met surround sound geluidskwaliteit en een beeldkwaliteit die bijna gelijk is aan wat ze in een televisie-station gebruiken) op een enkele disc te zetten. Aan de hand van een illustratie kun je beter zien hoe de compressietechniek in zijn werk gaat.

Drie overwegingen

Om DVD-Video discs te kunnen bekijken en beluisteren, moet het systeem uitgerust worden met een speciale MPEG video decoder met optioneel een Dolby AC-3 audio decoder. Die zitten in de DVD-Video spelers die volgend jaar op de markt verschijnen.

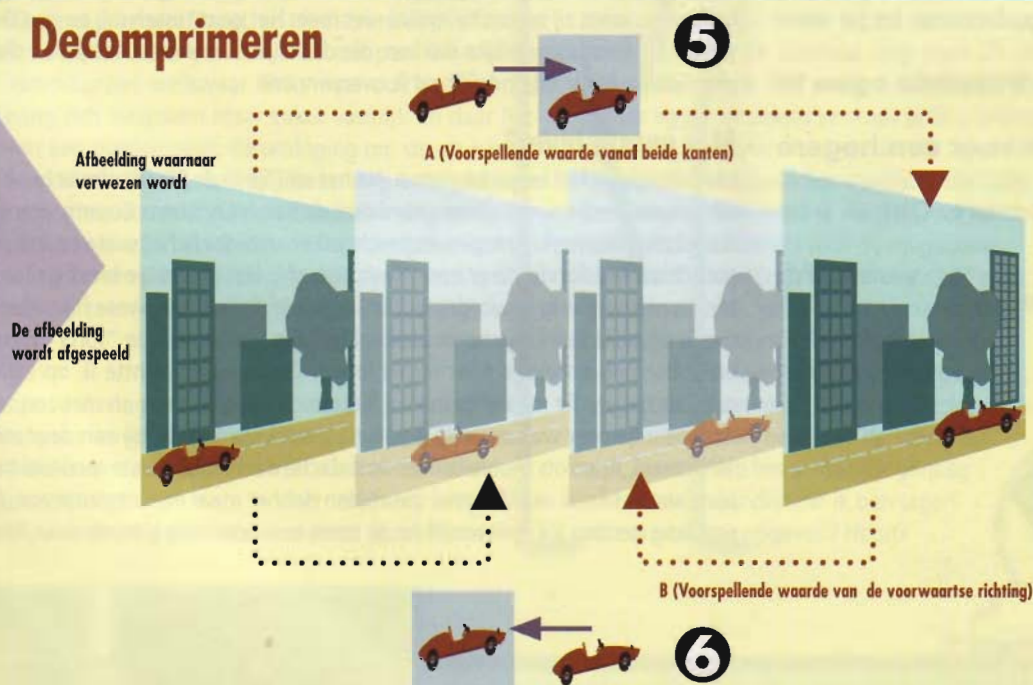
Natuurlijk is het ook een belangrijke vraag of je met DVD op kunt nemen. Er zijn al prototypes ontwikkeld waarop je data kunt zetten. Er is hierbij echter nog wel een 'klein' financieel probleempje. De high-end systemen die nodig zijn om de MPEG-2 gecomprimeerde video te creëren kosten ruim een half miljoen gulden per stuk en bovendien duurt het vele uren en verschillende 'takes' om één film te comprimeren. En om dat dan nog goed op een DVD-schijfje te zetten, is echt specialisten-werk. Dit is dus duidelijk geen techniek die binnen het bereik van de doorsnee consument ligt. Toch heeft een aantal fabrikanten aangekondigd dit soort systemen ook tegen betaalbare prijzen voor de gewone consument te willen gaan ontwikkelen. Maar om de dagelijkse soap niet te missen, bevelen wij vooralsnog een VHS-je aan.

Video CD's (MPEG-1 dus) zullen afspeelbaar zijn op DVD-Video (MPEG-2). Dat is het mooie van 'echte' standaarden, er wordt voortgebouwd op iets dat er al is en het wordt beter gemaakt.

Hallo, bent u daar nog?

OK, dit was een wat technisch verhaal dan u van ons gewend bent. Het wapent u in ieder geval, hopen wij, met kennis over een product waar u volgend jaar zeker mee geconfronteerd wordt. CD-i Magazine wacht al deze ontwikkelingen gespannen af. De redactie is in ieder geval elk moment 'ready for take off'.

Decomprimeren

4 Het inlezen van de afbeeldingen waarnaar verwezen wordt
5 'A' wordt geproduceerd gebaseerd op de data in stap (2)

6 'B' wordt ingevoegd tussen de afbeelding waarnaar wordt verwezen en 'A'. Door de voorste en achterste afbeelding met elkaar te vergelijken, wordt een scherpere beeldweergave gereproduceerd

Verslavende frustratie

Persoonlijk ben ik niet zo'n spelletjesfreak. Natuurlijk, voor een avondje Risk of klaverjassen kun je me altijd wakker maken, maar bij die interactieve CD-i en CD-ROM games ben ik al dood voordat ik doorheb met welke knoppen ik überhaupt wat moet doen. Totdat ik de demoversie van het CD-i platformspel *Christmas Country* in handen kreeg. Nu begrijp ik wat het is om met zweet op je bovenlip, kramp in je vingers en tranende ogen te knokken voor een hogere score. Ook ik ben verslaafd.

Foeke Collet

Minimaal twee keer per dag duik ik achter de CD-i-speler om een hogere score te halen dan de vorige keer. Het is niet eens zo dat ik boven mijn collega's in de highscore-lijst probeer te komen, want zij spelen helemaal niet mee. Het gaat tussen mij en de CD-i-speler; tussen mij en die levensgevaarlijke slakken, die dodelijke lieveheersbeestjes en die bloeddorstige goudvissen. Maar uiteindelijk zal ik overwinnen!

M'n eerste level?

Maar laat ik bij het begin beginnen. Na het schijfje in de CD-i-speler te hebben gedaan, verscheen een besneeuwd uithangbord met de naam *Christmas Country*. Per ongeluk stootte ik met mijn rechterknie tegen de touchpad en voordat ik het wist verscheen er een winters spelscherm en donderde er een elf uit de lucht. Het mannetje bleef geduldig staan wachten en nieuwsgierig geworden liet ik hem naar links lopen, waar hij meteen met z'n neus tegen de rand van het scherm aanknalde. Mijn welgemeende "sorry" werd geaccepteerd en ik liet het mannetje naar rechts lopen. Gespannen wachtte ik op zwaar bewapende ruimteschepen die mijn elfje in één flits zouden verpulveren en met zouden vertellen dat het spelletje over was, maar in plaats daarvan kwamen we bij een deur met het opschrift 'Welcome'. Apetrots brulde ik over de redactie dat ik mijn eerste spellevel had voltooid. Me niets aantrekkelijk van de cynici die zeiden dat het maar een introotje was, liet ik de touchpad lang genoeg los om mezelf op de borst te kloppen en ging de deur binnen.

Nepsinterklaas

We kwamen in een kamer terecht waar de kerstman met z'n been in het gips op een stoel zat. "Ho, ho, ho ... can you help Santa out?", vroeg deze invalide nepsinterklaas. Ik wilde mijn persoonlijke gevoelens echter niet in de weg van mijn spelrecensie laten staan en zocht naar de 'ja'-knop. Voordat ik het wist sprong mijn elfje op het hoofd van de kersman, graaide een kadootje van de plank boven zijn hoofd en versierde zo mijn eerste 50 punten. Overmoedig geworden liep ik naar rechts waar mijn eerste vijand opdook: een slak. In mijn paniek drukte ik op knop twee van de touchpad en mijn elf rende in een waanzinnig tempo op het beest af. Moedig, dat zeker, maar hij overleefde de kopstoot niet. Na drie van mijn zes levens verspeeld te hebben, begreep ik dat de rechterknop voor 'rennen' stond en de linkerknop voor 'springen'. De slak had geen antwoord op mijn pas ontdekte sprongaanval van bovenaf en op dezelfde manier ontdeed ik me ook van opdringerige lieveheersbeestjes, onderweg over kistjes heenspringend, sterren oppikkend en punten verzamelend. Voordat ik het wist had de *Christmas Country*-koorts me in z'n greep en stond ik juichend bij een nieuwe deur.

Verslaving

Als je 't zo hoort klinkt het misschien allemaal kinderlijk eenvoudig. Niet dus! Dat een leek als ik een aantal levels van *Christmas Country* overleeft, heeft niets te maken met de moeilijkheidsgraad, maar meer met heel veel oefenen. Normaal gesproken geef ik het na de tweede poging op, maar *Christmas Country* is een heerlijk platformspel dat er gelikt uitziet, heel vlot 'loopt' en hilarische ploep-, ploep- en ploing-geluidjes heeft. Je kunt gewoon niet stoppen. Bovendien loopt de moeilijkheidsgraad weliswaar flink, maar ook gestaag op, zodat de verslaving zich langzaam maar zeker vastbijt. En daar ligt ook de kracht van een platformspel: de uitdaging om steeds handiger te worden en door oefenen, oefenen en nog eens oefenen trachten verder te komen en meer punten te behalen dan de vorige keer. En als het je lukt om mijn persoontje in elke lunchpauze achter de CD-i-speler te krijgen om wéér een poging te wagen om m'n elfje naar een volgend level te krijgen, dan heb je het beslist goed gedaan.

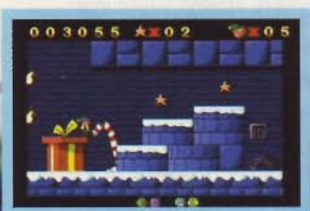
Overmoedig

Evenredig met de verslaving groeit ook de frustratie. Na een paar honderd keer oefenen is mijn elf een kei in het ontwijken van goudvissen (lees piranha's) en het elimineren van slakken en lieveheersbeestjes. Hij springt alsof het niets is over ravijnen, rent over smeltende ijsblokjes en trekt zich op aan zwevende blokken, maar er

blijven stukjes waar hij het niet redt. De combinatie van aanloopen-nemen-heel-ver-springen-snel-over-smeltende-ijsblokjes-rennen-over-vis-heenspringen-meteen-weer-doorrennen-over-ijsblokjes-slak-ontwijken-en-op-een-zwevend-plateau-tot-stilstand-komen-voordat-je-in-een-ravijn-donder, blijft voor mijn turbo-elf nog steeds een onmogelijke opgave. Zelfs als we de zes levens waarmee we starten met veel moeite hebben uitgebreid met twee extra levens, redden we het (nog) niet. Omdat we deze demoversie niet kunnen saven, moeten we weer helemaal opnieuw beginnen. Deze eerste levels kunnen we intussen geblinkdoekt en met onze handen op onze rug doen, maar deze overmoed kost ons door knullig concentratiegebrek ook zo weer twee levens. Frustrerend! Langer dan een half uur blijft de touchpad echter nooit in de hoek liggen, want de high-score roept!

17 vijanden

Het begeleidende papiertje bij de demoversie van *Christmas Country* maakte met overigens duidelijk dat ik nog lang niet in de buurt van een beetje fatsoenlijke score ben. *Christmas Country* bevat 16 levels en zo'n 17 verschillende vijanden, die gelukkig nog niet allemaal in deze demoversie zaten. Na elke vier levels is er een confrontatie met de slechte elf. Elk speelveld bevat 50 sterretjes die ieder 10 punten waard zijn. Mocht je het einde van een level halen dan zijn ze allemaal nog eens 25 punten waard, terwijl ze 100 punten waard zijn als je ze allemaal hebt. Verder liggen er pakjes verstopt (à 50 punten) en is er een geheime bonus te verdienen met de in elk level verstopte letterbolletjes. Tevens bevat elk level een superster die 2000 punten waard is. Vind je ze alle 16 dan moet je nog 1 groot eindmonster verslaan om in aanmerking te komen voor de megabonus. Alsof dit allemaal nog niet genoeg is zijn er drie bonuslevels waar je je verzamelde kadootjes in schoorstenen kunt gooien. En jawel...ook dit levert de broodnodige punten op. Ik moet eerlijk toegeven dat de moed me zo een beetje in de schoenen zakt, want ik heb het al moeilijk genoeg met die drie vijanden die ik ben tegengekomen. Maar opgeven? Nooit!

Wat?! Een CD-ROM? Ja, deze vonden we zo leuk dat we 'm moesten bespreken.

Down in the Dumps

Beavis and Butthead, The Simpsons, Quentin Tarantino en een vuilnisbelt in New York. Dit alles lijkt in eerste instantie niets met elkaar te maken te hebben. Als je *Down in the Dumps* gezien hebt, zul je echter merken dat er vanaf nu wel overeenkomsten te vinden zijn. Welkom in de wondere wereld van de familie Blub.

Mark Friederichs

De familie Blub is onderweg naar hun vakantiebestemming. Ergens op een kruispunt in de ruimte komen ze echter in aanraking met een ander ruimteschip dat bestuurd wordt door een stelletje bandieten dat denkt dat de hele Melkweg hun eigendom is. Beide schepen raken stuurloos en komen op aarde terecht, middenin een vuilnisbelt in New York. De Familie Blub wil uiteraard zo snel mogelijk weer naar huis, maar helaas heeft het ruimteschip flinke panne. Een groot aantal onderdelen is verloren gegaan en zal bij elkaar gezocht moeten worden. Het schorem dat tegelijkertijd met de voorbeeldfamilie neergestort is, doet er alles aan om te voorkomen dat de tocht voortgezet kan worden. Een andere handicap is dat de familie Blub ongeveer een duim groot is. Problemen genoeg dus, maar het moet ook weer niet te gemakkelijk worden.

Vier cartoons

Het spel bestaat uit vier cartoons: De Blub, De Rat en de Slechterik, De Hypnosemachine en Robin Blub en de Zwerfer. In het eerste deel wordt zoonlief op pad gestuurd om een onderdeel van het ruimteschip te zoeken. Dit lijkt in eerste instantie eenvoudig, maar al snel komt er een hypernerveuze rat in het spel, die er met het onderdeel vandoor gaat. In het tweede deel bouwen de inmiddels gezworen vijanden een hypnosemachine waarmee ze de hele familie Blub onder controle hopen te krijgen. Het Jomanda-gehalte is hoog, maar toch gaat niet alles helemaal goed. Oma Blub wordt getroffen en verandert in een psychopaat met een kettingzaag. Moeder Blub

moet nu op pad om te voorkomen dat het hele gezin uitgemoord wordt. Robin Blub is het derde deel van dit krankzinnige spel. Een briljant idee van de Blubs om een onderdeel voor het ruimteschip aan de kerstman te vragen, slaagt niet helemaal als blijkt dat ook een kerstman wel eens te diep in het glaasje kijkt. Vader Blub moet nu het pakje gaan zoeken, dat op een verkeerde plaats terecht is gekomen. Hij raakt verzeild in een avontuur dat zich afspeelt in een 'Robin Hood'-achtige omgeving. Het vierde en laatste deel is verreweg het grootste onderdeel van het spel. Hier gaan zoon en dochter op pad om een onderdeel te bemachtigen dat een zwerfer als lichaamsversiering draagt. Erg lastig als je bedenkt dat de zwerfer ongeveer dertig keer zo groot is als de Blubs.

Schitterende graphics

Zoals duidelijk zal zijn, neem je als speler in iedere cartoon een andere rol voor je rekening. Dit zorgt voor afwisseling, zonder dat je het idee hebt met vier verschillende spellen bezig te zijn. De graphics zijn van een schitterende kwaliteit. Door een subtiele wisseling tussen VGA en SVGA hebben de makers weten te bereiken dat er een naadloze overgang ontstaat tussen de spelscènes en de niet-interactieve tussenstukjes. Als je Engels niet al te goed is, is het handig om te weten dat alle gesproken zinnen ook op het beeldscherm verschijnen, zodat je kunt meelesen. *Down in the Dumps* is een spel dat je volledig aan je computer zal kluisteren.

**Down in the
Dumps**
CD-ROM
Engels
f 119,95

Vuilnisman, mag dit spel ook mee?

Soms heb je van die onverwachte buitenkansjes. Zo-een deed zich voor toen ik, als altijd op zoek naar nieuws, op de grote spelletjesshow ECTS in Londen de mannen achter de zeer bijzondere CD-ROM *Down in the Dumps* tegen het lijf liep. Ze waren met z'n zessen aan het kijken hoe de marketing daarvan verliep. Een leeg tafeltje was snel gevonden, biertjes besteld en een interview geboren.

Een interview met een luchtje

Sybrand Frietema de Vries

Het zijn vrolijke Fransen, deze jongens. Wars van uiterlijk vertoon dat er op zo'n show bij schijnt te horen en naar verluud nauwelijks interviewbaar. Maar daar zaten ze tegenover me, met bijna allemaal een goatee en op diverse plekken gepierced. Hervé Lange en Luc Lemaire maken zich in perfect Engels kenbaar als de bazen van Haiku Studios. Dit Parijse bedrijf bestaat in deze vorm een jaar of drie. Er werken 20 mensen met een 40-tal freelancers aan hele mooie spelletjes.

CD-i Magazine: Waarom een gore vuinischelt als spelletjes-omgeving? Om ons een soort milieu-bewustzijn in te prenten?

Luc Lemaire: Nee, verre van dat. Het is wel een grappig verhaal hoe we er toe kwamen. Op een avond ging ik langs Hervé om boven wat glazen wijn te filosoferen over computergames. Op een gegeven moment kwamen we er achter dat al die spelletjes er zo verschikkelijk *clean* uitzien. Het moet allemaal *cyberpunk* zijn, met onwaarschijnlijke robots, domme maar enge aliens en compleet lege werelden waarin het verhaal zich afspeelt.

Hervé Lange: Toen bedachten we dat we juist moesten uitgaan van een niet-perfecte wereld. En wat is een niet-perfecte wereld? Precies, de vuilnishoop met alle onnutte en bruikbare rotzooi die wij weggooien. Dat bleek een perfect uitgangspunt, zowel voor de plaatjes als voor het verhaal. Zo kunnen we elementen uit de achtergrond meteen gebruiken in de actie. In andere spellen

zie je vaak dat de lineaire stukjes mooi driedimensionaal zijn, maar de interactie alleen 2-dimensionaal is. Wij hebben alles driedimensionaal gehouden. Dat ziet er veel mooier uit.

Hoe komen jullie aan die gekke karakters?

Die hebben we zelf gemaakt maar we hebben duidelijk wel onze inspiratiebronnen: Beavis en Buttthead, The Simpsons, dat soort werk. Ik denk dat dat ook wel te zien is. Iets moeilijker te herkennen is misschien The Rat, die hebben we gemodelleerd naar de figuren die Quentin Tarantino's *Reservoir Dogs* bevolken.

Is het een typisch Frans product?

Ja. Het gevoel en de humor die er in zitten, zijn Frans. Wie bedenkt het, om een stinkende vuinishoop als uitgangspunt te nemen? Zeker geen Amerikaans bedrijf. Ook de Europese computerspelletjes zien er vaak Amerikaans uit, een beetje braaf. In het begin hadden we een aantal seksuele grappen bedacht, maar die hebben we er toch maar uit gelaten.

Nog twee vragen: Wat is jullie favoriete spelletjes machine? (door elkaar) U64. Playstation. PC CD-ROM.

In wat voor categorie valt dit spel?

(druk overleg in het Frans en dan het eensluitende antwoord) No category. Gewoon 60 uur spelplezier.

NIEUW

"Het beste Kerstspel op CD-i"

De Poolcirkel Gazette

"Het leukste Kerstcadeau"

Het Algemeen Sneeuwblad

ALLE DAGEN KERST!

Platform-spel met 16 levels, elk meer dan 30 schermen breed.

Links en rechts scrollend speelveld met verschillende vijandjes.

Lang speelplezier voor de koude winteravonden en het hele jaar.

fl. 39.95

CD-i
Digital Video Cartridge

Creative
MEDIA

Maak fl. 39.95 over naar het ABN Amro bankrekeningnr. 606421378 ten name van 'Creative Media' onder vermelding van 'Vrolijk Kerstfeest' en uw volledige naam met adres. Na ontvangst van uw betaling krijgt u het spel binnen 4 weken toegestuurd.

'Christmas Country' copyright 1996 Creative Media, all rights reserved.

De CD-i Nederland in beweging is te bestellen via de bon elders in dit blad.

Nederland in beweging

55-plusser in actie

Wanneer je de sportcultuur in Nederland wilt stimuleren, moet je beginnen met de jeugd. Helemaal waar, maar dan is er een bevolkingsgroep die je letterlijk buitenspel zet. Annie M.G. Schmidt noemde deze groep "De Zilveren Stroom". Dit, als antwoord op de term "De Grije Golf" waar Nederland de groeiende groep bejaarden mee omschreef. Om een Zilveren Stroom te blijven, moet de Grije Golf echter wel sportief in beweging gezet worden. De CD-i Nederland in beweging bevat hiervoor een groot aantal tips.

De mens vecht eigenlijk voortdurend tegen de gevolgen van het ouder worden. Dat hoeft niet alleen door middel van cosmetica of medicijnen; het moet van binnenuit komen. In het kader van 'een gezonde geest in een gezond lichaam' heeft het NOC*NSF

een CD-i gemaakt die de 55-plussers van Nederland weer aan het sporten zet. Dat dat helemaal niet hoeft door middel van de honderd meter horden, of twee keer in de week trainen voor de A-selectie, wordt op deze schijf ruimschoots bewezen.

Welke sport

Allereerst wordt er gekeken naar de wens van de gebruiker door middel van een kleine vragenlijst. Doet u wel eens aan vrijetijdsbeweging? Vindt u uzelf te oud om nog aan een sport te beginnen? Wilt u in groepsverband of individueel sporten? Zo komt de CD-i vanzelf tot een advies van de vorm van vrijetijdsbeweging die het beste bij u past.

Geen excuus

En inderdaad, er is geen excuus meer te vinden om in de luie stoel te blijven zitten. Voor iedere gezondheidstoestand is er wel een beweging te vinden waarbij toch het luie zweet naar buiten komt. En denk nou alstublieft niet dat het een

of andere 55-plusser sociëteit is met iedere zondag ochtendgymnastiek. Nee, de sporten zijn alleen wat aangepast in tempo en zwaarte. Ook al is het maar de Jeu des Boules-bal die op kwieke wijze over het Petanque-veld wordt geslingerd.

Ook de lachspieren

Over Petanque gesproken; ik verbaas me er iedere keer weer over hoe de 83-jarige Fransman nog steeds zonder problemen door de hurken gaat om een beter zicht op de baan te hebben. Wanneer dan de bal op plek van bestemming is aangekomen, komt hij weer even kwiek overeind, om vervolgens nog eventjes de lachspieren te trainen. Maar ook sporten als tennis, golf, fietsen en fitness komen aan bod. In iedere stad bevindt zich wel een instelling die geïnteresseerden precies de weg kan wijzen.

NOC*NSF

Een paar jaar geleden richtte het Nederlands Olympisch Comité zich alleen nog maar op het naar Nederland halen van de Olympische Spelen. Tegenwoordig probeert het comité, in het NOC*NSF gebundeld met de Nederlandse Sport Federatie, mensen te stimuleren om wat meer te bewegen. Er zijn al goede resultaten geboekt, wat een zeer duidelijke weerspiegeling heeft in de maatschappij. (RH)

Sport organisaties

Nederlands Olympisch Comité*
Nederlandse Sport Federatie (NOC*NSF)
Postbus 302
6900 AH Arnhem
tel: 026-4834400
fax: 026-4821245

Nederlandse Christelijke Sport Unie
Korte Bergstraat 15
3811 ML Amersfoort
tel: 033-4618548
fax: 033-4615595

advies | meer bewegen hoe? | adressen

Spionnenhandboek

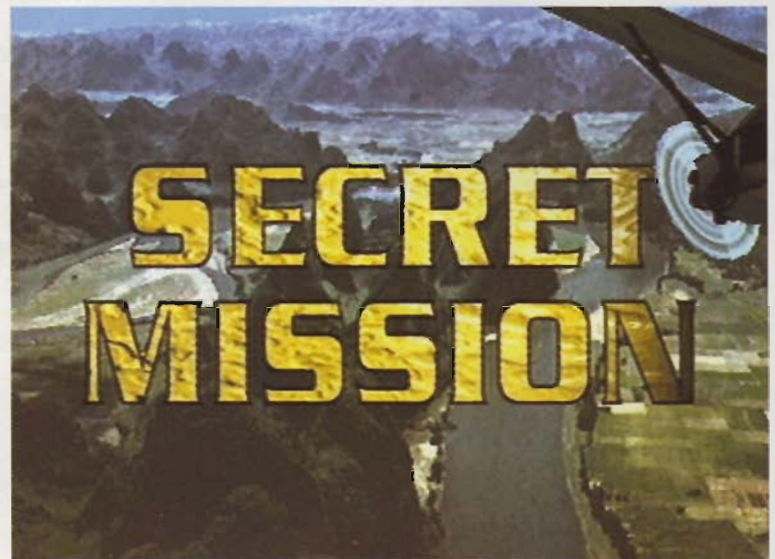
Secret Mission

Waarschuwing:

Het lezen van het onderstaande kan schadelijk zijn voor je spelgenot!

In de intro van het CD-ROM en CD-i spel *Secret Mission* zien we een vliegtuig landen in Opalia. De zojuist uitgestapte passagier wordt vrijwel meteen neergeslagen door een onbekende, die op z'n beurt wordt neergeschoten. Nadat Jeff (want zo blijkt de passagier later te heten) bijkomt van de tik op z'n hoofd, weet hij zich niets meer te herinneren. Hoogste tijd voor alle spionnen in spe om hem te hulp te schieten.

René Janssen

Oh, dat heb je al geprobeerd? En je bent nog niet verder gekomen dan een paar eerste stapjes in Opalia? Vrees niet, want met behulp van de *Secret Mission*-spionnengids kom je ongetwijfeld een heel eind verder. Let wel, we geven je niet de complete oplossing, maar we helpen je wel een eind op weg. Specifieke vragen kun je natuurlijk altijd opsturen naar de Tips & Trucs-rubriek.

De aanslag

Bij de start van het spel word je wakker in een hotelkamer. Neem de rinkelende telefoon aan en de receptionist vertelt je dat er iemand voor je aan de balie staat. Verlaat de kamer en je ontmoet de mysterieuze Natacha. Zij vertelt je je naam (Jeff) en vraagt naar documenten. Je hebt echter geen idee waar ze het over heeft. Tijdens de lunch vertelt Natacha je dat je een Amerikaanse geheim agent bent, die in het geniep echter ook voor de Russen werkt. Ze vertelt je ook het een en ander over Opalia, premier Vishaka en de aanslag die deze beraamt op de koning. Een (inmiddels vermoorde) Russische geheim agent heeft ontdekt dat er documenten bestaan met de plannen voor die aanslag. Jouw opdracht is die documenten te vinden, zodat Vishaka later (als hij aan de macht is) door de Russen gechanteerd kan worden. Voordat Natacha je verlaat, vertelt ze je nog dat een plaatselijke Russische agent binnenkort contact met je zal opnemen om je te helpen met je missie. Ze geeft je ook het adres van ene dokter Stone, die je wellicht kan helpen met je geheugenverlies.

Je kamer

Tijdens je gesprek met Natacha ontvang de receptionist van het hotel een boodschap voor je. Vraag hem hiernaar en je ontvangt een envelop. Ga terug naar je kamer en

onderzoek het schilderij. Hierop staan een soort hiërogliefen. De naam van het schilderij is dan ook 'Rise of the Nile', en de betekenis daarvan wordt al snel duidelijk. Open de envelop, waar een film in blijkt te zitten. Op een van de negatieven zie je een piramide, en dat heeft natuurlijk te maken met het schilderij. Gebruik de film dus op het schilderij en beweeg het over de hiërogliefen. De eerste regel van de boodschap is de twaalfde lijn van het schilderij. De boodschap die je nu kunt lezen is "Meeting at the Dragon Club, comrade. The password is: elephant. I will answer: African or Asian?" Na het lezen van deze boodschap verschijnt een cobra. Pak een handdoek (bij de wasbak) en gebruik deze op de cobra. De slang kan nu niets meer zien. Pak de asbak van de tafel en gebruik deze om de cobra z'n kop in te slaan. Pak voordat je tenslotte de kamer verlaat het flesje chloroform van het bed.

Het park

Buiten het hotel wacht een riksja. Welke bestemming je hem ook opgeeft, hij brengt je altijd naar het park. Volgens de chauffeur wacht daar namelijk een vriend op je. Praat tegen Coyote (de man met de snor), je Amerikaanse superieur. Coyote dringt er op aan dat je de documenten in handen krijgt. De Amerikanen zijn namelijk vastbesloten om de aanslag op de koning te verhinderen. Coyote vertelt je ook dat Vishaka beschikt over een geheim leger, dat iets te maken heeft met de Thugnots. Plotseling wordt er op je geschoten. Coyote reageert onmiddellijk en doodt de schutter. Vervolgens gaat hij weg. Bestudeer het lijk en je vindt een munt met een drakenkop erop. Pluk rechts bovenin nog even een roos voordat je het park verlaat. Stuur de riksja nu naar de dokter. Lees in de wachtkamer de krant die op tafel ligt. Hieruit leer je dat Ingleton is teruggekeerd van een verblijf bij de Thugnots. Ook blijkt dat Vishaka de zoon is van een Thugnot, hetgeen bewezen wordt door een heilige halsketting die hij draagt. Je hoeft de dokter niet echt een bezoekje te brengen. Als je het wel doet, onderzoekt hij je. Helaas kan de dokter je niet helpen, je geheugen moet gewoon vanzelf terugkomen.

De gokruimte

Laat de riksja je naar het paleis brengen, waar de documenten verborgen zijn. De bewakers laten je echter niet binnen. Denk aan de boodschap op het schilderij en ga naar de Dragon Club. Praat buiten de club met een verkoper. Zeg dat je alleen geïnteresseerd bent in de Thugnotspeer. De verkoper wil je Ingleton's geheime telefoonnummer geven in ruil voor een nieuwe kop voor de speer. Koop niets en ga de club binnen. Achterin zie je een man die een deur bewaakt. Praat met de man aan het linker tafeltje. Hij vertelt je dat de bewaakte deur naar een privé-gokruimte leidt. Praat met Ghundi, de barkeeper. Deze vertelt je dat een van de bewakers je het paleis binnenlaat voor 500 dollar. Hij zegt ook dat de documenten verborgen liggen in de bibliotheek van het paleis. Eerst moet je echter aan geld zien te komen. Loop naar de bewaker van de gokruimte. Bied hem de munt met de drakenkop aan en je mag passeren. De gokruimte bevindt zich in de riolen. Probeer te raden welke poort de rat kiest. Vaak neemt de rat een aantal malen achter elkaar dezelfde poort. Je wint 300 dollar als je het goed raadt, en verliest 100 bij een foute gok. Als de krokodillen de rat opeten, verlies je je geld ook. De andere gokker (die altijd de vierde poort kiest) is niet belangrijk. Speel door totdat je minstens 500 dollar hebt. Verlaat de club en stuur de riksja naar het paleis. Biedt bewaker Salaam het geld aan.

Hij is echter bang z'n baantje te verliezen en weigert je binnen te laten. Ga terug naar de Dragon Club. Praat met de barkeeper. In ruil voor 500 dollar gaat hij in jouw plaats naar het paleis. Vanaf dit moment bestuur je de barkeeper, Ghundi.

Het paleis

Ga het paleis binnen en sla rechtsaf naar de bibliotheek. Ga in de hoek rechtsboven staan en wacht. Vishaka komt binnen en doet een ketting om de nek van het standbeeld, waarna een geheime gang opengaat. Wacht totdat Vishaka hierdoor verdwenen is en verlaat de bibliotheek. Ga naar links om toegang te krijgen tot de andere paleiskamers. Op de muur van een van de kamers zie je een paar speren. De kop van een van de speren zit los. Pak deze van de muur en verlaat de kamer. Verlaat het paleis en keer terug naar de Dragon Club. Hier neemt de barkeeper z'n eigen plaats weer in en bestuur je Jeff weer. Ghundi vertelt je dat een inboorlingen-ketting een geheime doorgang opent. Nu moet je dus alleen nog zo'n ketting te pakken zien te krijgen. Buiten de club geef je de speerkop aan de verkoper. In ruil hiervoor krijg je het telefoonnummer van Ingleton (212213). Keer terug naar je hotelkamer en bel Ingleton. Wij bellen je terug!

Tips & TRUCS

CD-i Magazine dikker? Dan ook meer Tips & Trucs natuurlijk! De brieven blijven binnenstromen dus kunnen jullie aan de slag met 6 pagina's Tips & Trucs. Speel Ze!

René Janssen

Mad Dog McCree II

W. Brandhorst uit Amsterdam heeft dit spel bijna helemaal uitgespeeld. Alleen Mad Dog verslaan, dat lukt 'm maar niet. Of wij soms een oplossing weten? Tja, de enige manier om de bandietenbaas te verslaan is blijven schieten, er bestaat verder geen speciale truc voor.

Dimo's Quest

Martino Spee uit Budel-Dorplein reageerde op de oproep van Hans Laarhoven uit Utrecht, die de oplossing zocht van level 41. Volgens Martino gaat dat als volgt: verrol de negen rotsblokken zodanig dat de blokken uit de middelste rij naar buiten worden geduwd (het water in). Verrol de twee rotsblokken uiterst rechts van de bovenste rij recht naar boven. Verrol de rotsblokken uiterst rechts van de onderste rij recht naar beneden (ook het water in). Verrol de rotsblokken links boven en links onder via de rotsblokken in het water naar de hoeken rechts boven en rechts onder, zodanig dat er twee keer drie rotsblokken naast elkaar in het water liggen. Pas dan verplaatsen via gele stip. Maak vervolgens de beesten 'dood' met de twee rotsblokken uiterst links. Verrol het rotsblok rechts boven één vakje naar beneden. Verrol het rotsblok rechts onder het water in naar rechts. Verplaats het rotsblok rechts boven nu in het water boven de rode stip en verplaats je via deze

rode stip. Pak vervolgens in alle hoeken de snoepjes en ga in de rechter benedenhoek (na de schakelaar omgezet te hebben) naar de groene stip en verplaats je. Ga vervolgens via de pijlen en de rots-

blokken weer naar de gele stip en verplaats je weer. Verrol een rotsblok tot op de eerste rij pijlen en duw deze daarna helemaal naar beneden. Zet hierop vervolgens nog een rotsblok en duw de bovenste dan in de tweede rij. Zet hierna weer een rotsblok recht boven het onderste blok in de eerste rij. Duw dan het rotsblok uit de tweede rij ook naar onder en duw dan het tweede blok uit de eerste rij weer terug uit de rijen pijlen (2 vakjes) om het vervolgens in de derde rij te plaatsen. Vul de tweede rij van onder weer op met rotsblokken. Duw het rotsblok uit de derde rij nu helemaal naar beneden en loop naar de snoepjes. Verzet de schakelaar en verplaats via de groene punt. Ga weer via de pijlen en rotsblokken naar de gele stip en verplaats je weer. Loop nu naar beneden en ga onder de gele schakelaar staan. Het kanon blijft nu schieten en er ontstaat een open en dicht gaand gat. Ga onder de schakelaar vandaan op het moment dat het gat open is (naar links). Loop dan als het ware in het gat (het kanon schiet op het moment dat je onder de schakelaar bent en het gat gaat dicht waarna je zo door kunt lopen). Loop vervolgens naar de rechter bovenhoek en pak het vrijgekomen snoepje. Pak op deze manier alle drie de snoepjes alvorens de gele schakelaar in het midden om te zetten. Verplaats je vervolgens via de ontstane gele stip via de pijlen en de rotsblokken naar het eindpunt.

Zoals je zegt Martino, een heel verhaal, maar (mede uit naam van Hans) onze hartelijke dank voor de moeite.

De moeder van Christophe Sowowna uit Assenede (België) is geabonneerd op CD-i, maar Christophe leest ons blad graag mee. Vooral de tips-rubriek en dan met name alles wat met Dimo's Quest te maken heeft. Zelf zit Christophe namelijk vast in level 45 van dit spel. Dit is de oplossing: gebruik de stenen om de muur te doorbreken en pak de snoepjes. Verplaats je, pak de sleutel en de snoepjes en ga terug. Kruis de liften, open de deur, pak de sleutel en ga weer terug. Open de gele deur en pak de spikes en de snoepjes. Ga nu de groene sleutel pakken. Kruis de liften en pak de snoepjes. Verrol de steen zo dat je de kogels stopt. Open de schakelaar en pak de snoepjes. De pijlen zijn nu verdwenen en je kunt de rest van de snoepjes pakken. Open de deur, pak weer wat snoepjes en verplaats je. Pak de snoepjes en open de deur naar de uitgang. We hopen dat het zo een beetje duidelijk is geworden, Christophe.

Burn:Cycle

H.K. Keizer uit Tilburg heeft Burn:Cycle gespeeld tot en met de boom. Die puzzel heeft hij ook opgelost en dan moet hij op een soort klodders schieten. Ook dat is nog gelukt, maar daarna komt hij niet verder. Oké, hier is de oplossing vanaf de Nirvana-boom. Als het goed is ben je eerst teruggegaan naar de Pulse. Daar ga je de Comport binnen, waar je vriend Asky woont. Misschien heeft Asky wel de code voor de gesloten deur van de Cortex? Vraag het hem en je krijgt inderdaad een code. Ga terug naar de Pulse en dan naar de Cortex. Onderweg ontmoet je Kris, die door een muur loopt en daar een 'derde oog' op achterlaat. Dit is een aanwijzing die je later goed kunt gebruiken. Ga naar de deur en voer de code in. Er gebeurt echter niets,

want Asky's informatie is een beetje verouderd. Ga dus terug naar Asky om te vertellen dat de code niet klopt. Dat interesseert Asky echter niet zo erg. Gelukkig vind je hier ergens een klein stukje code dat 'ontsnapt' was toen je ingescand werd in de Televerse. Helaas is deze code je woede, oftewel Rage. Geen wonder dat-ie je meteen een flinke oplawaai verkoopt en ervandoor gaat. Ga terug naar de Pulse en je kunt zien waar-ie naar toe gegaan is. Zorg dat je hem te pakken krijgt, want anders kun je jezelf nooit meer uploaden in een nieuw lichaam. Rage verandert in een gele blok. Schiet deze neer en hij wordt rood. Raak hem genoeg keren en hij is verslagen. Lukt het je niet, dan sterf je. Dan ga je terug naar de Pulse.

Vervolgens moet je een manier vinden om de Boeddha te integreren in je code. De Boeddha is namelijk ook een stukje van je code. Denk nog maar eens aan de aanwijzing van het derde oog! Klik met je cursor op het voorhoofd van de Boeddha. Deze explodeert nu. Vervolgens moet je alleen nog even het laatste stukje code zien te vinden. Maar dat moet je zelf maar uitzoeken, want we verklappen het einde van dit geweldige spel natuurlijk niet.

Lost Eden

Jasper Hoeksema uit Groningen wil weten hoe hij het tablet krijgt van de Castra in Cantura. Die krijg je pas als je drie vragen beantwoord, die de man naast Dina je stelt. De antwoorden zijn als volgt: 1. Geef de Zonnestein aan de man, 2. Geef de Maansteen aan de man en 3. Geef de zak met zand aan de man. Je moet dus wel eerst die drie voorwerpen vinden. Het zand krijg je in de vallei Tamara, van de leider van de Tamnians (Fugg). De Zonnestein vind je in de vallei Koto, de Maansteen krijg je in de vallei Shamaar (van de leider van de Chorrians). We hopen dat je zo verder komt, Jasper.

Alice in Wonderland

M. Stam uit Brunssum zit muurvast in het station, bij de mug of spiegel. Kom op lezers, wie helpt hem/haar verder?

The Apprentice

Lezers opgelet, we hebben jullie hulp weer nodig bij dit spel. Tenminste, Joris en Harm Schut, want die zitten vast in level 2, stage 2. Ze krijgen daar een rood balletje achter een blubberwerper niet te pakken. Iemand een idee?

Tips & TRUCS

Phantom Express

Via CD Online ontvingen we een e-mailtje van ene Guido, met daarin een trুক voor dit spel. Sluit op poort 1 een touchpad of iets dergelijks aan en op poort twee de modem. Klik op 2-player en je bestuurt twee vizieren met één controller. Als je goed schiet, scoor je nu dubbele punten. Volgens Guido werkt deze trুক trouwens met meerdere 2-player spellen, maar hij schrijft er niet bij met welke hij het uitgetrouwd heeft.

The Apprentice

Wat zijn de lezers van dit tijdschrift toch geweldig. Geert Vounckx uit het Belgische Scherpenheuvel-Zichem snelt bijvoorbeeld de familie Janssen te hulp. Zij kwamen niet langs de eindbaas van level 1, of zoals zij het zelf uitdrukten "het harnas in het boekenrek met de vliegende boeken en zo". Volgens Geert is het vrij simpel. De boekenkast heeft drie 'verdiepingen'. Ga nooit naar de derde verdieping, want dit is vragen om moeilijkheden. Je kunt namelijk niet snel genoeg naar beneden. De oplossing bestaat uit drie stappen.

Stap 1: ga op de eerste verdieping staan en schiet z'n voeten weg (enkele keren raken).

Stap 2: ga op de middelste verdieping staan en schiet op z'n kop. Na enkele rake klappen

zal zijn lichaam verdwijnen.

Stap 3: op de eerste verdieping weer op z'n kop knallen. Eerst zal z'n zwaard verdwijnen en dan is hij zelf aan de beurt.

De trুক bij het verslaan van de eindbazen is eigenlijk om een veilige plaats te vinden. In level 1 is dat links onder. Wanneer je hier staat, zal niets je kunnen raken. Dus als je in paniek raakt, loop je gewoon zo snel mogelijk naar die plaats. Elke baas heeft z'n eigen veilige hoek. De kunst is slechts om die te vinden. Bedankt Geert, en platformgroeten terug!

En dan komen we nog even terug op het raadsel van de cheatmode die niet werkte. Volgens ingewijden gaat-ie als volgt: Druk op het hoofdmenu (waar je de arm gebruikt om een optie te kiezen) op knop 2 en houd

deze ingedrukt. Druk dan op Omhoog, Omhoog, Omlaag, Omlaag, Rechts, Rechts, Links, Links. Als het goed is, verschijnt er nu een nieuw menu in beeld. Hiermee kun je ieder level en stage kiezen, plus alle eindbazen en bonusstages. Ook kun je het aantal levens veranderen waarmee je start en eventueel Marvin zelfs onkwetsbaar maken. De onkwetsbaarheid werkt alleen niet bij de eindbazen.

Link

Jasper Hoeksema uit Groningen reageert op de vraag van Peter Claessens in het zomernummer van CD-i. Jasper heeft de volgende tips voor Peter. In Ganon's schuilplaats heb je de lantaarn nodig. Deze laat je onzichtbare vijanden zien. Je krijgt de lantaarn van de kluizenaar die je op z'n vliegend tapijt naar Koridai heeft gebracht. Maar je moet eerst het kristal der beelden hebben. Dat krijg je als je Lupay hebt gedood. Bedankt Jasper, ongetwijfeld ook uit naam van Peter.

Burn:Cycle

Nijmegenaar Mark Thiecke begrijpt niet hoe hij z'n Lifter weer aan de praat krijgt. Hij weet dat hij drie dingen in een bepaalde volgorde moet zetten, maar hoe dan? Klopt Mark, je moet namelijk drie spiegels zodanig plaatsen dat de laserstraal de bovenste, rechter en onderste contactpuntjes raakt. De correcte positie is als volgt: de spiegels moeten vlak bij het midden van de grid worden geplaatst, naast elkaar in een rij. De middelste spiegel is iets lager dan de linker, en de rechter is hoger dan de beide andere. Twee dingen nog. Ten eerste kun je het ook met twee spiegels doen. Dat is moeilijker, maar het is wel mogelijk. Ten tweede hebben de programmeurs een cheat ingebouwd, waarmee deze puzzel opeens een stuk makkelijker wordt. Plaats de cursor over de letter B in de tekst onder het RAD HAZ-paneel. Druk op actieknop 1, dan op 2, opnieuw op 1 en nogmaals op 2. De spiegels staan nu automatisch in de juiste positie.

Lost Eden

Krijn Schippers vraagt in een e-mail berichtje nadere uitleg over de manier om Dina met je mee te krijgen in de vallei Tamara. We hadden het in een eerder nummer van dit blad over het kijken door een raam, maar dat klopte inderdaad niet helemaal. Waar je wel in moet kijken is de eerste 'plaat' (oftewel het venster) die je kreeg, helemaal in het begin van het spel. Je zult Moorkus in de achtergrond zien en Mungo's hoofd op een schaal in de voorgrond. Hierna zal Dina met alle plezier met je meekomen.

Een naamloze lezer uit Kessel-lo zit ook vast in Lost Eden, en wel op Shandovra. Het goud en de kronkelrivier (ketting met beenderen) heeft-ie inmiddels aan de Velo's gegeven, maar vervolgens komt-ie geen stap verder. De oplossing van het probleem vermoedt deze lezer bij de instrumenten waar hij zich geen raad mee weet. Dat kan inderdaad wel eens kloppen, want dit is wat je er mee moet doen. Nadat je het goud en de kronkelrivier aan de Velo's hebt gegeven, keer je terug naar de Embalmers Cave. Geef Marinda het zwaard dat je eerder van Shazia

kreeg. Pak de instrumenten (dit heb je blijkbaar dus al gedaan) en ga naar Shandovra. Verdeel de instrumenten nu als volgt: de bel gaat naar Monk, de trommel naar Thugg en de hoorn naar Adam. Luister dus vooral niet naar Monk's aanwijzingen, want die zijn in vrijwel alle gevallen fout! Zoek nu de eerste horde Tyrants op. Plaats de hoorn op een van hen en ze slaan op hol. Pak een plaat en herhaal deze procedure op de twee andere hordes. Pak ditmaal echter niet de plaat. Keer vervolgens terug naar Mo.

Alex Degeling tenslotte zit vast bij de drie vragen die hem gesteld worden door de Magus van de Castra. Welk voorwerp moet hij geven bij de eerste vraag? Alex, dat is de Zonnesteen (Sunstone), die je als het goed is gevonden hebt in de vallei Koto. Nadat je daar een Citadel hebt gebouwd, heb je van de leider van de Bronto's een masker gekregen. Hierna ga je naar de grot in het Noordwesten van de vallei. Pak hier de Zonnesteen. De andere antwoorden zijn de Maansteen (die je kreeg van de leider van de Chorrians) en de zak met zand (van Fugg, de leider van de Tammnians).

7th Guest

In het CD-i nummer van juni vroeg Daisy Corveleyn of iemand wist welk liedje je moet spelen op de piano. Illona van Tulden uit Lelystad komt haar te hulp. Hoe het liedje heet weet ze niet, maar wel hoe je het moet doen. Je moet namelijk gewoon Stauf naspelen, die je elke keer één noot meer geeft dan de keer ervoor. Dit moet je 18 keer doen. Er worden maar acht toetsen gebruikt, maar het kan toch behoorlijk verwarrend werken. Als we de onderste (witte) toetsen van links naar rechts 1 tot en met 6 noemen en de bovenste (zwarte) van links naar rechts 7 en 8, is dit de juiste volgorde: 1-5-8-3-2-7-2-8-2-1-5-6-5-4-3-8-2-8. Je speelt dus eerst 1, dan 1-5, dan 1-5-8 enzovoort. Daartussen speelt Stauf het eerst voor.

Zelf heeft Illona het spel al helemaal uitgespeeld. Als je alle puzzels hebt opgelost, komt er bij de 'o' in saved games 'open house' te staan en dan kun je elke puzzel kiezen die je wilt. Alleen de puzzel in de

schilderijenkamer heeft Illona met behulp van de bibliotheek opgelost. Hier zijn een paar tips, Illona. De volgorde van de veranderde vakjes is 1. Groene monster, 2. Rode duivel, 3. Mens (Stauf's gezicht). De bedoeling is om alle negen delen van Stauf's gezicht in de menselijke staat te brengen. Door op een stuk te klikken, beïnvloed je ook de aangrenzende stukken (als je een hoek raakt, beïnvloedt het ook het middelste stuk). Als je op het middelste stuk klikt, beïnvloedt het alle stukken in een kruisvorm. Vervolgens is het 'slechts' een kwestie van experimenteren.

En dan heeft Illona nog een tip voor mensen die vastzitten in het poppenhuis. De blokjes moeten onder elkaar de woorden GET BOY TAD vormen.

Laser Lords

N. Slooven uit Maasheeze kan Mooie Danny niet vinden op Fornax. En die heeft hij nodig om het spuitzwaard te pakken te krijgen. Mok Ton bewaakt de deur naar Danny's kamer. Bied hem 10.857 taras om de poort te openen. Het geld wordt niet van je bankrekening afgetrokken.

Verder wil dezelfde lezer graag weten wat hij/zij Dee Fusion moet geven op Tekton. Een bolletje touw, dat is alles. Maar dat wist de heer Slooven al, blijkt uit z'n brief. Het touw dat hij op Ruxor kocht, neemt Dee Fusion echter niet aan. Klopt, want het gaat hier (het is even verwarrend) om het touw dat je in ruil voor de silicasistorator van Axis hebt gekregen op Fornax.

Tips & Tricks

aan de Fairy Pool. Gebruik hier je Magic Lantern om de weg te verlichten. Dood de eerste heks en ga naar rechts. Dood de tweede heks met je Magic Sword. Gebruik een touw om naar de laatste heks te klimmen en dood haar. Raak vervolgens de Fairies eenmaal om

Fairy Dust en je vijfde Life Heart te krijgen. Ga via de Triforce terug naar de Overworld en het Gobiyan Ship is open. Ga het Gobiyan Ship binnen en loop over de bovenzijde van het speelveld. Zigzag dan omlaag naar de kust. Rijd op de ruggen van de Arkadai, waarbij je de sprong van de vierde naar de vijfde goed moet timen. Spring dan omhoog het schip in. Loop over het dek naar de kleine doorgang bij de mast in het gedeelte van het speelveld midden-boven. Klim naar de top van het mast-speelveld. Bind een touw aan de balk met het nest (top-links van het speelveld). Klim omhoog en pak de Arpagos Feather. Pak de sleutel rechts boven en ga terug naar het dek. Ga naar de kabinedeur rechts boven van het schip en ga naar binnen. Loop naar het reflecterende schild en pak het.

Zelda: the Wand of Gamelon

Illona van Tulden uit Lelystad kan het reflecterende schild nergens vinden. En dat heeft ze in Shutoy Lake nodig om de heks te verslaan. Ook kan ze Tykogi Tower en het Gobiyan Ship niet in en vraagt ze zich af waar de sleutels daarvoor zijn. Dat verklaart meteen je eerste probleem, Illona, want het reflecterende schild is te vinden in het Gobiyan Ship. Tykogi Tower gaat open nadat je Aru Ainu bezocht hebt. Het Gobiyan Ship opent na een bezoek

Secret Mission

In het Secret Mission Spionnenhandboek elders in dit nummer lees je alles over de beginfase van het spel. Daarmee hebben we in ieder geval de vragen opgelost van Michiel Thijssen uit Amstelveen, mevrouw Frijters, K. De Jong uit Oudeschild, Marcel Posch uit Oostzaan, Sebastiaan Gijsen uit Gorinchem en Robert Miog.

Maar er zijn natuurlijk ook lezers die op andere plaatsen in het spel vast zitten. Zoals degene die onder de naam Liberty een e-mailtje stuurde met het volgende probleem: "Ik zit vast nadat ik de Thugnot-ketting gepakt heb. Ik krijg hier steeds te horen dat de wortels spekglad zijn." We nemen aan dat je dus in het Thugnot-dorp bent en bij de tunnels bent. De oplossing vanaf dit punt is als volgt: ga de tunnels nog niet binnen, want de Thugnots komen dan achter je aan. Blokkeer dus eerst de doorgang. In de

kamer vind je een ton met kruit. Je hebt al het goed is de lucifers al, dus je hebt nu alleen nog een lont nodig. Gebruik hiervoor een pamflet (uit de kist rechts onder). Steek de zo ontstane lont aan en neem de doorgang aan de linkerkant van de kamer. Ga in het labyrint rechtdoor en dan rechtsaf, je komt nu in een ondergrondse grot. Hier pak je de wortels om een stok te laten vallen. Pak die stok en ga dan terug naar het labyrint. Ga in het labyrint eerst links, dan rechts en dan twee keer rechtdoor. Je verlaat nu het labyrint. Vervolgens moet je de kano te pakken zien te krijgen om via de rivier verder te reizen. Maar hoe je dat doet, dat laten we je zelf uitvinden.

Jos Moerland uit Kerkrade heeft ook een probleem in het Thugnot-dorp, en wel iets eerder. Jos is alle hutjes al binnen geweest, een stapel hout weggehaald en een banaan gegeven aan de aap. Nu kan hij dus alle tekens bekijken, maar hoe moet hij die tekens combineren? Toch is dat niet zo moeilijk Jos. Weet je nog wat er op het schoolbord stond (Ki Cé Ki Ta Ma Cé)? De vertaling van die woorden heb je inmiddels gevonden aan de voet van de beeldjes die je bent tegengekomen in de hutjes. Het enige dat je dus hoeft te doen is de woorden te vertalen in het Thug-alfabet en de deur gaat open.

Nog een stukje eerder in het spel vinden we Dennis Gelderblom uit Uden en Sjef

Cornelissen uit Waalre. Beiden zitten muurvast, en wel bij Ingletons gids. De kaart en het junglepak hebben ze al, maar de gids gaat pas mee als je een echte tijgertand voor hem hebt of een blauwe papegaaienveer. Die tijgertand vind je natuurlijk in het huis van kolonel Ingleton. Aan de muur hangt nota bene een complete tijgerkop! Helaas

kun je daar niet bij. Gebruik dus het instrument rechts onder door het drie maal om de kop van de muur te laten vallen. Nu hoeft je alleen nog de tanden op te rapen. Helaas ben je er dan nog niet, want nu wil de gids ook nog de blauwe veer. Zoals je ongetwijfeld nog weet, was er in het hotel een papegaai. Ga dus naar het hotel. Vraag de sleutel aan de receptionist. Pak de papegaai terwijl de receptionist aan het zoeken is, en er valt een witte veer. Inderdaad Dennis, die witte veer moet je blauw maken met behulp van de inkt die je bij de dokter hebt meegenomen. Pas alleen wel op dat je inkt gebruikt en niet de chloroform.

Laser Lords

Nel Slooven uit Maarheeze heeft diverse vragen over dit spel. Om te beginnen is ze op Luxor en heeft het masker van Koptos. Ze is bij Sep in de grafkelder en heeft het vierde deel van het lied der waarheid gekregen en ze heeft ook de steen der waarheid. Nu moet ze afdalen in het duister van het riool en op zoek gaan naar de steen der nederigheid. Nel, je probleem heeft te maken met je tweede vraag. Dat betreft de vierde ster, die je nodig hebt (naast de jade, diamanten en zilveren sterren die je al hebt). Die vierde is de bronzen ster en die vind je op Luxor. Eerst moet je hier Rerek verslaan met je ijzeren zwaard. Dan ga je het riool in. Gebruik je ijzeren zwaard of het zwaard van Seb om de grote raten te doden. Gebruik restora of jiva om levensenergie terug te krijgen. Je kunt hier Sahti bezoeken (zeg dat Baakha je stuurde). Ga in het riool naar rechts onder. Onder het wateroppervlak vlak bij de rechter muur vind je de bronzen ster. En dan nog Nel's derde vraag. Die gaat over de harp die ze nodig heeft om de larven op Hive te begeleiden. Die harp heb je voor je bezoek aan Hive als het goed is gekregen op Woo. Je krijgt hem van Tao, in ruil voor de robe of vision (sorry, wij hebben de Engelse versie gespeeld).

Merlin's Apprentice

Jan Pol uit Tilburg heeft het spel Merlin's Apprentice, maar komt niet verder dan het eerste spel (Grave Stone). Hij heeft alles al geprobeerd, maar het lukt hem niet om deze puzzel op te lossen. Tja, dat kunnen we ons voorstellen Jan. Je moet

er om te beginnen een beetje Engels voor kennen. Het idee is als volgt: links zie je een grafsteen met vreemde tekens erop. Ieder teken staat voor een letter van het alfabet. Door eerst op een karakter van de linker steen te klikken en dan op een letter van de rechter steen, probeer je de code te kraken en een Engelse zin te maken. Probeer eerst de klinkers te vinden, want die blijven staan als ze goed zijn. Medeklinkers kun je (zelfs als ze op de juiste plek staan) weer weghalen. Misschien kun je anders iemand vragen je te helpen, bijvoorbeeld iemand die goed is in Engels.

Inca

Ivo Jongen uit Munstergeleen zit vast bij de Regenboogstralen (code 818156). Z'n probleem heeft iets te maken met het juiste geluid en de kleuren van het kristal. Dat is inderdaad een lastig probleem, maar gelukkig hebben we de oplossing voor je. Op een gegeven moment pak je de vijf Tumi-lemmeten en die plaats je in je inventaris. Verschuif de stenen in de muur in de lege plekken (onderaan beginnen), totdat er boven een vakje vrijkomt en een lichtstraal zichtbaar wordt. Plaats de Tumi-lemmeten in de focus van de lichtstraal. De gouden zon in de lichtstraal geeft blauwe kristal, plaats dit kristal in de lichtbundel. Je krijgt nu vijf muzieknoten. Let op de kleuren van het kristal. Je moet de tegenoverliggende kleuren spelen die het kristal laat zien (rood geeft paars, paars geeft rood, blauw geeft geel, geel geeft paars, groen blijft groen). Als je het goed doet, vallen er iedere keer stenen omlaag. Ga net zolang door totdat er een opening is ontstaan. Klik hierop (na drie juiste pogingen).

Het lukt Thierry C. uit het Belgische Kortrijk maar niet om de laatste puzzel van dit spel op te lossen. Dat gaat als volgt (alleen lezen als je echt wanhopig bent!). Je bent in de kamer van de vier jaargetijden. Groen is lente, blauw is winter, geelbruin is herfst en rood is zomer. Verder is de rode steen energie, de blauwe materie en de groene tijd. Pak de groene steen en klik op de zon totdat deze groen wordt. Pak de blauwe steen en klik op de zon. Pak de bamboe en plaats deze in de modder. Pak de rode steen en klik op de zon. Gebruik de groene steen weer op de zon om naar de winter te gaan (blauw). Klik op de bamboe en plaats de stukken op het water. Pak de gouden zon uit de inventaris en leg deze op de bamboe. Gebruik de groene steen op de zon om naar lente te gaan (groen). Dan de rode steen op de zon en tenslotte de groene steen gebruiken om naar de zomer (geel) te gaan. Je bent er nu bijna, nog even volhouden!

Kingdom: the far reaches

Tim van der Steen heeft met de hulp van deze rubriek inmiddels de golden chalice te pakken. Maar hoe komt hij weer bij de Cloud Keep terug? En hoe komt hij in het Last Battlefield? Terugkeren naar de Cloud Keep gaat als volgt: ga via de Black Keep naar Palace of Iscar. Ga de troonkamer binnen en koop Drakesblood opnieuw om met geld. Nu kom je vanzelf bij de Last Battlefield. Gebruik hier het zwaard om het koren weer te pakken. Ga nu via Temple

Ruins, East Sea Coast, West Sea Coast, Temple of Cindra, Shimmering Oasis, Dunespeople Camp naar de Hills above desert. Geef de bewaker opnieuw het koren. Aangekomen bij Cloud Keep geef je Lathan de gouden beker terug, waarna je de jachthoorn van hem krijgt.

Het lukt Carla Visser uit Hardinxveld-Giessendam maar niet om Kingdom uit te spelen, ondanks onze eerdere aanwijzingen. Ze kan Last Battlefield niet vinden en ook in het doolhof (Hedgemaze) komt ze niet verder. Ze heeft de pijl en boog al gebruikt om het midden te zien. Ook het kaartje is verschenen en de weg die hierop wordt aangegeven heeft ze gevolgd. De twee problemen hebben trouwens alles met elkaar te maken. Aan het eind van de route door het doolhof vind je namelijk een

ei. Pak dit ei en druk op knop 2 om automatisch terug te keren naar de Temple Ruins. Ga nu naar de Old Places en gebruik het ei om hier geld te krijgen. Ga naar Marelda's hut en ga daar naar binnen. Je krijgt van Marelda een aanwijzing. Ga nu naar de Black Keep. Gebruik het kristal om de tovenaars te vernietigen. Gebruik het kristal opnieuw om de monsters bij de ingang te doden. Ga de torenkamer binnen (rechter deur) en pak het zwaard. Ga de spreukenkamer binnen (rechts) en verlaat het kasteel. Je keert automatisch terug naar de East Sea Coast. Ga via de Old Places naar Palace of Iscar. Ga het kasteel binnen en naar de troonzaal. Hier ontmoet je Drakesblood. Koop hem om door hem het geld te geven dat je voor het ei kreeg. Hij laat je nu een geheime weg zien. Ga hier naar binnen en je bent bij Last Battlefield.

regisseurs aan het woord

Nederland

Nederlandse kinderfilms winnen de laatste jaren de ene prijs na de andere. Door dit grote succes verschijnen er steeds meer films op Video en Video CD. Het onlangs voor de tiende keer gehouden Cinekidfestival leverde een compleet beeld van de beste hedendaagse producties. In dit kader bekijken we een aantal films en televisieseries die momenteel veel succes hebben, en nemen we een duik in de geschiedenis van de Nederlandse kinderfilm. En natuurlijk spraken we met vier succesvolle regisseurs van Nederlandse kinderfilms.

Dik Trom en Pietje Bell

De Nederlandse kinderfilm bestaat eigenlijk nog niet zo lang. Henk van der Linde was in Nederland de pionier op dit gebied. Hij begon in 1952 met kinderfilms over onder andere *Dik Trom* en *Pietje Bell*. Tot 1982 maakte hij zo'n 40 films. Toch beschouwde men deze producties nog niet echt als bioscoopfilms. Eind jaren 60 begon Karst van der Meulen met het maken van avontuurlijke kinderfilms, zoals de *Bokkerijders*. Een van zijn laatste bioscoopfilms was *Kunst en Vliegwerk*, die ook werd bekroond. Vanwege problemen met de financiering stapte Van der Meulen in 1989 echter over op het maken van televisieseries.

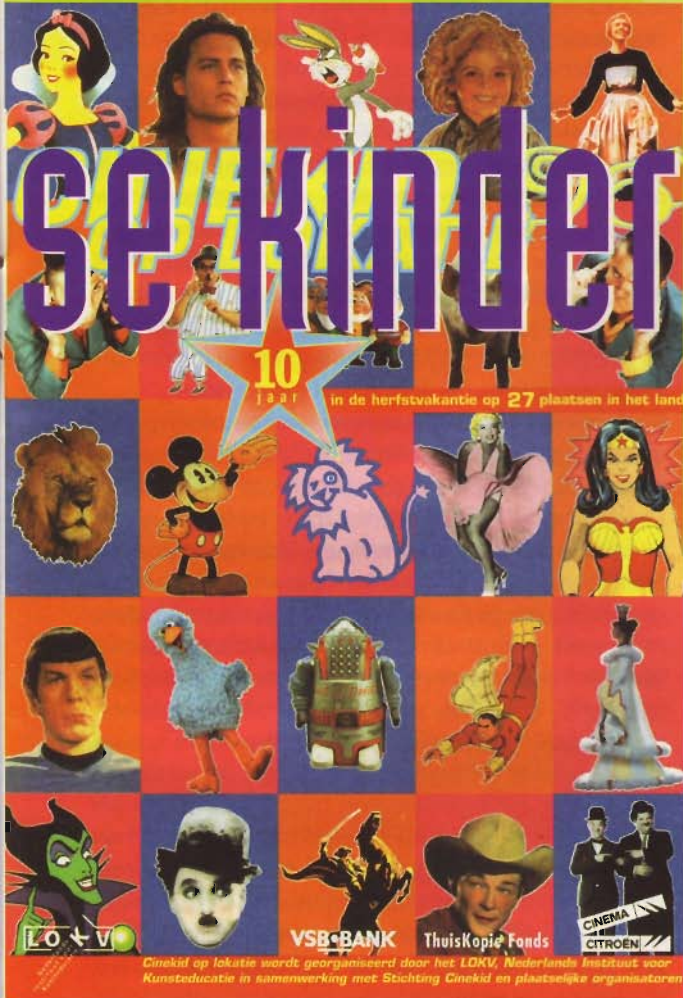
In 1989 zorgde Ben Sombogaart voor een grote doorbraak op kinderfilmgebied met zijn productie *Mijn Vader Woont In Rio*. Na dit succes werd besloten de subsidiekraan voor dergelijke producties weer iets verder open te zetten. Dit is er dan ook mede de oorzaak van dat sindsdien films als *Het Zakmes* en *De Tasjesdief* zijn verschenen.

Cinekidfestival

In de herfstvakantie van dit jaar werd voor de tiende keer het Cinekidfestival georganiseerd. Het is een festival waarin kinderfilms en televisieseries van hoge kwaliteit extra onder de aandacht gebracht wordt. Harry Peters, samensteller van het filmprogramma, vertelt over het ontstaan van het Cinekidfestival. "In 1986 werd op particulier initiatief het eerste Cinekid filmfestival gehouden in Amsterdam. Dit was zo'n succes dat men besloot er de volgende jaren mee door te gaan en het festival uit te breiden naar andere steden. In het begin waren dat een vijftal steden. Dit jaar is het festival verspreid over 27 locaties in Nederland en heet het 'Cinekid op locatie'. Gelukkig krijgen we nu subsidie en hebben we meer mogelijkheden, want anders zou een dergelijk festival niet mogelijk zijn. Ook worden er nu meer Nederlandse kinderfilms gemaakt dankzij de subsidie. Zes jaar geleden was die er namelijk nog niet."

Lennie Pardoel

se kinderfilm in opmars

Cinekid Award toegekend. Matilda is een bijzonder meisje met toverkracht. Zij kan dingen verplaatsen met een vingerwijzing. Dit natuurlijk tot grote verbazing van veel volwassenen. Het was met name het onbegrip voor de gaven van Matilda en nadruk op de niet begrijpende domme volwassenen die de jury in deze film waardeerden. Hoewel Ben Sombogaart ook genomineerd was voor de Cinekid Award met zijn nieuwe film *De Jongen Die Niet Meer Praatte*, won hij dit jaar niet. Wel kreeg hij voor deze film de eerste prijs op het kinderfilmfestival in Berlijn. In 1994 won zijn *Het Zakmes* overigens wel de Cinekid Award. *De Jongen Die Niet Meer Praatte* (momenteel als serie te zien bij de KRO, LP) gaat over een Koerdische jongen die onder dwang van zijn vader naar Nederland wordt gehaald. Zijn vader werkt in Nederland en vindt het voor zijn gezin niet meer veilig in hun geboorteland. Memo mist zijn land zo erg dat hij besluit uit protest niet meer te praten. Anke de Vries schreef op basis van de film het boek *Memo Zwijgt*.

De prijzen

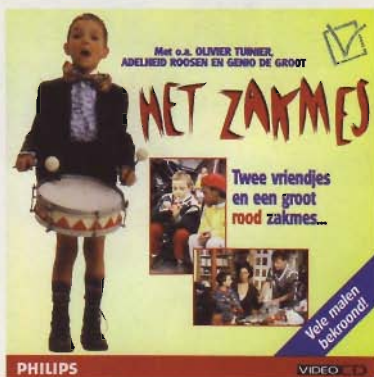
Er werden dit jaar extra prijzen uitgelooft zoals de Jantje Beton Cinekidprijs en de Unicef kinderkasttelevisieprijs. Daarnaast zijn er de jaarlijks terugkerende prijzen voor de bioscoopfilms; de Cinekid Award en de Publieks Cinekid Award, en voor de Nederlandse televisieseries de Grote kinderkast-televisieprijs (vakjury), en een Kleine kinderkastprijs (publieksjury per telefoon). Negentien oktober werd bekendgemaakt welke in 1996 uitgebrachte films en programma's volgens de jury's de meeste kwaliteit bezitten. Esmé Lammers, de winnares van vorig jaar met haar film *Lang Leve De Koningin*, maakte de winnaars van de Cinekid Awards bekend.

De Cinekid Awards

Dit jaar was het weer een buitenlandse film die de prijs mocht ontvangen, namelijk de Deense film *Kijk Ik Vlieg* van Vibeke Gad. Het is een film over twee vriendinnen die door de zorg voor een duif met gebroken vleugel nader tot elkaar komen. De kloof tussen de rijke afkomst van Christina en het arme milieu van Maj Britt wordt hierdoor overbrugd. De jury looft in deze film "De uitbeelding van alledaagse emoties, doorzettingsvermogen en begrip voor andere mensen". Omdat de jury moeilijk een keuze kon maken tussen *Kijk Ik Vlieg* en de film *Matilda* heeft men dit jaar een speciale prijs uitgelooft voor deze laatste film. Het is een film naar een boek van Roald Dahl van de regisseur Danny de Vito. *Matilda* krijgt ook de publieks

Kinderkast-televisieprijs

Voor de Nederlandse en Vlaamse kindertelevisieseries heeft men op het Cinekid-festival de kinderkast-televisieprijs ingesteld. Vooraf vond een selectie plaats en daaruit kon door een vakjury gekozen worden. De Grote Kinderkastprijzen gingen voor fictie naar *Buiten De Zone*, een productie van Luc Koghe voor de BRT. De 10-delige serie gaat over vijf jongeren die op een hulptelefooncentrale werken. Voor non-fictie werd gekozen voor *Tussen Eten En Afwas* van o.a. Anneke Hopman en Bob Entrop, een IKON-productie waarin ouder en kind met elkaar praten over problemen en onbegrip. Bij fictie was ook geselecteerd *Dag Juf, Tot Morgen!* onder regie van Ben Sombogaart, een productie van Burny Bos en geschreven door Tamara Bos. Deze serie had duidelijk de voorkeur bij de kinderen thuis, die er per telefoon voor zorgden dat deze productie de Kleine Kinderkast-televisieprijs kreeg. *Dag Juf, Tot Morgen!* speelt zich af in het dagelijks leven van een zestal kinderen die na schooltijd van alles meemaken. Er is bijvoorbeeld een aflevering over Teet die zo eerlijk is een gevonden portemonnee terug te brengen, terwijl zijn vader

zegt dat hij dat niet hoeft te doen; een aflevering over Mel die samen met haar gehandicapte zus kleren gaat kopen en over Daaf die per ongeluk aan het alarmkoord in de WC bij zijn oma trekt. Steeds staan hun persoonlijke belevenissen centraal.

Stichting Kakelbont

De Jantje Beton Cinekidprijs wordt uitgereikt aan een persoon of organisatie die de afgelopen jaren op mediagebied, waaronder film, video en televisie, veel heeft betekend voor de jeugd. De jury koos voor Burny Bos. Als schrijver van scenario's voor kindertelevisieprogramma's, kinderfilms en kinderboeken en als eigenaar van de productiemaatschappij Bos Bros, heeft hij zich op allerlei terreinen ingezet voor de jeugd. Burny Bos deed daar in zijn toespraak nog een schepje bovenop. Hij richtte namelijk ter plekke een nieuwe stichting op ter bevordering van jeugdproducties en doneerde als eerste 100.000 gulden. De stichting gaat Kakelbont heten en biedt particulieren en bedrijven de mogelijkheid een bijdrage te leveren aan goede jeugdproducties door middel van donaties.

Dit is geen overbodige luxe, want bij de omroepen is steeds minder geld beschikbaar. Gelukkig is er voor de Nederlandse jeugdfilm tegenwoordig wel geld beschikbaar in de vorm van rijkssubsidies. Dat er nu zoveel nieuwe Nederlandse kinderfilms verschijnen, is dan ook mede het gevolg van die subsidies. Ben Sombogaart heeft daar voor *Het Zakmes* en zijn nieuwe film *De Jongen Die Niet Meer Praatte* ook gebruik van gemaakt. Zijn eerste succesvolle film *Mijn Vader Woont In Rio* is overigens zonder subsidie tot stand gekomen. Een andere zeer succesvolle Nederlandse jeugdfilm is *Lang Leve De Koningin*.

Lang Leve De Koningin

Esmé Lammers heeft in *Lang Leve De Koningin* alle aspecten verenigd die een kind in een film wil zien. Ze schreef zelf het scenario. De film biedt kinderen de mogelijkheid zich te vereenzelvigen met de hoofdrolspelers Sara en Victor, er is volop fantasie, veel te lachen en het loopt goed af. Dit alles in combinatie met het acteertalent van in

driehonderd kinderen een screentest laten doen. Vibeke Gad benadrukt wel bij het in ontvangst nemen van haar prijs dat elk kind dat wil acteren zich niet moet laten afschrikken door dergelijke testen, want ze is er van overtuigd dat er zeer veel acteertalent onder kinderen aanwezig is. In de categorie non-fictie kozen de kinderen thuis voor *Toen 't Vliegtuig Viel* onder regie van Wilma Ligthart. Het is een verslag van de Bijlmervliegcrash door de ogen van de Miquel Vanier, een 12-jarige jongen. Tot slot de Unicef kinderkast-televisie prijs. Deze werd toegekend aan *Ruilen Internationaal*, waarin een Hollands meisje naar Indonesië gaat en een Indonesisch meisje naar Holland. Zij vertellen over hun ervaringen.

Ben Sombogaart

Wij spraken met Ben Sombogaart en vroegen hem naar zijn beweegredenen bij het maken van films en televisieseries.

"In de eerste plaats is het belangrijk dat ik het zelf leuk vind. Het verhaal moet me aanspreken. Wanneer ik een verhaal lees, denk ik altijd aan de groep waarvoor het geschikt zou kunnen zijn. Of het bijvoorbeeld al voor vijfjarigen bestemd is, of dat het meer voor tienjarigen is. Het is wel zo met al mijn films dat ik ook aan de ouders denk. Ik streef ernaar dat ook volwassenen zich kunnen identificeren met de ouderen in de film. Op die manier hoop ik een communicatie teweeg te brengen tussen

ouders en kinderen. In het script van Lou Brouwers voor *De Jongen Die Niet Meer Praatte* intrigeerde mij vooral de wijze waarop Memo zich verzette tegen zijn vader die hem op geen enkele manier betrok in zijn beslissing. Kinderen en ouders zouden zo'n verzet kunnen vertalen naar hun eigen situatie."

"Nee, ik vind de kinderen in de films niet erg eenzaam. Die indruk wordt misschien gewekt door de geïsoleerde positie van waaruit hetgeen ze meemaken gefilmd wordt. Je maakt door het script een keuze voor een verhaallijn. Hierdoor denk je misschien dat de hoofdpersonen in de film bijvoorbeeld maar één vriendje hebben. De rest van hun leven zie je echter niet."

"De toekomst? Ik wil wat meer fantasie in de films brengen. Tot nu zijn de producties overwegend realistisch geweest. De boeken van Annie M.G. Schmidt vind ik er zeer geschikt voor. We hebben gekozen voor Abeltje. Als alles meezit, zal er een zesdelige serie van gemaakt worden en een bioscoopfilm."

Esmé Lammers

Esmé Lammers, geboren in 1958 te Amsterdam, is scenarioschrijfster en regisseuse van onder andere *Ko De Boswachtershow* (televisieserie) en *Lang Leve De Koningin* (bioscoopfilm). Haar film won vorig jaar de Cinekid Award, onlangs de Montgomery Award in Chicago en een Gouden Kalf voor de beste film, en dingt dit jaar mee naar een Oscar. Haar film *Lang Leve De Koningin* wordt nog steeds overal in Nederland gedraaid en ook tijdens het Cinekid-festival was de film te zien. Nieuwsgierig naar haar beweegredenen, lieten wij haar even aan het woord.

“Mijn eindexamenfilm voor de filmacademie ging ook over schaken. Het onderwerp intrigeert mij omdat mijn grootvader, Max Euwe, wereldkampioen schaken was, en schaken bij ons thuis altijd een soort magische lading had. Zelf heb ik nooit zo heel veel geschaakt. Wanneer mijn opa met me schaakte speelde hij altijd op zijn eigen niveau en daardoor was het op den duur niet leuk meer. Ik voel me verbonden met Sara, de hoofdrolspeelster uit *Lang Leve De Koningin* omdat ik het ook nooit leuk vond op school en me net zoals zij niet begrepen voelde. Het zou prettig zijn als kinderen met soortgelijke ervaringen zich konden identificeren met Sara en zich daardoor minder eenzaam zullen voelen. Wat ik vooral in Nederlandse jeugdfilms waardeer, is dat kinderen er kinderen kunnen blijven. Dat zie je ook in *De Tasjesdief*. Dat is tegelijkertijd ook wat ik tegen heb op Amerikaanse jeugdfilms.

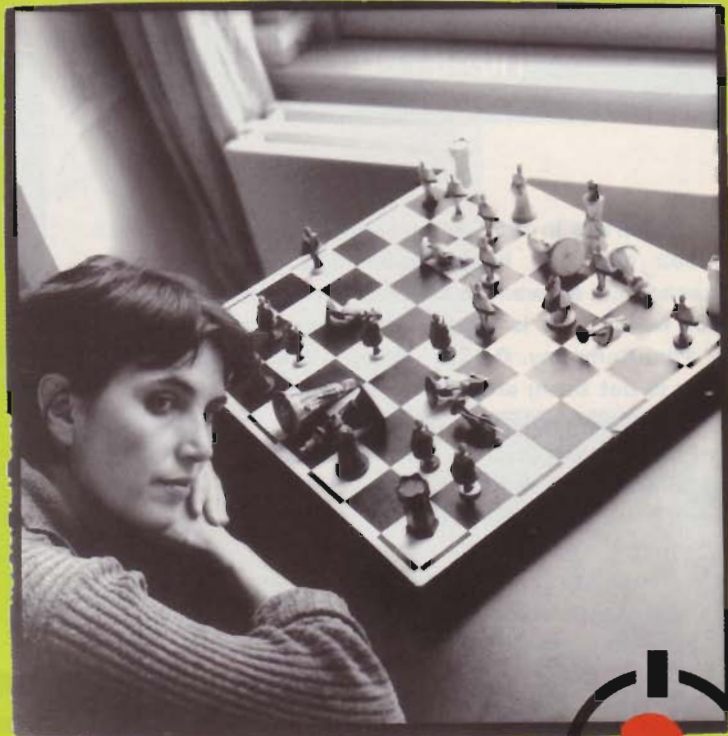

Foto: Dirk-Jan van Dijk

Kinderen moeten daarin kleine volwassenen spelen en hun belevingswereld wordt daarmee ontkend.”

“Ik ben momenteel bezig met het schrijven van een boek over *Lang Leve De Koningin*, zodat kinderen het spel uit de film ook thuis na kunnen spelen. Dat boek zal dan samen met het schaakspel uit de film te koop zijn. Verder ben ik bezig met het schrijven van een nieuwe jeugdfilm. Maar dat is nog in een te pril stadium om daar nu iets over te zeggen.”

het bijzonder de schaakkoningin, gespeeld door Monique van de Ven, en Tiba Tossijn als Sara, maakt de film tot een fantastische productie. Het verhaal gaat over een achtjarige meisje dat het op school niet naar haar zin heeft. Door Victor, een nieuw vriendje, komt ze in aanraking met een prachtig schaakspel. Ze koopt het spel en droomt zich als het ware in het spel. Zo ontmoet zij de schaakstukken en leert er van de witte schaakkoningin hoe het spel gespeeld moet worden. De koningin heeft het spel verzonnen om de koning ervoor te behoeden in het echt oorlog te gaan voeren. Sara helpt haar erbij. Het resulteert in een spannende en amusante schaakwedstrijd met een naburig koninkrijk, waardoor de witte koning genezen wordt van zijn oorlogszucht. In het dagelijks leven gaat Sara ook steeds beter schaken. De film zal binnenkort op Video verschijnen.

Het zakmes

Ook al is *Het Zakmes* al weer een paar jaar oud, dit doet niets af aan de kwaliteit. De film schept een compleet beeld van een kind van deze tijd. Wonend bij zijn vader,

met een moeder die altijd weg is, leidt Mees een eigen leventje. Zo gebeurt het dat zijn vader niet in de gaten heeft dat hij eigenhandig op de trein stapt naar Friesland om zijn verhuisde vriendje zijn zakmes terug te geven. Mees wordt gespeeld door Olivier Tuinier. Het scenario is geschreven door Sjoerd Kuyper naar idee van zijn gelijknamige boek in nauwe samenwerking met Ben Sombogaart. Ook *Het Zakmes* is verkrijgbaar op Video CD.

De Tasjesdief

De nieuwste jeugdfilm op Video CD is *De Tasjesdief*. De hoofdpersoon is de twaalfjarige Alex. Hij is een beetje eenzame jongen die na schooltijd meestal bij zijn oma Roos is. Zijn ouders werken overdag en hebben niet veel tijd voor hem. Op een dag treft hij zijn oma vastgebonden aan. Zij is beroofd door twee jongens. Alex ziet de jongens het

Maria Peters is in 1958 geboren in Willemstad, Curaçao. In 1983 sloot zij haar studie aan de Nederlandse Filmacademie af, waarna ze jaren als regie-assistente en editor werkte. Ze is mede-oprichtster van de Shooting Star Film Company. *De Tasjesdief* is haar debuut. Maria Peters is net terug uit Curaçao. Gelukkig neemt ze voor de jet lag kan toeslaan, nog even de tijd een aantal vragen te beantwoorden. We spreken natuurlijk vooral over haar film, *De Tasjesdief*, die is gemaakt naar aanleiding van het boek van Mieke 't Hooft.

“In het boek sprak vooral de onmacht van de hoofdpersoon, die steeds verder in z'n geheim verstrikt raakt, me erg aan. Alex raakt steeds eenzamer omdat hij niets durft te zeggen uit schaamte voor zijn ouders. Daar voelde ik me onmiddellijk bij betrokken. Dat kinderen problemen voor zichzelf houden, zie ik toch wel veel om me heen. Daarom hoop ik dat kinderen door deze film een uitweg vinden, een manier om met hun problemen om te gaan. Vooral in Berlijn heb ik tijdens het festival veel met kinderen gepraat en toen bleek dat het onderwerp ze erg aansprak en dat ze veel herkenden in de gevoelens van Alex. Ik wil kinderen ook benaderen op hun eigen niveau en geen betuttelende rol spelen. Daarom wil ik openheid en vooral zuiverheid in de films die ik maak.”

“Ik heb een paar dingen veranderd aan de inhoud van het boek. Om in de film niet te vervallen in een te simpele

tegenstelling tussen goed en kwaad heb ik de twee jongens die Alex steeds lastig vallen wat meer achtergrond gegeven dan in het boek. In een boek ligt het vertellen van een verhaal toch anders. Een film heeft zo af en toe wat meer tegengas nodig. Je beleeft een film anders dan een boek. Die jongens heb ik een stiefvader gegeven en een achtergrond waaruit blijkt dat zij niet zomaar van die rotjongens zijn geworden. Niet dat ik hun gedrag daarmee goed wil praten hoor. Dat niet. Maar ik wilde in de film wat meer verwickelingen. Zo heb ik ook het slot van

huis uitrennen. Een van de jongens herkent Alex en hij denkt dat Alex hem ook herkend heeft. Vanaf dat moment beginnen ze Alex te terroriseren. Ze treiteren hem, drukken hem tegen de grond, knellen zijn

adem af en uiten voortdurend dreigementen. Onderwijl moet hij hen beloven niets tegen de politie te zeggen, want anders zullen ze zijn oma vermoorden. Wil Alex er zeker van zijn dat er niets met haar gebeurt dan moet hij tasjes stelen. Om Alex extra onder druk te zetten pakken ze zijn klarinet af en zullen die later zelfs kapot maken. Alex ziet geen andere uitweg dan inderdaad tasjes van oude dametjes te gaan stelen. Uit schaamte en angst durft Alex tegen niemand wat te zeggen. Maar hij vindt het natuurlijk vreselijk dat hij het doet. Hij is zo bang dat zijn vader erachter komt dat hij geen klarinet meer heeft, dat

hij op een dag zelfs geld steelt van een aardige blinde mevrouw. En dan wordt het hem te gortig. Hij besluit er iets aan te gaan doen.

Zeven prijzen

De Tasjesdief is vooral een spannende film. Het verhaal verveelt geen moment. De wijze waarop de spanning opgebouwd wordt en de hoofdrol uitstekend wordt gespeeld door Olivier Tuinier, is ongetwijfeld bepalend voor de zeven prijzen die de film inmiddels gewonnen heeft. Olivier Tuinier kennen we ook van *Het Zakmes* van Ben Sombogaart. Omdat alles wat er gebeurt vanuit Alex gefilmd wordt, kunnen kinderen zich goed identificeren met hem en de dingen terugkoppelen naar hun eigen situatie op school en thuis. Dit is een belangrijk facet in de Nederlandse jeugdfilm. Maria Peters is de regisseuse. Mieke van 't Hooft schreef het gelijknamige boek. Tijdens het internationaal filmfestival in Berlijn 1995 won *De Tasjesdief* De glazen beer, en ook in Tokyo, Canada en onlangs in Cairo verwerfde de film kinderfilmprizen.

het boek veranderd. Overigens wel in nauwe samenwerking met Mieke. In het boek biecht Alex alles op bij de blinde mevrouw; in de film vindt hij een uitweg door de jongens in de val te lokken. Je kunt zo beter laten zien dat hij heel moedig is en zelf een oplossing vindt.”

“Een film hoeft voor mij niet altijd realistisch te zijn. Een combinatie van fantasie en realiteit vind ik prima, als het maar niet om een sprookje gaat, waar de romantiek er zo dik bovenop ligt. Dat is trouwens de kunst: romantische aspecten niet te overdreven aan de oppervlakte laten komen.”

“De toekomst? Ik ben bezig met de verfilming van

een boek van Anke de Vries, *Kladwerk*. Het gaat over de belevenissen van kinderen in een klas. Wanneer er racistische leuzen op de muur geklad worden, raken de leerlingen van de klas daarbij betrokken. Ook zou ik graag *Kruimeltje* eens verfilmen. Daarin zie ik de mogelijkheid de problematiek van straatkinderen aan de orde te stellen.”

4

Ineke Houtman

De serie *Madelief* is wekelijks op zondagochtend te zien bij de VPRO. *Madelief* is de hoofdpersoon in verschillende boeken van Guus Kuijer, zoals *Grote Mensen*, *Daar Kun Je Soep Van Koken*. Tijdens het Cinekid-festival kregen kinderen de kans met regisseuse Ineke Houtman te praten. Wordt *Madelief* geschminkt? Hoe oud is *Madelief*? En is het haar echte moeder en meester in de film?

“De kinderen worden eigenlijk nooit opgemaakt, maar een enkele keer wordt het zweet van hun hoofden gehaald tussen de scènes door omdat het soms zo vreselijk heet is met die grote lampen. *Madelief* is nu negen jaar. En haar filmmoeder en meester zijn acteurs.”

De kinderen waren ook benieuwd hoe *Madelief* gekozen was voor de film. “Dat is een heel leuk verhaal”, zegt Ineke, “We hebben er heel lang over gedaan voordat we het geschikte meisje vonden. Het moest vooral een meisje zijn dat niet verlegen was. Op het allerlaatst kwam

Madelief binnen en toen ik vroeg hoe ze heette zei ze: “*Madelief*”. Toen ze dat zei, wist ik meteen dat zij het zou worden. Maar het leuke was dat haar echte naam ook *Madelief* bleek te zijn. Haar ouders hebben haar zo genoemd omdat ze de boeken over *Madelief* van Guus Kuijer zo waardeerden.”

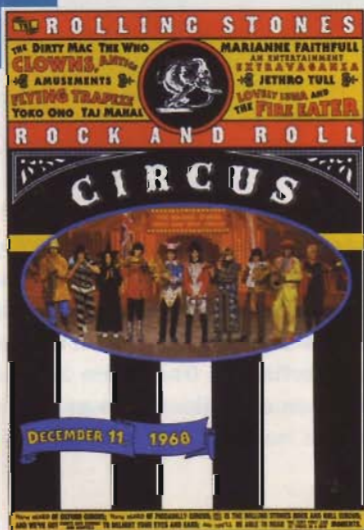
Ineke stelde zelf ook vragen om te peilen hoe de kinderen bepaalde onderwerpen interpreteren. Ze vroeg bijvoorbeeld hoe ze het vonden dat *Madelief* alleen een moeder heeft en of ze begrepen dat haar moeder niet met een man wilde samenwonen en liever alleen met *Madelief* bleef. Het viel op dat kinderen daar geen problemen mee hadden, althans in het zaaltje van de Toneelschuur in Haarlem.

Op de vraag (van een ouder in de zaal) wat haar plannen voor de toekomst zijn, antwoordt Ineke: “We willen een film maken van een ander boek van Guus Kuijer, namelijk *Krassen In Het Tafelblad*. Ik wil daar volgend jaar zomer al mee beginnen. Die film zou dan (net als *Het Zakmes*, *LP*) in delen op de televisie te zien zijn en als film in de bioscoop. Of al deze plannen doorgaan is afhankelijk van de subsidie.”

MISSEND

STONES

EINDELIJK

Het is woensdag 11 december 1968 en in een studio in Noord Londen is het crème de la crème van de muziekwereld bijeen. *The Rolling Stones, The Who, John Lennon, Yoko Ono, Eric Clapton, Jethro Tull, Marianne Faithfull* en *Taj Mahal* maken opnames voor een unieke concertfilm: *Rock and Roll Circus*. Het zal een van de zwaarste muzikale bevallingen ooit worden.

Mark Friederichts/Foeke Collet

Het duurt namelijk tot zondag 3 november 1996 voordat we in het Utrechtse Stairway to Heaven eindelijk te zien krijgen wat er die dag is gebeurd. Na 27 jaar, 10 maanden en 8 dagen op de plank te hebben gelegen, zien de opnames van dit bizarre live-concert eindelijk het daglicht. Een paar honderd journalisten en fans zijn getuige van de Nederlandse primeur van *Rock and Roll Circus*. Onder de gelukkigen zijn ook de schrijvers van dit stuk, die zich (in de geest van de Rock & Roll lavend aan een biertje) laten transporteren naar de roerige jaren 60.

Led Zeppelin

De tijdmachine staat in het café van Henk (Denk aan...Het Goede Doel) Westbroek. De leeftijd van de bezoekers variëert van 6 tot 60, maar werkelijk iedereen heeft zich in een Stones

T-shirt gestoken en is in gespannen afwachting van het muzikale circus. Het live-concert zou oorspronkelijk in 1968 als kerstspecial op de BBC worden uitgezonden, maar al bij de voorbereidingen rezen problemen. *Stevie Winwood* (destijds de 16-jarige leadzanger van *Traffic*) moest door ziekte afhaken, *Paul McCartney* was verhinderd en ook de beoogde 'spreekstalmeesteres' *Brigitte Bardot* liet verstek gaan. Een ander saillant detail was dat de demotape van het (toen nog) onbekende *Led Zeppelin* door Mick Jagger werd afgekeurd. Dat de Nederlandse première bijna drie decennia later in een café met de naam 'Stairway to Heaven' plaatsvindt, kan natuurlijk geen toeval zijn. Zelfs met deze afzeggingen stond er die dag echter een uiterst indrukwekkende line up in de ring.

Broekies

Het is belangrijk om het concert in de juiste tijd te plaatsen. Als eerste verschijnt er een 25-jarige Mick Jagger als spreekstalmeester in beeld. Keith Richards is op dat moment 24 jaar, Charlie Watts 27 en Brian Jones 26. The Rolling Stones staan op dat moment ook nog steeds enigszins in de schaduw van The Beatles, hoewel het album *Beggars Banquet* laat horen dat ze toch zeker niet onderschat mogen worden. Op deze plaat staat de enorme hit *Sympathy for the Devil*, die in *Rock and Roll Circus* een zeer acceptabele vertolking krijgt. Een half jaar na de opnames voor de film verlaat Brian Jones de groep vanwege een muzikaal meningsverschil. Een maand later wordt hij bewusteloos in een zwembad gevonden, waarna hij overlijdt.

Rock and Roll Circus

DOCUMENT

TERECHT

The Who

Jethro Tull bestaat op 11 december 1968 ongeveer een half jaar. Deze band zal met Ian Anderson als steunpilaar later uitgroeien tot een zeer succesvolle symfonische Folk-Rockgroep. De muzikfilm kent met het stuwende spel in *Song for Jeffrey* in ieder geval een krachtige opening. Hoewel het commercieel gezien natuurlijk niet echt verantwoord is om het hoogtepunt van een concert meteen in het begin te plaatsen, speelt *The Who* toch als tweede act. Na een leuke close harmony gezongen intro, barst de groep los met het nummer *A Quick One (While He's Away)*. Dit nummer is een van de eerste pogingen om een (mini)pop-opera te maken en krijgt later een uitgebreid vervolg in *Tommy*. *Taj Mahal* en *Marianne Faithfull* hebben de ondankbare taak om hierna aan te treden, gevolgd door *The Big Mac*. Speciaal voor deze gelegenheid zijn Eric Clapton, John Lennon, Mitch Mitchell en Keith Richards bereid gevonden als groep op te treden. Opvallend hierbij is de rol van Keith Richards als bassist. Eric Clapton, die dan net *Cream* verlaten heeft, krijgt

in *Yer Blues* alle ruimte om zijn perfect getimede gitaarspel te etaleren. *The Big Mac* wordt vervolgens vergezeld van violist *Ivry Gitlis* en zangeres *Yoko Ono* voor een jam die alleen de titel creatief mag krijgen. In een poging om een 'gesprek' met de viool aan te gaan, komt de vrouw van John Lennon in *Whole Lotta Yoko* niet veel verder dan wat wild gekrijs. Het uitdrukkelijke teken van John om aan te geven dat ze mag beginnen, had dan ook best achterwege mogen blijven.

The Rolling Stones

Als laatste zijn de Stones aan de beurt, die maar liefst zes nummers vertolken. Achtereenvolgens worden *Jumping Jack Flash*, *Parachute Woman*, *No Expectations*, *You Can't Always Get What You Want*, *Sympathy for the Devil* en *Salt of the Earth* ten gehore gebracht. *You Can't Always Get What You Want* is tot dan toe nog niet op LP verschenen en is een voorproefje op het indrukwekkende *Let it Bleed* uit 1969. Door de twee wisselende akkoorden is dit echter een nummer dat al snel opgepikt wordt door het enthousiaste publiek. Het rustige nummer *Salt of the Earth* is tevens het laatste nummer van *Beggars Banquet*. Ondanks het feit dat de verschillende uitvoeringen niet slecht zijn, wordt toch nergens het niveau van het optreden van *The Who* gehaald.

Mythologisch

Dat *Rock and Roll Circus* ruim 27 jaar op de plank heeft gelegen, kwam in eerste instantie door Mick Jagger zelf. De opnames liepen die dag dermate uit de hand dat het afsluitende concert van de Stones pas midden in de nacht plaatsvond en niet zo uit de verf kwam als Jagger wenste. Het spetterende optreden van *The Who* werd hiermee het hoogtepunt van het project en Jagger besloot het uitbrengen van *Rock and Roll Circus* te verbieden. Jaren later was het rechtgebende en oud-manager Allen Klein die dwars lag. Na 27 jaar touwtrekken is er nu eindelijk overeenstemming bereikt over zowel de soundtrack als de video-opnames. Hiermee wordt dit wonderbaarlijke concert eindelijk vrijgegeven en kan het publiek na bijna drie decennia kennismaken met deze intussen mythologische concertfilm. Echte fans mogen dit spektakel dan ook zeker niet missen.

Rock	and	Roll	Circus
		Engels	
	Video		
		PolyGram	
Tevens	Audio	CD	
		en	Laserdisc

Best Of The Police

In OOR's Popencyclopedie staat *The Police* de laatste jaren niet meer apart vermeld. De band is een schromelijk subonderwerp geworden onder de noemer *Sting*. Niets ten nadele van de ex-frontman, maar dit is eigenlijk te schandelijk voor woorden. Een band die zo nadrukkelijk een stempel heeft gedrukt op een tijdperk als *The Police* verdient een eigen hoofdstuk. Om het leed wat te verzachten is onlangs de Video CD *The Best Of The Police* uitgekomen.

Rom Helweg

De samenstellers hebben in die zin gelijk, dat de driemansband *The Police* inderdaad een initiatief is van zanger-bassist Gordon Sumner, alias *Sting*. Samen met Stewart Copeland begint hij eind jaren 70 een bandje. Copeland is aanvankelijk gitarist, maar verruilt de snaren al snel voor een snaredrum; dan kan hij lekker rammen. In het begin werken ze met gitarist Henry Padovani, een Corsicaan die later bij *The Pretenders* zal gaan spelen en tegenwoordig manager is van IRS, de platenmaatschappij van Miles Copeland, Stewarts broer.

Muzikale ambities

Padovani kan de muzikale ambities van *Sting* niet bijbenen, en al snel wordt er gekozen voor gitarist Andy Summers. Summers blijkt in staat om het geluid van het driemanschap zo vol te maken, dat je eindelijk kan spreken van een echte band. Drie jongens, zingend, swingend en uitstekend gebruikmakend van alle mogelijkheden van hun instrumenten. De eerste hit, *So Lonely*, blijf dan ook niet lang uit.

Uitgedachte kunstwerken

The Police wordt weliswaar beïnvloed door alle hippe culturele stromingen uit die tijd, zoals punk, New Wave en Reggae, maar ze hebben bovenal een eigen geluid dat je uit duizenden kunt herkennen. Dit niet in de laatste plaats door het hoge stemgeluid van *Sting*, maar vooral door de knap gevonden melodieën, de opzweepende ritmes en de listige accoorden. Ieder nummer is een compositie op zich. Geen schemaatje dat eindeloos herhaald wordt met een lekker coupletje tussendoor, maar goed uitgedachte kunstwerken met een boodschap.

Wereldhits

In de korte tijd dat *The Police* bestaat, scoren ze maar liefst vijf nummer één hits, waaronder natuurlijk *So Lonely* en *Roxanne*. Het concept blijkt aan te slaan, vooral omdat de jeugd zich kan identificeren met het drietal. *Sting* is de 'kanjer' van de band, goeie kop en een lekkere stem, Stewart Copeland is die lange, die een overschot aan energie heeft en die zo lekker gek kan doen, en Summers is de vakman, die zich dan al met recht kan scharen bij de betere gitaristen van de wereld. Toch blijven ze lekker gewoon, en druipen de 'zin om lekker te spelen' er altijd vanaf.

Godley & Creme

De clips die ze maken sluiten naadloos aan bij de muziek. Het merendeel van de clips wordt geproduceerd door het duo *Godley & Creme*, dat zelf ooit een hitje heeft gehad

met *Strange Apparatoes*. Als producersduo hebben zij echter een veel grotere naam gemaakt. Zo'n beetje iedere Engelse band van naam heeft wel één van hun clips laten produceren door *Godley & Creme*. Waarschijnlijk komt dat doordat dit tweetal bijna foutloos aanvoelt waar de muzikanten mee bezig zijn. Zo kan het best voorkomen, dat er een hele clip alleen in een kleedkamer wordt opgenomen. Stewart slaat, in plaats van op zijn drums, op een stoel. Op het eerste gezicht niet zo heel erg grappig, maar dat is ook niet zo bedoeld. Het gaat meer om 'het kwajongensgevoel' over te brengen.

Het einde

Halverwege de jaren 80 is het tijdperk *The Police* definitief over. *Sting* heeft inmiddels zijn eerste soloalbum opgenomen, en de rustperiode van *The Police* lijkt een definitieve. De remake van *Don't Stand So Close To Me* in 1986 slaat goed aan, maar een laatste poging met een reünieconcert zet geen zoden aan de dijk en *Sting* wil alleen verder. Niet onverdienlijk overigens. Zijn debuut *Dream Of The Blue Turtles* wordt een groot succes en er zullen er nog vele volgen. Zijn muzikanten komen uit het Jazzcircuit; Darryl Jones baste al eens bij *Weather Report* met drummer Omar Hakim; Kenny Kirkland speelde al eens toetsen bij *Miles Davis*; ga maar na. Overigens, Kirkland's solo op *Bring On The Night (Live)* is de beste pianosolo die ik ooit heb gehoord.

Ieder zijn weg

Tegenwoordig horen we niet zoveel meer van Stewart Copeland. Hij schijnt weer gitaar te spelen, maar dat komt misschien door de rust die de ouderdom met zich meebrengt. Andy Summers duikt af en toe weer eens op in de Jazzscene, waar hij zijn oude beroep als jazzgitarist weer uitoefent. Verder kunnen ze vrij rustig leven van de successen van *The Police*. Vijf albums lijkt misschien niet zo heel veel, maar de band was over de hele wereld zo immens populair dat bijna alle nummers klassiekers zijn geworden en dat is natuurlijk prima voor de portemonnee.

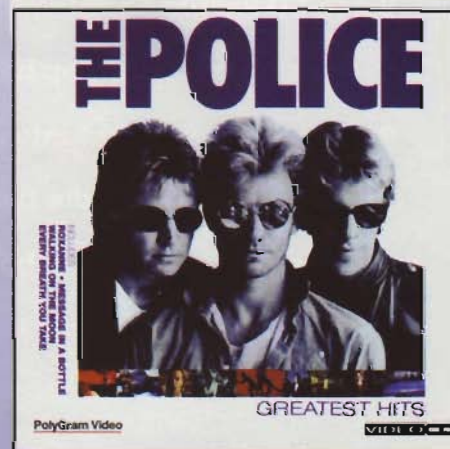
Sting solo

Sting heeft momenteel zijn plek gevonden met weer een oude vertrouwde kleine formatie met onder andere Vinnie Colaiuta op drums (ooit Frank Zappa's ontdekking). Vanuit zijn landhuis in Engeland komen de mooiste tunes, filmsoundtracks en nieuwe nummers. Muzikaal en technisch zit het allemaal meesterlijk in elkaar. Ook de teksten hebben allemaal een diepere boodschap. Maar ik

moet eerlijk zijn, ik verlang echt vaak naar het ruige, prettieloze, ongedwongen en feestelijke geluid van *The Police*.

Historische meesterwerken

Het mag duidelijk zijn dat wanneer je een 'Best Of-' album uitbrengt, je de grootste hits daarop zet en, om het geheel een beetje aan te vullen, nog wat bonustracks van minder bekende nummers. Bij *The Police* is dat een beetje lastig. De hoeveelheid hitscorende meesterwerken is zo groot, dat het bijna niet op één Video CD past. Toch staan er maar liefst 16 stukken op *The Best Of The Police*, waaronder uiteraard de grootste hits, maar ook live uitvoeringen van *Tea In The Sahara*, *King Of Pain* en *Don't Stand So Close To Me*. Meer dan een uur genieten van de Godfathers of Pop.

The Best Of The Police

Roxanne
Cant't Stand Losing You
Message In A Bottle
Walking On The Moon
So Lonely
Don't Stand So Close To Me
De Do Do De Da Da Da
Every Little Thing She Does Is Magic
Invisible Sun
Spirits In The Material World
Every Breath You Take
Wrapped Around Your Finger
Synchronicity II
Don't Stand So Close To Me '86
Kin Of Pain (Live in Atlanta)
Tea In The Sahara

f 49,95 Bfr. 999
PolyGram

The Cure

Picture Show

'Een onwaarschijnlijke collectie' is de vertaalde onderkop van de compilatie

Video CD *Picture Show* van The Cure.

Misschien slaat dit op het feit dat Robert Smith & Co het intussen al 20 jaar uithouden en in die tijd ruim 20 miljoen elpees verkocht hebben, want een 'makkelijk' bandje is The Cure zeker niet.

Nu bestaan popbandjes wel vaker uit aparte vogels, maar Smith is met zijn ontplofte kapsel, vuurrode lippenstift en zwarte ogenschaduw beslist een van de vreemdste. En, getuige de vele bezettingswisselingen in de band, ook een van de moeilijkste.

Eigen geluid

Dit alles neemt niet weg dat The Cure zowel qua muzikaal vernuft als populariteit tot de allergrootste bands ter aarde gerekend moet worden. Daarom doe je de band ook te weinig eer aan om 'm simpelweg in het New Wave-hokje te plaatsen. Na 20 jaar kun je beter spreken over 'het Cure-geluid'. Of dit nu zwaarmoedig, vrolijk, psychedelisch, schizofeen, luchtig, melancholiek of pik-zwart is, het blijft altijd het typische geluid van The Cure. Met een kleine 20 albums, vele hits en de titel 'Beste Britse Popgroep' ('91) op zak, hoort The Cure dan ook terecht tot de succesvolste Britse bands van de laatste decennia.

Bezetting

De band ziet in 1976 in het Engelse Crawley het levenslicht en krijgt na Goat Band, Obelisk, Malice en Easy Cure zijn 'echte' naam. Ook de bezetting van de band blijkt een moeilijke zaak. Hoewel leadvocalist en gitarist Smith de band naar buiten brengt als een "echte vriendenclub" rommelt het eigenlijk constant. The Cure verslijt maar liefst drie bassisten, vier drummers en drie toetsenisten en dan tellen we het opstappen, terugkomen en weer opstappen van verschillende bandleden nog niet eens mee. Koploper is gitarist Porl Thompson die maar liest drie retourtjes gebruikt. Ook last de band regelmatig flinke pauzes in en wordt er gewerkt aan eigen projecten. Robert Smith speelt zelfs een tijd fulltime als gitarist bij Siouxsie and the Banshees, maar de band overleeft uiteindelijk alle interne schermutselingen.

Hits

De debuutsingle *Killing An Arab* uit 1978 wordt meteen een hit, evenals de opvolgers *Boys Don't Cry* en *Jumping Someone Else's Train*. Ook voor songs als *A Forest*, *The Love Cats* en *In Between Days* loopt het grote publiek warm. De Video CD *Picture Show* is geen greatest hits-disc, maar gelukkig zien we wel de clips van topnummers als *Why Can't I Be You* en de nachtmerrie *Lullaby*. Eerder verscheen al de live Video CD *Show* met een twee uur durend concert van The Cure, waarop alle hits aan bod komen. De toegevoegde waarde van *Picture Show* zijn de clips bij de tien nummers (zie kader), die in de Cure-traditie een lekker gestoord, sprookjesachtig, zwart, claustrofobisch en zenuwachtig sfeertje creëren. Voor mij blijft dat de kracht van The Cure. (FC)

The Cure - Picture Show

Why Can't I Be You? (12")
Catch
Hot Hot Hot!!! (12")
Just Like Heaven
Lullaby
Fascination Street
Lovesong
Pictures of You
Never Enough
Close To Me (Closer Mix)

f 59,95 Bfr. 1.199
PolyGram

Peter Gabriel

All About Us

All About Us bevat 7 videoclipen van de CD *Us*. Vanzelfsprekend zien we de met twee MTV Video Awards beloonde clip van *Steam*, de Grammy Award winnaar *Digging in the Dirt* en *Blood of Eden*, *Come Talk To Me*, *Zaar*, *Kiss That Frog* en de klassieker *Solsbury Hill*.

Special effects

Zijn clips mogen er dan vaak uitzien als toverkunst, Gabriel is niet zo flauw om zijn trucs geheim te houden. Voor elke clip krijgen we een kijkje achter de schermen en verklaren interviews met de makers hoe de special effects worden bereikt. Het is werkelijk verbijstend om te zien hoeveel tijd en moeite er gestopt worden in het maken van een videoclip. Maar de tijd dat het enkel en alleen om het nummer ging is dan ook voorgoed voorbij. Tevens vertellen de Duitse schilder Stefan Roloff en zijn Engelse collega

Graham Dean over hun werk, dat Gabriel gebruikt in respectievelijk *Zaar* en *Solsbury Hill*.

Eredivisie

Na de schitterende muzikale wereldreis *XPlora* (mijns inziens een van de mooiste CD-i's ooit gemaakt), maakt Gabriel van *All About Us* heel wat meer dan de doorsnee Video CD. De menustructuur ziet er gelikt uit en naast bovengenoemde extra's, is er zelfs een discografie aanwezig. Hier staan alle songs van Gabriel's elpees op een rijtje en zijn er korte fragmenten van nummers te horen. Boven alles gaat het natuurlijk om de 7 songs op de Video CD en de schitterende clips die daarbij horen. Hiermee bewijst Gabriel tot de eredivisie van de popmuziek te behoren. *All About Us* is dan ook een zeer welkome aanvulling voor de collectie van Gabriel-fans en muziekliefhebbers in het algemeen. (FC)

Gabriel kort

Gabriel groeit op in een goed milieu en sluit op een Engelse kostschool vriendschap met Anthony Phillips, Tony Banks en Michael Rutherford. Hieruit ontstaat in 1967 de groep Genesis en hoewel Gabriel eigenlijk liever wil drummen, is hij al snel frontman, zanger en belangrijkste liedjeschrijver van de band. In 1975 houdt hij het voor gezien en richt zich op een solocarrière. Zijn platen ziet hij als de "uitgave van een tijdschrift" en de eerste vier elpees zijn dan ook allemaal Peter Gabriel getiteld. Van de eerste komt de wereldhit *Solsbury Hill*, maar de echte doorbraak laat tot 1986 op zich wachten. Dan is het echter goed raak. Van So komen megahits als *Sledgehammer*, *Don't Give Up* (met Kate Bush) en *Big Time* en Gabriel lijkt zijn maatjes van Genesis in populariteit te zijn voorbijgestreefd. Door zijn betrokkenheid met milieu- en mensenrechtenorganisaties laat *Us* (1992) lang op zich wachten. Hits als *Digging in the Dirt*, *Steam* en *Kiss That Frog* laten echter zien dat Gabriel met de jaren alleen maar beter wordt. Daarnaast exploreert hij de mogelijkheden van nieuwe media als CD-i en CD-ROM, wat onder andere de indrukwekkende muzikale ontdekkingsreis *XPlora* oplevert.

Vorige maand keken we al even naar de Video CD *All About Us* van Peter Gabriel. Wij blijven bij onze mening dat je deze disc vooral moet horen en zien, maar het werk van Gabriel is toch dermate bijzonder dat we toch nog even stilstaan bij zijn nieuwste kunstwerkje.

Peter Gabriel - All About Us
Engels f 59,95 Bfr. 1.199
Philips Media

XPlora - Peter Gabriel's Secret World
Engels f 119,95 Bfr. 2.199
Philips Media

16

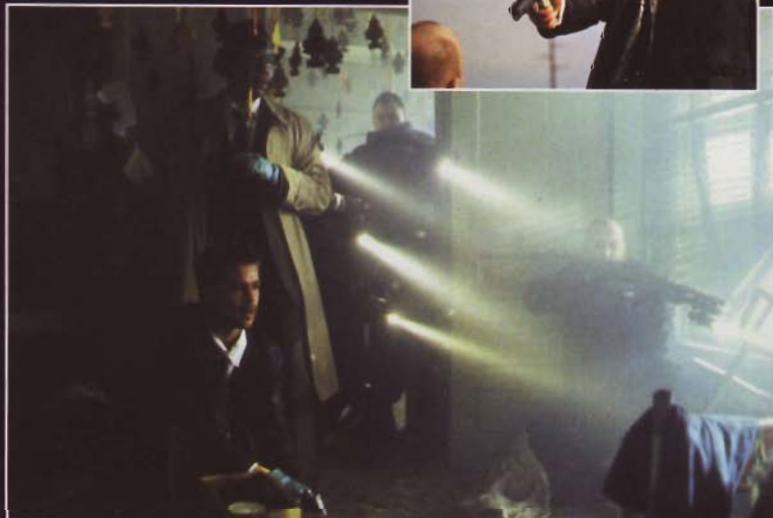
FILMS

Over vleesmessen, en

Horrorfilms gedijen van oudsher het best in verpauperde achterafbioscoopjes, waar de gordijnen wapperen door de tocht, de exit-lampjes al jaren kapot zijn en er af en toe iets langs het plafond fladdert. De film valt wel mee, maar je buurman lijkt altijd op Norman Bates, je weet zeker dat er iets beweegt in je zak popcorn en d'r is altijd wel een of andere lolbroek die voor de gein een heggeschaar heeft meegenomen. Omstandigheden dus, die zelfs Bambi tot een ware beproeving maken.

Foeke Collet

Maar zelfs thuis kan een beetje horrorfilm of thriller ervoor zorgen dat de trap extra kraakt en de krolse poes van de burens z'n baby-imitatie tot in de perfectie lijkt te hebben aanscherpt. Zelfs iets simpels als de deurbel kan een halve hartverzakking veroorzaken. De Dikke Van Dale omschrijft horrorfilms als een 'genre van films dat griezeleffecten beoogt' en daar kun je dus veel kanten mee op. Zo zweert de één bij rondvliegende ledenmaten en gierende kettingzagen, terwijl de ander liever iets meer aan de verbeelding overlaat. Maar ieder mens heeft wel iets met dit soort spanning. Toch zijn er weinig helden die na het zien van een horror sickie (= film die zich toelegt op het zo breed mogelijk etaleren van lichaamsverminking en bloedvergieten, Hofman Speelfilm Encyclopedie) of een splattermovie (nog erger, red.) zin hebben om door iets te donkere steegjes naar huis te lopen. De meesten kiezen voor de vaak iets veiligere wandeling van woon- naar slaapkamer. Daarom ontleden wij een aantal horror- en huiverfilms op Video CD. Spannend, doodeng, onsmakelijk of ronduit goor? Een waarde-oordeel laten we graag aan jullie over. But whatever you do, don't fall asleep!

Se7en

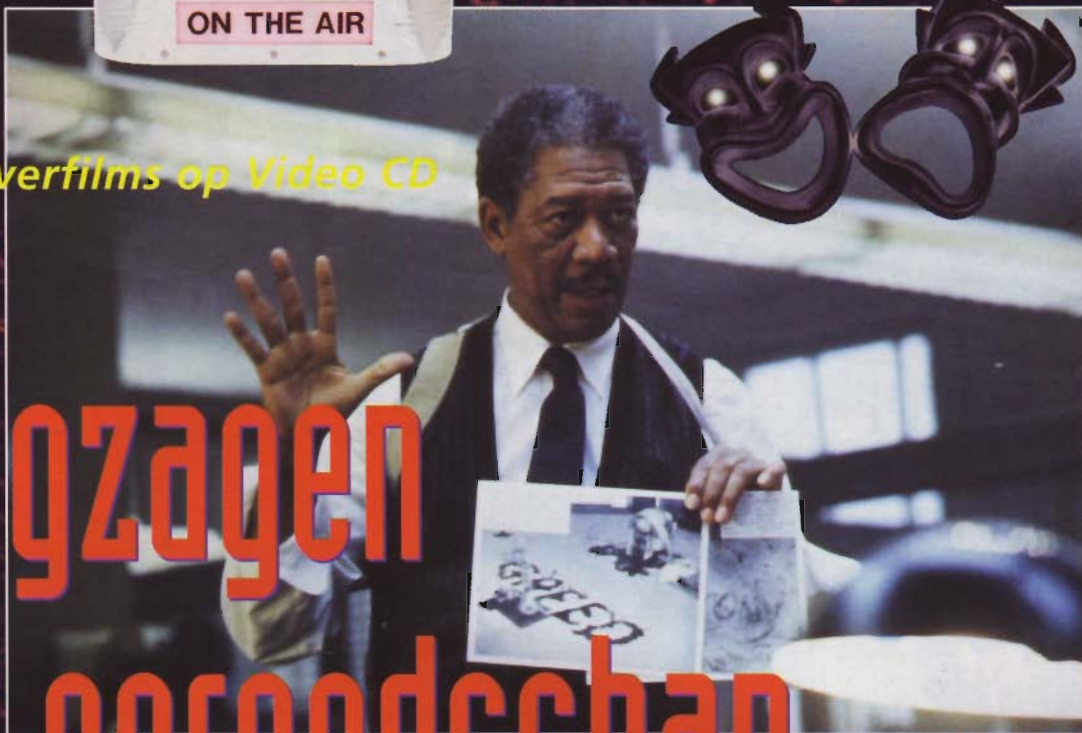
seven

Zeer succesvolle en indrukwekkend sombere kaskraker uit 1995 over de jacht van twee rechercheurs op een seriemoordenaar die zijn slachtoffers vermoordt naar aanleiding van de zeven doodzondes. Met Brad Pitt, Morgan Freeman en Gwyneth Paltrow. Regisseur David Fincher (Alien 3) en producent Arnold Kopelson (Platoon, The Fugitive, Falling Down en Outbreak) maken van het beklemmende verhaal een inktzwarte thriller, die zonder twijfel tot de absolute toppers in het genre behoort. (130 minuten, Nederlands ondertiteld, PolyGram).

ON THE AIR

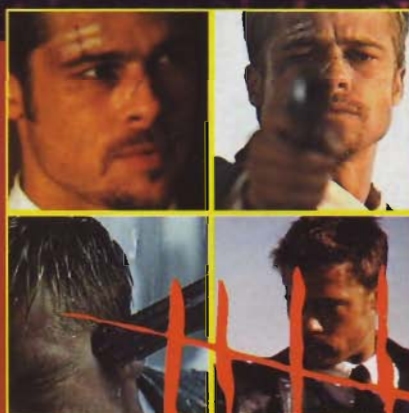
Horror- en huiverfilms op Video CD

Kettingzagen ander gereedschap

Brad Pitt

Door de lezers van People Magazine uitgeroepen tot "The Sexiest Man Alive", maar vooral een jonge acteur die 'doorbreekt' na zijn rollen in *Thelma and Louise* en *A River Runs Through It*. Schittert tevens in *Interview With A Vampire* en *Legends of the Fall*. Zijn rol in *12 Monkeys* levert hem als beste mannelijke bijrol een Golden Globe en een Oscar-nominatie op. Tijdens de achtervolging in *Se7en* viel Pitt door een autoruit en deze scène is erin gelaten. Zijn hand moest gehecht worden en Pitt loopt de rest van de film in het gips. In de nu in de bioscoop draaiende film *Sleepers* speelt Pitt naast Robert De Niro en Dustin Hoffmann.

se7en

Gruwelijk geniaal

Dat de Amerikaanse filmindustrie de laatste jaren weer een 'serial killer'-hausse meemaakt is duidelijk, maar *Se7en* behoort tot de meest indrukwekkende thrillers van de afgelopen 10 jaar. In deze zwaar beladen sfeertekening is New York gewelddadiger dan ooit, de seriemoordenaar sadistischer dan ooit en zijn de 'good guys' machtelozer dan ooit. Het verhaal van *Se7en* is ijzersterk en het plot gruwelijk geniaal in zijn compleetheid. Het acteerwerk staat als een huis en camerawerk en muziek vormen een razend knappe tweeenheid: donker, suggestief, zenuwachtig en confronterend. Zelfs de begincredits zijn al slecht voor je gemoedsrust! Als rechercheur Somerset later zegt: "This isn't going to have a happy ending", weet je dat-ie gelijk heeft.

WIE ZEGT

DAT COMPUTERS ENG

ZIJN

Wij Niet!

Het leukste computerblad van Nederland en België

Het duidelijkste computer-

blad van Nederland en België

Elk nummer is voorzien van een CD-ROM boordevol

programma's

U bespaart per jaar een kleine f 40,-/Bfr. 800 (of f 110,-/Bfr. 2200 in

twee jaar)

U krijgt fantastische welkomstgeschenken

WORD ABONNEE

en betaal voor 1 JAAR

f 139,50 (Bfr. 2790).

Tevens kunt u één van de volgende geschenken kiezen:

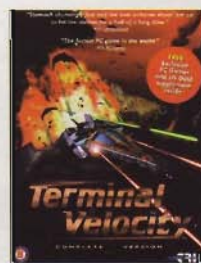

WORD ABONNEE

en betaal voor 2 JAAR

f 249,- (Bfr. 4980).

U ONTVANGT dan:

BETAAL IN TERMIJNEN

Stuur de bon in een enveloppe naar PC Consument, Antwoordnummer 1228, 2000 VG Haarlem

Ja,

ik word abonnee van PC Consument en ontvang PC Consument 10 maal per jaar en bij elk nummer een gratis CD-ROM. Kruis 1 van de volgende geschenken aan:

The Unexplained Touché PagePlus, Thuisbankier, FunCard drukkerij of ANWB Ski Select '97

*Invullen wat gewenst is. Zolang de voorraad strekt.

- Ik neem een abonnement op PC Consument en betaal voor **1** jaar (f 139,50 /Bfr. 2790)
- of voor **2** jaar (249,-/Bfr. 4980)

Wijze van betaling:

NEDERLAND

- Ik heb een giro-/eurocheque bijgesloten.
 - Doorlopende machtiging gehele bedrag (f10,- korting)
 - Doorlopende machtiging in 2 gelijke termijnen (f5,- korting)
- banknummer / gironummer:

BELGIË

- Ik heb mijn abonnementsgeld overgemaakt op rekeningnummer 230 - 0292065 - 18, t.n.v. de Generale Bank N.V. in Turnhout, t.a.v. PC Consument B.V.

naam
m/v

adres

postcode

plaats

telefoon

handtekening

Philipscdi.com

Morgan Freeman

Begonnen in het theater en televisieseries, krijgt Freeman in de jaren 70 en 80 tevens kleine filmrollen aangeboden. In 1987 breekt hij door met zijn veelgeprezen rol in *Street Smart*, waarna hij schittert in *Driving Miss Daisy*, *Robin Hood - Prince of Thieves*, *Unforgiven* en *Outbreak*. Voor zijn rol in *The Shawshank Redemption* krijgt Freeman een Oscar voor de beste mannelijke hoofdrol en een Golden Globe-nominatie. Freeman behoort intussen tot het selecte groepje 'klassieke' karakteracteurs.

Seriemoordenaar

Als er een gruwelijke moord wordt gepleegd krijgt niet de jonge, fanatieke rechercheur Mills (Pitt) de zaak toegewezen, maar zijn uitgebluste collega, de veteraan Somerset. Deze is ervan overtuigd dat het niet bij één moord zal blijven en wil één week voor zijn pensioen niet betrokken raken bij deze seriemoordenaar. Als de dag daarop de tweede moord volgt en al snel een derde slachtoffer wordt gevonden moeten de kiftende rechercheurs toch samen aan de bak. Wat volgt zijn slopende dagen waarin het tweetal weliswaar dichters naar elkaar toegroeit, maar de moordenaar ze telkens een stap voor weet te blijven. Eén voor één presenteert de seriemoordenaar John Doe zijn slachtoffers aan zijn achtervolgers en blijkt hoe sadistisch, geraffineerd, systematisch, intelligent en dodelijk geduldig hij is. En in zijn 'opdracht' spelen ook Mills en Somerset een rol.

Zeven doodzondes

Zijn moorden zijn gebaseerd op de zeven doodzondes: vraatzucht, hebzucht, luiheid, afgunst, trots, lust en woede. Een enorm dikke man, een advocaat, een junk, een model, een hoer; allemaal moeten ze op een 'passende' manier boeten voor hun 'deadly sin'. Als werktuig van God pleegt hij zijn gruwelijke moorden, omdat dit de enige manier is om de maatschappij bewust te maken van zijn verdorvenheid. "If you want people to pay attention you can't tap them on the shoulder anymore. You have to use a sledgehammer." Na vijf moorden geeft Doe zich aan, maar Mills en Somerset beseffen dat dit nog niet het einde is. Het bestraffen van de zeven doodzondes, het 'meesterwerk' van John Doe is immers nog niet voltooid. In een gruwelijke ontknoping blijkt dat ze gelijk hebben, maar dat ze zich wederom vergist hebben in de wrede vasthoudendheid van de moordenaar.

Misselijkmakend

Het hororelement (als je het zo mag noemen) zit 'm bij *Se7en* vooral in het suggestieve. Hoewel er voldoende gruwelijke beelden zijn van de

gemartelde slachtoffers van Doe, wordt geen enkele moord in beeld gebracht. En wat we in beeld zien wordt ook nog eens 'gescrambeld' door flitsende zaklantaarns, schaduwen en zwabberende camera's. Het zijn juist de gevolgen van de moorden die het misselijk makende sadisme van Doe duidelijk maken. De zondaars moeten passend boeten en dus dwingt hij de dikke man te eten totdat zijn maag knapt en laat hij het model kiezen tussen een bus slaappillen en leven met een verminkt gezicht zonder neus. Erger nog is zijn straf voor de junk, die hij een jaar lang op bed vastbindt en slechts drugs toedient, zodat zijn slachtoffer gemummificeerd maar nog altijd levend gevonden wordt. Om tot slot maar niet teveel in te gaan op Doe's gruwelijke actie ter vervolmaking van zijn meesterwerk met de bestraffing van de laatste doodzonde: afgunst en woede.

Sfeer

Boven alles blijft *Se7en* door de fantastische beelden echter een zeer indrukwekkende sfeerteekening, die naadloos aansluit op het verhaal. De codewoorden zijn somber, donker en nat, en de film is een aaneenschakeling van donkere kamers, regenachtige straten en beslagen autoruiten. Tevens was de 'steady-cam' kennelijk taboe, want de cameraman holt een groot gedeelte van de tijd hotsend en bonkend achter de acteurs aan. Het gevolg is dat de scène waarin Mills Doe achtervolgt, één van de spannendste is die ik ooit gezien heb. En dat terwijl (of juist omdat) je amper wat ziet. Ook de vaak flikkerende belichting en de snelle montage versterken de beangstigend donkere sfeer van *Se7en*. De rustpunten die er zijn versterken de sfeer alleen maar. De scène dat Mills thuis de gruwelijke foto's van de slachtoffers bekijkt, terwijl Somerset in de bibliotheek aankoopspunten zoekt in boeken van Saint Thomas of Aquinas en Dante Alighieri, is goed voor flink wat kippenvel. Lijnrecht tegenover de regenachtige schaduwen van de hele film, staat de in het felle zonlicht gesitueerde bloedstollende climax van *Se7en*. Hier wordt schokkend duidelijk wat

FILMS

Carrie

Amerikaanse horrorklassieker uit 1976 naar een boek van Stephen de horror-King, in Hitchcock-stijl verfilmd door Brian De Palma. Met onder andere John Travolta, Sissy Spacek en Piper Laurie. Carrie Fisher was oorspronkelijk gecast voor de rol van Carrie, maar weigerde de naaktscènes te spelen. Zij ruilde met Sissy Spacek die voor een rol in Star Wars was gecast. (98 minuten, Nederlands ondertiteld, Philips Media)

Somerset bedoelt met: "Ernest Hemingway once said: 'The world is a fine place and worth fighting for.' I agree with the second part."

Ultieme wraak

In de typisch jaren 70 productie *Carrie* is sprake van de klassieke 'Ojee-dat-gaat-straks-verschrikkelijk-mis-opbouw'. Beslist spannend, maar het 'heavy' gedeelte blijft redelijk beperkt met moederlief die een flink aantal messen opvangt, een electrocutatie, iemand die verpletterd wordt en een pittige brand (waarbij overigens wel iedereen om het leven komt). Het wereldvreemde meisje Carrie beschikt over telekinetische krachten en kan dingen op afstand laten bewegen. Thuis heeft ze te maken met een godsdienstwaanzinnige moeder en op highschool met pesterijen van haar medescholieren. Hierdoor broeit langzaam maar zeker een intense haat, die uitmondt in een gruwelijk bloedbad als Carrie al haar krachten loslaat in een ultieme wraakactie.

Ziekelijke jaloezie

Nog een film uit het eind van de jaren 70 is *Alice, Sweet Alice*. Hierin verzamelt de 12-jarige Alice geheimen, waarvan sommige het daglicht niet kunnen verdragen. Tevens is ze ziekelijk jaloers op Karen, haar schattige jonge zusje die van haar ouders alle aandacht krijgt en door iedereen wordt aanbeden. Dan wordt Karen op gruwelijke wijze vermoord. Was het Alice? Als ook haar ouders en tante worden vermoord lijkt het erop dat Alice alles doet om haar donkere geheimen te beschermen.

Hekserij

Een verhaal apart is de gedramatiseerde documentaire/film *Häxan* uit het begin van deze eeuw, die de geschiedenis van de hekserij door de eeuwen heen behandelt. Gebaseerd op authentieke heksenberechtingen komen met oude gravures, tekeningen en zwart/wit filmbeelden zaken als de heksensabbath, de zwarte mis, foltering, bezetenheid en gedwongen bekentenissen aan bod. Ook naaktheid wordt niet geschuwd en de film werd dan ook indertijd zo goed als overal verboden. Vaak komt het melodramatische eerder komisch dan schokkend over, maar *Häxan* boeit zonder twijfel. De film wordt beschouwd als een standaardwerk en is dan ook af en toe op het witte doek te bewonderen.

Shockerend

Twee films die wel volop proberen te shockeren zijn *Flavia The Heretic* en *Fascination*. De eerste is gesitueerd in de 15e eeuw, als de Moslims gruwelijk huishouden in grote delen van Italië. De non Flavia is getuige van vele martelingen, verkrachtingen en moorden en neemt bloedig wraak op de wanstaltige maatschappij, totdat ze uiteindelijk levend wordt gevild. De film bevat vooral

Redemption

In de serie *Redemption* zijn drie klassieke horrorfilms uitgekomen. *Häxan* is een Deense productie uit 1922 die ook wel bekend staat als *Witchcraft Through The Ages*. (87 minuten, Engels ondertiteld, CD Vision) Uit 1974 komt de Italiaans/Franse film *Flavia The Heretic*, onder andere bekend als *Flavia, Priestess of Violence*. (Widescreen, 96 minuten, Engels, CD Vision) *Fascination* is een

Franse film uit 1979, die wordt gezien als de beste productie van regisseur Jean Rollin. (78 minuten, Widescreen, Engels ondertiteld, CD Vision)

muziek, en als er wordt gesproken is het oorspronkelijke Italiaans en Frans overgedubbed in het Engels.

Het bij elkaar geraapte scenario van *Fascination* concentreert zich op twee vrouwen die (naast sex) verslaafd zijn aan het drinken van bloed en op zoek zijn naar mannen die ze ritueel kunnen slachten. Dat een van de dames haar slachtoffers bij voorkeur afslacht met een zeis zegt genoeg. Alle escapades vinden plaats in een kasteel, wat het zwarte, Gotische sfeertje versterkt.

Rauw vlees

Een speciale vermelding verdient het geniale *Braindead*. Lionel Cosgrove is 25, woont nog bij moeder Vera en heeft nog nooit een meisje gekust. Dit laatste lijkt te gaan veranderen als hij de Spaanse Paquita ontmoet. Zijn draak van een moeder wil hier een stokje voor steken en volgt het stel op een tripje naar de dierentuin. Als ze hier wordt gebeten door een met een virus besmette Sumatraanse rataap, plant ze het beestje overtuigend een naalhak in z'n oog, maar het kwaad is geschied. Het begint met afvallende oren in de soep, gevolgd door andere ledematen en een onverzadigbare honger naar rauw vlees. Lionel besluit zijn zombie-moeder in de kelder te verstoppen, maar hier wordt het na de nodige beten wel heel druk met zombie-neven, zombie-buren en zelfs een zeer ondernemende zombie-baby.

Necrofobia

Nederlandse cult-horror-film uit 1995 van Edwin Visser en Frank Geloven. Deze low budget-productie bevat het echte horrorwerk voor de liefhebbers: gierende kettingzagen, gespleten schedels en uitpuilende ingewanden. (60 minuten, Nederlands, Videco)

Braindead

Hilarische Nieuw Zeelandse zombie-satire uit 1992 met absoluut het maximale aantal liters bloed dat je in 100 minuten film kwijt kunt. De gore-kolder ontardt in een komisch zombiebloedbad dat in 1993 de Grote Prijs op het Festival van Avoriaz binnenhaalde. (Nederlands ondertiteld, RCV)

Grasmaaier

Vanzelfsprekend loopt het allemaal verschrikkelijk uit de hand en in de grote finale moeten Lionel en Paquita het opnemen tegen een compleet zombie-leger. Dit gebeurt in stijl: als vleesmessen onvoldoende blijken (losse ledematen blijven vrolijk doorlopen en afgesneden hoofden houden trek in mensenvlees) neemt Lionel zijn toevlucht tot de grasmaaier, terwijl Paquita met de keukenmixer de 'restjes' verpulvert. Tot de enkels in een bloederige vleesmassa vecht het tweetal zich door de veldslag. Dan wacht echter nog de confrontatie met de moeder aller zombies: de tot wanstaltige proporties uitgegroeide Vera. De leukste en bloederigste horrorfilm die ik ooit heb gezien!

Hollandse 'gore'

Nederlandse producties verdienen sowieso al alle steun, laat staan als er met weinig geld wordt besloten een vaderlandse horrorfilm te schieten. Het ligt niet in de Nederlandse filmtraditie om veel aan de verbeelding van de kijker over te laten en ook in *Necrofobia* komen alle bloederige details weliswaar kort, maar wel volop in beeld. Het gevolg is échte cultgore met kettingen, maden en natuurlijk volop bloed.

Martijn Oversteegen speelt Mark die zijn vrouw heeft verloren bij een gruwelijk ongeluk en geplaagd wordt door waanbeelden. Als hij Colette (Gerry Verhoeven) ontmoet, blijkt dat zij hetzelfde probleem heeft en bij de psychiater Dr. Bernhard onder behandeling is. Deze probeert zijn cliënte met een behandeling van bizarre rituelen van haar angst af te helpen. De therapie heeft echter een averechts effect en Collette slaat door en verandert in een kettingzaag hanterende moordmachine. Als dan ook nog blijkt dat ook Dokter Bernhard er nogal vreemde hobbies op nahoudt, kan Mark volop aan de bak.

Pinocchio

Het klassieke verhaal Carlo Collodi anno 1996 omgebouwd tot thriller, met Rosalind Allen en Brittany Alyse Smith. De houten pop gaat een eigen leven leiden en blijkt een verre van vredelievend mannetje te zijn. (90 minuten, Nederlands ondertiteld, HOM Vision, verwacht: 21 november).

FILMS

Poppenhorror?

Op de cover van *Pinocchio* worden met een grote zilveren schaar de touwtjes losgeknipt van een waanzinnig uit zijn ogen kijkende houten pop met een bebloed vleesmes in z'n hand. Mooi gegeven voor een uiterst bloedige horror-poppenfilm, maar *Pinocchio* is eerder een spannende thriller die begint als Vincent Gotto zijn zoon in het bos begraaft en wordt gesnapt. Hij blijkt naast zijn zoon een aantal andere kinderen vermoord te hebben. Zijn advocate Jennifer Clark gelooft echter dat hij iemand anders beschermt, maar kan niets bewijzen en Gotto wordt geëxecuteerd.

Het enige bezit van Gotto is de zelfgemaakte houten pop Pinocchio, die de dochter van Jennifer voor haar verjaardag krijgt.

Alice, Sweet Alice

Amerikaans horrormysterie uit 1977, dat ook wel bekend is als *Holy Terror* en *Communion*. Met Paula Sheppard, Tom Signorelli en Brooke Shields. Shields maakt in deze film haar (zeer korte) speelfilmdebuut en wordt in het eerste kwartier vermoord. (98 minuten, Nederlands ondertiteld, Videco)

Twilight Zone

TV-film uit 1994 met twee verhalen uit de bekende science fiction-serie, die vooral gaat over het bovennatuurlijke. Beide geschreven door meesterverteller Rod Serling, die ook de verhalen van de originele serie uit 1959 schreef. *The Theatre* met Amy Irving en Gary Cole en *Where The Dead Are* met Patrick Bergin en Jack Palace. (90 minuten, Nederlands ondertiteld, CD Vision)

en ziet uiteindelijk haar eigen dood. Wanhopig probeert ze haar noodlot te ontlopen.

Where The Dead Are speelt vlak na de Amerikaanse burgeroorlog. Als Dr. Benjamin Ramsey aan de universiteit van Boston voor zijn studenten een blindedarmoperatie uitvoert, sterft de patiënt. Nader onderzoek leert dat het slachtoffer 12 jaar geleden een schedelfractuur heeft gehad die hij onmogelijk heeft kunnen overleven. Als Benjamin het spoor volgt, vindt hij op een mysterieus eiland ene Dr. Jeremy Wheaton die in het verleden heeft geëxperimenteerd met een serum dat de doden kan opwekken.

Zoë en Pinocchio worden onafscheidelijk en in haar bijzijn komt de pop tot leven. Als Zoë op een nacht de touwtjes van Pinocchio doorknipt gaat hij een eigen, moorddadig, leven leiden. Of is het Zoë zelf, die een spoor van slachtoffers achterlaat?

Bizar

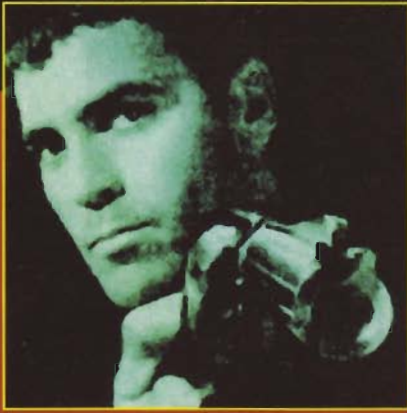
De verhalen uit de *Twilight Zone* kun je niet precies in het hokje horror stoppen, daarvoor mist veelal de vereiste hoeveelheid bloedige beelden. De verhalen zelf zijn echter vaak zo bizar en schokkend dat we ze toch wilden noemen. In *The Theatre* gaat een jonge vrouw naar de bioscoop en ziet in plaats van de film situaties uit haar huidige eigen leven. Als ze de film nog een keer gaat zien laat het witte doek zien wat de toekomst voor haar in petto heeft. Ze gaat keer op keer terug naar het theater

Boyle en Hodge

In de filmwereld blijkt de combinatie Boyle-Hodge de laatste twee jaar een uiterst ideale. Kreeg *Shallow Grave*, het debuut van dit tweetal, de handen van de critici al massaal op elkaar, hun tweede project *Trainspotting* gooit de afgelopen maanden zowel bij publiek als critici nog hogere ogen. Het duo kan ook niet worden beschuldigd van het 'uitmelken van een succesformule', want na een psychologische thriller en een portret van een groep heroïne-junkies volgt volgend jaar namelijk de romantische komedie *Life Less Ordinary*. We zijn benieuwd!

Stalen zenuwen

Met een verdrinking, enkele messteken en het (niet in beeld gebrachte maar suggestief uiterst schokkende) onherkenbaar maken van een lijk, is

From Dusk Till Dawn

Actie-cult-road-horror-movie uit 1996 van regisseur, scenarioschrijver en acteur Quentin Tarantino en Robert Rodriguez. Start als road- en actiemovie en verandert halverwege in een horrorfilm vol dorstige vampiers. Met Harvey Keitel, George Clooney en Quentin Tarantino. (108 minuten, bioscoop, Miramax Films)

Shallow Grave geen horrorfilm te noemen. We hebben het hier echter over zo'n bloedstollend spannende thriller van hoog niveau, dat we er niet omheen kunnen/willen. We maken kennis met de jonge flatgenoten Alex, David en Juliet, die hun kersverse huisgenoot Hugo dood aantreffen. Als ze onder zijn bed een koffer met geld vinden, besluiten ze het lijk onherkenbaar te verminken en te begraven en het geld te houden. Met de criminele 'eigenaars' van de poet en de politie op hun hielen blijkt het drietal niet over de noodzakelijke stalen zenuwen te beschikken. Ze gaan er stuk voor stuk aan onderdoor en hun luxe leventje verandert in een gruwelijk nachtmerrie die fataal afloopt.

Tarantino

Een andere regisseur/scenarioschrijver/acteur die de laatste jaren tot de top van de filmwereld is doorgebroken is Quentin Tarantino. Met de low budget-film *Reservoir Dogs* haalde Tarantino zoveel geld binnen dat voor *Pulp Fiction* de beurzen volop opengingen. *Pulp Fiction* sprak een overwacht groot publiek aan en Tarantino's naam was gevestigd. Met *From Dusk Till Dawn* waagt het wonderkind zich op het horrorpad, vanzelfsprekend op zijn eigen manier: met maffe karakters, weirde situaties en vaak net 'over the top'. Urgent verzoek van de redactie: allemaal zo snel mogelijk uitbrengen op Video CD!

Bloed en humor

In *From Dusk Till Dawn* draait het om Seth Gecko en zijn compleet gestoorde broertje Richard. Ze vluchten na een uiterst bloedige bankoverval naar Mexico, met een priester en zijn familie als gijzelaars. Tegen de avond komen ze aan bij de 'bikersbar' The Titty Twister, waar ze de volgende ochtend een afspraak hebben met een lokale maffioso die een luxe leventje zal regelen. Het wemelt in de bar weliswaar van de meest vreemde types, maar hier een avondje doorbrengen met een biertje en een verschrikkelijk mooie stripper, lijkt geen probleem. Dit valt zwaar tegen. De film maakt namelijk een draai van 180 graden als blijkt dat de weirdo's in de bar vampiers zijn. Het gevolg is een gevecht 'from dusk till dawn' dat naast een hoop extreem bloedrijge actie ook ruim voldoende humor en volledige gekte bevat. Een echte Tarantino dus.

Executiepogingen

In een horrorspecial mag dé klassieke horrorfamilie natuurlijk niet ontbreken: *The Addams Family*. De familie wordt uitgebreid met een echte besnorde Addams-baby, die ondanks vele executiepogingen van jaloerse zus Wednesday en broer Pugsley vrolijk blijft rondkruipen. Fester wordt verliefd op de kinderjuf die een spoor van dode mannen achterlaat. Na de trouwerij en een paar mislukte moordpogingen op Fester besluit deze zwarte weduwe de hele familie maar op de elektrische stoel te zetten. Intussen hebben Wednesday en Pugsley al een zomerkamp tot rampgebied verklaard, is baby Pubert zo ziek geweest dat-ie roze wangetjes en blonde krullen krijgt en beleeft Wednesday haar eerste romance.

Macabere details

Bloed vloeit er niet, maar verder is het volledige horrorscala aanwezig: bij de bevalling zijn de gruwelijkste werktuigen nodig; baby Pubert wordt van het dak gegooid, onder de guillotine gelegd en bijna verpletterd; er wordt vergiftigd, vervloekt, geschoten, geëlectrocuteerd en getrouwd; het huis is angstaanjagend; afspraakjes vinden plaats op de begraafplaats waar handen uit de graven komen; de bediende slikt dartpijltjes en de losse hand Thing vind je ook niet in ieder huis. Op nummer één van alle macabere details staat echter de glimlach van Wednesday. Be afraid, be very afraid!

The Addams Family Values

Tweede macabere komedie over de gestoorde familie uit 1993, gebaseerd op de cartoons van de New Yorker Charles Addams (ruim 1300 afleveringen!) en de gelijknamige televisieserie (1964-1966). Met Anjelica Huston en Raul Julia. (90 minuten, Nederlands ondertiteld, Philips)

FILMS

De beste Beans

In 1980 werd de wereld aangenaam verrast door waarschijnlijk de beste comedy die ooit werd gemaakt: *Not*

***The Nine O' Clock News*. De serie werd over de hele wereld uitgezonden en dat was niet in de laatste plaats de verdienste van Rowan Atkinson. Er zijn nog steeds mensen bij wie nog niet meteen een belletje gaat rinkelen bij die naam.**

Wanneer je echter 'Mister Bean' noemt, weet inmiddels iedereen wie je

bedoelt. *Het Beste van Mr. Bean* is nu uit op Video CD.

Rom Helweg

Rowan Atkinson is de ideale mime-speler. Het lijkt alsof werkelijk ieder lichaamsdeel van elastiek is, waardoor hij zich in iedere gewenste vorm kan zetten. Je kent dat wel, zo'n latex poppetje waarmee je zit te spelen wanneer je je tentamen al af hebt, maar nog niet naar huis mag. Vooral zijn gezicht is in staat om in de meest belachelijke vormen getrokken te worden. Dat is waarschijnlijk de reden waarom Atkinson voor Mr. Bean als zijn alter ego heeft gekozen.

Cliché in het kwadraat

Bean is een mannetje dat ieder cliché van een klunzige Engelsman in het kwadraat overstijgt. Waar de doorsnee Brit zuinig doet, zal Bean alles doen om zo min mogelijk geld uit te geven. Waar de standaard bolhoed niet altijd voor zijn kinderlijke wensen wil uitkomen, heeft Bean de infantielste gewoonten, die op de meest onhandige momenten de kop op steken. En het allerergste is eigenlijk dat Bean een bijna cartoonachtige manier van grappen heeft. Je weet dat Tom met de hamer op Jerry zal slaan, maar de klap wordt zoveel harder en Jerry zoveel platter, dat het zelfs je stoutste verwachting overtreft.

Kwaliteit

Ja, echt onvoorspelbaar is Mr. Bean nooit. Maar misschien is het juist die voorspelbaarheid die hem zo leuk maakt. Je weet wat er gaat gebeuren en daardoor word je een beetje deelgenoot van Bean. Toch is er nog steeds een groot aantal mensen dat zijn humor niet echt kan waarderen. Gelukkig maar. Dan weet je tenminste dat je met kwaliteit te maken hebt. Wanneer ineens de hele wereld ook zegt hoe leuk ze je favoriete komiek vinden, dan is de lol er immers snel vanaf.

Plaatsvervangende schaamte

Atkinson moet het niet echt van zijn teksten hebben. Die zijn over het algemeen een beetje flauw en vooral heel kort ("Aààààààhummmmm"). Daar had hij dan ook zijn collega's van *Not The Nine O' Clock News* voor. Bean is meer een meester in het scheppen van benarde situaties. Van die situaties waardoor je als kijker uit plaatsvervan-

Atkinson in de bocht

gend schaamtegevoel tussen de kussens van de bank wil kruipen, maar waaruit alleen iemand als Atkinson zich kan redden. Een soort *Theater van de Lach*, maar dan leuk (met alle respect voor wijlen John Lanting).

Blackadder

Na *Not The Nine O' Clock News* kwam Atkinson met een nieuwe serie op de proppen. Grappig genoeg was ook dit een serie die als eerste door de VPRO gekocht werd voor de Nederlandse TV. *Blackadder* was ook weer zo'n geniale creatie uit het gestoorde brein van deze Engelse clown. Blackadder was een 17e eeuwse Engelse Graaf, die met zijn verdorven geest de egoïstische scepter zwaaide over zijn landgoed. In 1987 duikt Blackadder weer op, maar ditmaal als kapitein in de tweede wereldoorlog. Het is maar wat je artistieke vrijheid noemt.

Speelfilms

Sindsdien heeft Atkinson de TV steeds meer ingeruild voor het witte doek. Zo speelde hij onder meer in de Roald Dahl's kindergriezelfilm *The Witches* en *Hot Shots 2*, en verzorgde hij vreemd genoeg de stem van raadsheer Zazu in de Disney tekenfilm *The Lion King*. Het allergrootste filmsucces van Atkinson was natuurlijk *Four Weddings And A Funeral*. Opnieuw een satirische lofzang over de Engelse Bourgeoisie. Hierin had hij als Father Gerald een aantal van zijn Bean sketches in petto, maar opnieuw moest hij het niet van zijn teksten hebben; zijn verschijning was genoeg.

Bean's herinneringen

Op de Video CD zien we Bean op zoek naar zijn paraplu. De zolder waar dat vermaledijde ding ligt, herbergt allerlei herinneringen aan de vele avonturen die Bean heeft gehad. Neem bijvoorbeeld die kerstballen. Was dat niet die kerst waarbij hij het vullen van de kalkoen wel erg letterlijk nam? Of denk aan dat latex Pink Panther poppetje (kijk eens aan); was dat niet dat poppetje dat hem trouw bijstond bij zijn tentamen trigonometrie? Heerlijk om deze sketches nog een keer terug te zien.

Teddy

We krijgen een terugblik op de allermooiste 'bits' van Mr. Bean. Wat doe je wanneer de garage te duur is, maar je wilt er toch uit met je spuuglelij-

ke mini-coopertje. Laat dat maar aan Bean over, het zal wel weer ten koste van dat blauwe driewielertje gaan. Wat doe je wanneer de preek in de kerk slaapverwekkender is dan Duitse humor? Laat dat maar aan Bean over. Wat doe je wanneer niet al je bagage in dat kleine koffertje past? Knip je bagage in tweeën, een korte broek kan ook wel. Maar wanneer Teddy dan nog steeds niet blijkt te passen? Dan pak je gewoon toch die grote koffer. Maar al dat werk dan voor niets? Nee dat kleine koffertje past ook in die grote koffer. Maar zoals zo vaak: dat is leuker om te zien dan om te lezen.

Beanverzameling

Bean heeft inmiddels in Nederland een grote schare fans opgebouwd. Echter, toen de van nature verlegen Rowan Atkinson naar Nederland kwam om zijn nieuwste boek te signeren, werd dat ruw verstoord door een bommelding. Het zou een grap van zijn hand kunnen zijn. Je zou bijna denken dat hij zelf wel iets anders had verzonnen om al die mensen het gebouw uit te krijgen. Nee, wil je van Atkinson genieten, dan moet je dat echt op Video CD doen. En dan heb je hiermee een uitstekend exemplaar dat onder geen beding in je reeds groeiende Bean Video CD-collectie mag ontbreken.

Bean compleet

- De Avonturen van Mr. Bean
- De Dwaze Uitspattingen van Mr. Bean
- De Hachelijke Ondernemingen van Mr. Bean
- De Laatste Capriolen van Mr. Bean
- De Verschrikkelijke Verhalen van Mr. Bean
- De Vrolijke Ongelukjes van Mr. Bean
- Mr. Bean Ongezien
- Het Beste van Mr. Bean

Het Beste van Mr. Bean
Nederlands ondertiteld
f 49,95 Bfr. 999
PolyGram

FILMS

Wanneer je de jeugd van tegenwoordig enige beschaving wilt bijbrengen,

meer te verdwijnen uit het onderwijs en daarmee verdwijnt ook een hele-

moet je ze de gelegenheid geven om kennis te nemen van de beschavingen waar alles mee begonnen is. De oude talen beginnen steeds

boel filosofische kennis. *The Browning Version* is een zeer indrukwekkende film over een maar al te verbitterde klassieke leraar

Albert Finney (*Under The Volcano*) speelt Andrew Crocker Harris, een docent aan een typisch Engels jongensinternaat. Hij heeft maar één passie in zijn leven: de klassieke

talen. Zijn mooie vrouw (Greta Scacchi) komt er al een tijdje niet meer aan te pas. Zij moet haar portie passie bij een andere man halen. Ze komt er echter al snel achter dat dit ook niet de juiste manier is. Zeker niet omdat deze man een jonge collega is van Andrew.

Normen en waarden

Andrew ziet om zich heen dat de normen en waarden vervagen en probeert op zijn eigen, verstokte manier nog wat cultuurgoed bij te brengen aan de jeugd van tegenwoordig. De jeugd wil echter sport en moderne wetenschap, en dat komt zeker niet ten goede aan zijn toch al niet optimale humeur. Wanneer het jaar ten einde loopt, komt ook de tijd nabij dat Andrew plaats moet gaan maken voor de nieuwe garde. Zijn loopbaan lijkt een complete mislukking. Crocker Harris is ziek, en misschien niet in de laatste plaats omdat hij tot nog toe alles maar heeft toegelaten wat hem overkomt.

Nee, genoeg

Het wordt tijd dat hij 'nee, nu is het genoeg' zegt. Tegen zijn vrouw, die een beetje teveel de verwende bitch uithangt; tegen de eisen van de school, maar ook tegen zijn eigen bitterheid. Hij wordt niet voor niets "de Hitler van 5B" genoemd. Hij is de nachtmerrie voor iedere student en helemaal voor die nieuwe generatie kostschooljongetjes. Maar aan dit alles lijkt een einde te komen als hij een onverwacht kado krijgt van een van zijn pupillen en hij besluit dat het tijd is voor verandering.

Remake

The Browning Version is een remake van een inmiddels klassieke film uit de jaren zestig. Kennelijk zit Engeland al langer in de overgangsfase van klassieke naar moderne onderwijsvormen. En het is bekend dat de Britten moeite hebben met het afstand doen van tradities. Deze 'version' mag er echter in ieder opzicht zijn. Prachtig gefilmd in cinema scope, het beeldformaat waarin je uiteindelijk de ondertiteling in de onderste balk kwijt kan, maar wat nog steeds niet gebeurt, een uitstekende cast en ondanks (of dankzij?) het ontbreken van actie, seks en geweld een zeer aangrijpend verhaal. (RH)

The Browning Version

Leven na de dood

Dead Again

Is er leven na de dood? Een vraag die bijna iedereen bezighoudt, of wel eens heeft beziggehouden. Reden te meer voor cineasten om dit onderwerp aan te snijden in hun films.

Neem bijvoorbeeld *Ghost* met Patrick Swayze als de minnaar die na zijn brute moord zijn geliefde beschermt.

***Dead Again* is de titel van de gloednieuwe film op Video CD van de hand van meesterfilmer Sydney Pollack.**

De film schittert op bijna iedere manier. Om te beginnen een cast om door een ringetje te halen. In de hoofdrollen vinden we onder andere Derek Jacobi. Weet je nog? De stotterende keizer uit de serie *I Claudius*. Andy Garcia in een betrekkelijk kleine rol, en het is helemaal gedurfd om in de kleinste bijrol iemand als Robin Williams neer te zetten. De hoofdrol is weggelegd voor Emma Thompson (*Sense and Sensibility*, *In the Name of the Father* en *Howards End*)

Geheugenverlies

Bij een klooster wordt een dame aangetroffen. Zij is haar geheugen en haar spraakvermogen kwijt, en eerlijk gezegd weet het klooster niet wat ze met haar aanmoeten. 's Nachts wordt ze krijsend wakker, badend in het zweet. Het wordt tijd dat er hulp wordt ingeroepen van een professional. Dit moet Mike Church (Kenneth Branagh) zijn, een privédetective die gespecialiseerd is in het terugvinden en -brengen van vermiste personen.

Hypnotiseur

Hij neemt de dame mee naar huis en krijgt onverwacht hulp van een hypnotiseur. Deze mister Madison houdt er, naast zijn hypnotische gave, een vreemde hang naar antiek op na. Wanneer hij de dame onder hypnose brengt, komen zij er achter dat zij in haar vorige leven de vrouw van de beroemde componist Roman Strauss was. Zij werd om het leven gebracht, en Roman werd daarvoor schuldig bevonden en ter dood veroordeeld.

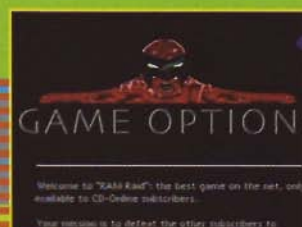
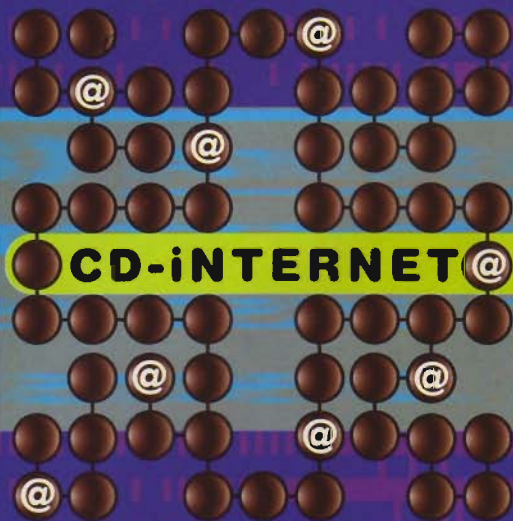
Eén incarnatie verder

De vrouw krijgt met de herinneringen aan haar vorige leven ook haar spraak terug. Maar voordat ze weer begint aan de herinneringen van haar huidige leven, moeten wel eerst de trauma's van het vorige worden opgelost. De twee levens beginnen steeds meer met elkaar verward te raken. Temeer omdat sommige personen uit dat vorige leven gewoon nog bestaan, en bovendien zijn de andere personages uit dat drama ook alweer een incarnatie verder.

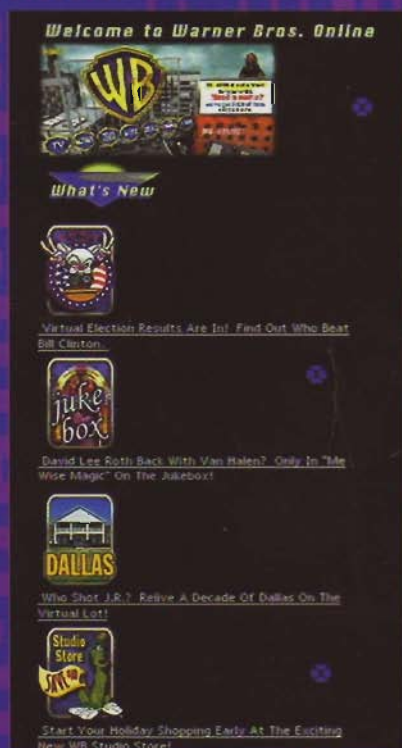
Bestaat reïncarnatie?

Op zoek gaan naar het leven na de dood is altijd een glibberig pad. Bestaat reïncarnatie, en zo ja, wat krijg je dan mee van het vorige leven? Is er iets als Karma, en zo ja, kun je dan je lotsbestemming ontlopen? *Dead Again* probeert op deze vragen niet zozeer een antwoord te geven, maar schetst één van de vele mogelijkheden. Afgezien daarvan is het gewoon een erg spannend, intrigerend verhaal, dat op een meesterlijke manier verfilmd is. (RH)

Internet via de CD-i-speler

Elke maand is Internet weer uitgebreid met nog meer verschillende sites. Een woud van informatie en entertainment waar Léan Seuren zich een weg door baant. De resultaten van haar speurtochten zijn terug te vinden op deze pagina's en, natúúrlijk, op het Net. Juist omdat Internet dag-in-dag-uit verandert, kan het soms zijn dat een site niet meer die informatie geeft die wij hier presenteren.

Léan Seuren (lean@worldonline.nl)

In de Internet-rubriek van deze maand geven we tips hoe en waar je je kunt voorbereiden op Sinterklaas, waar je informatie over films en literatuur kunt vinden en wat je zoal kunt doen met mailinglijsten.

Internet via de computer

Niet alleen via de CD-i-speler kun je Internet op. Je kunt er ook je computer voor gebruiken. Daarvoor heb je een PC of een Macintosh nodig, een modem, een abonnement bij een Internet-provider en Internet-software, die je op je computer installeert. Welke manier nu het beste is, is moeilijk te zeggen; het heeft allebei voor- en nadelen. Zo is de aanschaf van computerapparatuur vele malen duurder dan de aanschaf van een CD-i-speler. Het bedienen van de computer en het installeren van de Internet-software is ook niet altijd even eenvoudig. De mogelijkheden die je hebt als je via de computer Internet op gaat zijn wel iets uitgebreider. Zo zijn er sites die niet met behulp van het CD-i Internet-pakket te benaderen zijn, maar wel met behulp van de computer. Daarom hebben we de Internet-adressen een kleurtje gegeven. Het gele kleurtje geeft aan dat de site alleen

CD-Internet

Sinterklaas

Rhyming dictionary
<http://www.cs.cmu.edu/~dough/rhyme.html>

Rhyme Time
<http://www.rhymetime.com/>

Sinterklaas gedichtengenerator
<http://www.stack.unc.tue.nl/~raymondp/snikklaas>

Sinterklaas
<http://www.sinterklaas.com/>

Sinterklaas
<http://www.sinter.net/>

CE-markering speelgoed
<http://www.keurmerk.nl/2CE-markering.html>

De officiële Lego site
<http://www.lego.com/>

Märklin, Inc. Toy Trains
<http://www.marklin.com/>

Steiff Club
<http://www.steiff-club.com/>

Playmobil
<http://www.playmobil.de/>

Kinderboeken
<http://libris.boeknet.nl/LIBRIS/KINDER.HTML>

Ouders Online
<http://www.ouders.nl/>

met behulp van software die je op de computer installeert, te zien is. Het groene kleurtje geeft aan dat alleen CD-Online gebruikers het adres kunnen benaderen. Een blauwe kleur geeft aan dat zowel computergebruikers als ook gebruikers met een CD-i-speler (en een Internet-pakket) de adressen kunnen opvragen.

Sinterklaas

Sinterklaas is weer in Nederland aangekomen. Dit jaar ook virtueel en wel op twee plaatsen. De site met het adres <http://www.sinterklaas.com/> was nog in aanbouw, maar Sinternet was grotendeels klaar. Op Sinternet worden de kinderen welkom geheten door Sinterklaas, die een aantal pieten heeft meegebracht. Zo is er de Tekenpiet, die elke week een nieuwe kleurplaat heeft. De bedoeling is dat de kleurplaat wordt geprint en daarna ingekleurd. Als de tekening wordt ingestuurd, kan er een prijs gewonnen worden. Ook is er bijvoorbeeld de Postpiet, die Sinterklaas de e-mail van kinderen bezorgt. Half volwassen Nederland neemt deze dagen pen en papier ter hand om gedichten te maken. Dit jaar wordt het gemakkelijk voor degenen die Internet-toegang hebben. Log in op Internet en ga naar de site waar de Gedichtengenerator is ondergebracht. Tik de naam van de persoon in aan wie je een kado geeft en geef op wélk kado je wilt geven. Druk vervolgens op de knop **Genereer** en geheel automatisch rolt er een gedicht uit. Ik probeerde het met de naam Jan, en ik wil Jan een CD geven. Het gedicht dat ik terugkreeg begon met de volgende vier regels:

*Pieter m'n knecht keek door de schoorsteen
En vond in Jans schoentje voor schimmel
een peen
Zwarte Piet loert door ramen en spleten
En komt zo heel wat te weten*

Films

Miramax Films
<http://www.miramax.com/>

Warner Bros.
<http://www.warnerbros.com/>

United International Pictures
<http://www.uip.com/>

Paramount Pictures Online
<http://www.paramount.com/homeindex2.html>

Lion's Den (MGM)
<http://www.mgmua.com/>

Internet Movie Database
<http://uk.imdb.com/>

FilmZone
<http://www.filmzone.com/>

Fox Interactive
<http://www.foxinteractive.com/>

Twentieth Century Fox
<http://www.fox.com/cgi-bin/index.pl>

Sony Pictures Entertainment
<http://www.spe.sony.com/Pictures/SonyMovies/index.html>

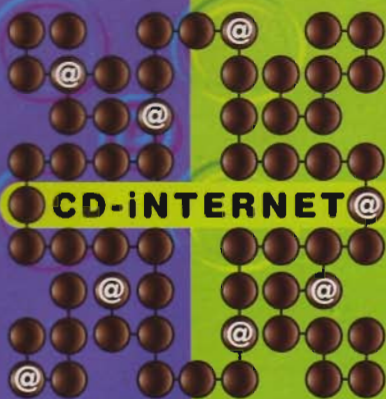
Sony Pictures Entertainment
<http://www.spe.sony.com/Pictures/index.html>

Polygram
<http://www.polygram.com/>

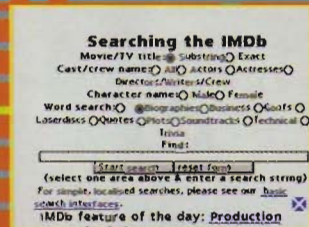
Kinepolis Group
<http://www.kinepolis.be/>

Minerva Theaters
<http://www.minerva-groep.nl/>

CD-INTERNET@

Enfin, het gedicht telde in totaal zo'n 16 regels. Een schoonheid is het niet, maar de lol is er niet minder om!

Sinterklaas is echter voornamelijk een kinderfeest en op de verlanglijstjes zal een heleboel speelgoed staan. Veel makers van bekend speelgoed zoals bijvoorbeeld Playmobil, Lego, Märklin en Steiff hebben een Internet-site waar je het speelgoed kunt bekijken. De mooiste en meest uitgebreide site is die van Lego. Ze geven er niet alleen maar informatie over het speelgoed, maar kinderen kunnen er online ook bijvoorbeeld op schattenjacht gaan. Helaas is de site wel alleen maar Engelstalig.

Films

Buiten wordt het weer kouder en dat is een reden om lekker thuis te blijven en video's te bekijken of naar de bioscoop te gaan. Films komen in Europa later in de bioscoop dan in Nederland, maar wil je weten wat je de komende maanden te wachten staat, dan kun je eens kijken op de sites van de grote filmaatschappijen, zoals Warner, Paramount of MGM (die van de brullende leeuw). Op de site kun je alvast afbeeldingen bekijken van films en video's die eraan staan te komen. Voor degenen die bijzonder geïnteresseerd zijn in films en acteurs is de Internet Movie Database wellicht interessant. Je kunt zoeken op filmtitel, acteur/actrice of regisseur. De informatie is behoorlijk uitgebreid. Zo kunnen bezoekers een film punten toekennen op een schaal van één tot tien. Het gemiddelde wordt genomen en dat komt ter informatie bij de beschrijving van de film te staan. Daarnaast kun je een samen-

vatting van de inhoud van de film lezen en quotes uit de film naslaan. Achter de naam Filmzone zou je een serieuze site verwachten, maar niets is minder waar. Het blijkt een parodie te zijn, waar bijzonder veel werk in gestoken is. De site is bedoeld voor de 'Generation Multiplex'. Helaas zijn er weinig sites van Nederlandse makelij. Uitzondering is de site

van de Minervagroep, die de overkoepelende organisatie is van een twaalfstal theaters in Nederland. De adressen en de actuele filmagenda is op de site op te vragen. Daarnaast wordt er een overzicht gegeven van de films die in deze theaters nog verwacht worden. België biedt wat dat betreft iets meer. Theatergigant Kinopolis zit op het Net en hun site is beslist de moeite waard om te bezoeken. Naast een programma-overzicht kun je er onder andere recensies en interviews lezen.

Literatuur

Roes der Zinnen

<http://www.xs4all.nl/~roesderz/roesboek/index.html>

Project Gutenberg

<http://www.promo.net/pg/>

Roald Dahl

<http://www.nd.edu/~khoward1/Roald.html>

Umberto Eco

<http://www4.ncsu.edu/eos/users/in/mcmesser/www/eco.html>

Works of John Irving

<http://www.utw.com/~ben/irvw-orks.htm>

Mark Twain

<http://www.literature.org/Works/Mark-Twain/>

Daniel Defoe

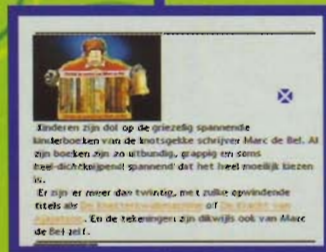
<http://www.li.net/~scharf/defoe.html>

The Bathrooms of Madison County

<http://www.nutscape.com/~fluxus/>

The Galileo Papers

<http://www.icon-st.net/~galileo/>

Literatuur

Een paar maanden geleden is er in de Internet-rubriek al aandacht besteed aan literatuur online. De redactie kreeg de vraag of er meer informatie beschikbaar was en dus werd er opnieuw gezocht. De meeste literatuur-sites zijn opgezet door particulieren, die informatie over hun favoriete schrijver online zetten. Een voorbeeld daarvan is de Roald Dahl homepage, waar je een biblio- en biografie van de schrijver vindt. De biografie vind je er in de vorm van een catalogus, die alfabetisch gerangschikt is. Dezelfde beschrijving past ook bij de sites die opgezet zijn ter ere van Umberto Eco (*De Slinger van Foucault*, *In de Naam van de Roos*), John Irving (*The World According to Garp*, *The Hotel New Hampshire*), Mark Twain (*Huckleberry Finn*) en Daniel Defoe (*Robinson Crusoe*).

Soms kom je complete boeken online tegen. De meeste van die boeken zijn ouder dan 50 jaar. De reden daarvoor is dat het copyright dan is vervallen. Project Gutenberg houdt zich bezig met het digitaliseren van dergelijke boeken. Op de Gutenberg-site zijn de boeken die al online zijn gezet geïndexeerd. Een greep uit het

Ruil nu in voor **Bose**[®]

Bose Lifestyle[®] 12
Audio Home
Entertainment System

En ontvang
tot **f 1.200,-** terug
voor uw oude stereo

Deze actie is geldig tot 31 december 1996

Het Bose Lifestyle[®] 12 Audio Home Entertainment systeem is speciaal ontworpen om u zowel een perfect bioscoopgeluid te geven als uitstekende Hi-Fi stereo muziek. Het is een compleet audio home entertainment systeem met een subliem geluid. Het is elegant en eenvoudig te bedienen.

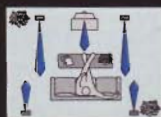
Er zijn vele redenen om over te stappen op een Bose Lifestyle[®] 12 Audio Home Entertainment systeem, waaronder levensechte geluidswaergave, elegant ontwerp en eenvoudige bediening. Maar vanaf vandaag is er een extra reden: koop nu een Bose Lifestyle[®] Muzieksysteem en profiteer van een inruilbedrag tussen de f 300,- en f 1200,-.

Uw aanschafprijs van toen levert nu *dik* geld op. Daarom garanderen we altijd een minimum inruilbedrag van f 300,- voor uw huidige stereo installatie (indien technisch in orde).

*Wilt u meer informatie of de deelnemende
dealer in de buurt bel Bose:
Telefoon 0299-369191*

* Bose Acoustimass[®] module (niet afgebeeld) is een deel van het systeem.

Zet
de volgende
stap

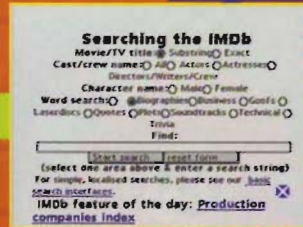

Generiek home cinema
systeem

Bose[®] Acoustimass[®] 10
home cinema
luidspreker systeem

BOSE
Better sound through research[™]

cussiegroep, dan moet je je abonneren. Dat doe je door, per e-mail, een commando te versturen naar de distributiesoftware. Je e-mail-adres komt vervolgens in een database terecht. Post er iemand een e-mail naar de lijst, dan gaat dat ene e-mailtje naar alle adressen in de database. En dus ook naar jou. Hetzelfde gebeurt er als je zelf een elektronisch bericht 'naar de lijst stuurt', zoals dat heet; jouw e-mailtje gaat naar alle andere personen die zich hebben geabonneerd op de lijst.

Meestal is het zo dat je het commando óf op de subjectregel moet plaatsen óf in de body van de e-mail. In het kader vind je een aantal voorbeelden van mailinglijsten (distributielijsten). Zo abonneer je je op de recepten-lijst door een mailtje te sturen naar capco@magnum.wpe.com. De subject-regel sla je over. Als inhoud tik je `subscribe [jouw e-mail-adres]` in. Als ik me bijvoorbeeld op die lijst zou willen abonneren, dan geef ik de e-mail de inhoud `subscribe lean@worldonline.nl` mee. De software 'filtret' automatisch mijn e-mail-adres eruit en plaatst die in de database.

Op sommige plaatsen draaien meerdere lijsten op een en hetzelfde softwarepakket. In dat geval moet je aangeven op welke lijst je je wilt abonneren. Een lijst die op een dergelijk manier werkt is de nieuws-lijst. Je stuurt een e-mailtje naar incinc@tiac.net. Op de subject-regel tik je `subscribe db` in, waarmee je aangeeft dat je je wilt abonneren op de lijst met de naam db. De inhoud van de e-mail laat je leeg. Je e-mail-adres wordt automatisch nagetrokken. Elke lijst werkt net even anders en in het kader staat aangegeven wat je moet intikken om je te abonneren.

Heb je je geabonneerd, dan krijg je vrij snel daarna een mailtje toegestuurd waarin staat beschreven hoe de lijst verder werkt. Lees die informatie even door, want daar kunnen belangrijke zaken instaan. Zo zijn sommige lijsten gemodereerd. Dat wil zeggen dat er iemand alle mailtjes die naar de lijst worden gestuurd op inhoudelijke waarde. Het wil wel eens gebeuren dat twee abonnees in zo'n heftige discussie raken dat er wat ruzie ontstaat. Degene die de lijst in de gaten houdt kan dan besluiten om de mailtjes van de betreffende personen niet door te laten totdat beide partijen weer gekalmeerd zijn; de andere abonnees hebben waarschijnlijk geen behoefte aan ruzie op de lijst, maar willen inhoudelijke informatie. Of iemand stuurt ongewenste reclame naar de lijst. Door de moderator kan het mailtje onderschept worden. Bij dergelijke gemodereerde lijsten is het vaak zo dat je het commando om jezelf te abonneren naar een ander e-mail-adres moet sturen dan je bijdragen aan de discussie.

Een tweede reden om het helpbestand, dat je toegestuurd krijgt na het nemen van een abonnement, door te lezen is om informatie te verkrijgen over hoe je jezelf weer uit de database krijgt. Meestal gaat dat op dezelfde manier als het nemen van een abonnement, maar in plaats van het commando `subscribe` gebruik je `unsubscribe`. Het lijkt eenvoudig, maar toch (en ik spreek uit ervaring) vergeet je na een tijd hoe je jezelf geabonneerd had. Niet alle mailinglijsten werken immers hetzelfde. Het is daarom aan te raden om het even op te schrijven, zodat je het later weer kunt opzoeken. Mocht het toch gebeuren dat je die informatie kwijt-

Vervolg Mailinglijsten

Nederlandstalig

Daily Planet

E-mail-adres: listserv@pi.net
 Subject: [niets invullen]
 Inhoud: `subscribe daily_planet`

FC Utrecht

E-mail-adres: majordomo@sicos.asa.nl
 Subject: [niets invullen]
 Inhoud: `subscribe fc-utrecht`

PSV

E-mail-adres: majordomo@stack.urc.tue.nl
 Subject: [niets invullen]
 Inhoud: `subscribe psv [je e-mail-adres]`

raakt, dan heb ik nog een tip, die geldt voor de lijsten die gebruikmaken van de LISTSERV-software; stuur een e-mailtje naar listserver (bijvoorbeeld listserv@listserv.clark.net), laat de subject-regel leeg en geef het mailtje de volgende inhoud mee: `unsubscribe netwide*`. Je bent dan op geen enkele LISTSERV-lijst meer geabonneerd.

Wil je meer adressen van mailinglijsten, dan kun je die via Yahoo oproepen of op het adres <http://ourworld.compuserve.com/homepages/djessop> kijken.

Nederlandstalige mailinglijsten worden elke derde en achttiende van de maand gepost in de nieuwsgroep nl.announce door Adri Verhoef, die de lijst bijhoudt.

Het bedrijfsleven maakt steeds meer gebruik van CD-i. Dit medium leent zich daar uitstekend voor. De professionele toepassingen zijn zeer divers in allerlei verschillende branches. Maandelijks berichten wij in deze rubriek over de nieuwste professionele toepassingen.

Rob Smit

CD-i PROF

CD Motion en Via CD

Vorige maand bespraken we van Script Media Systems de CD-i *Apotheek Info-Actief*. Dit bedrijf doet echter meer dan alleen CD-i's voor derden produceren: men biedt ook zogenaamde authoringsystemen aan. Een authoringsysteem is een combinatie van hard- en software waarmee multimedia-titels geproduceerd kunnen worden. Tekst, afbeeldingen, geluid en video kunnen door toepassing van een bepaalde mate van interactiviteit gecombineerd worden tot bijvoorbeeld een bedrijfspresentatie, een interactieve catalogus, een verzameling videoclips, een Point of Information programma of een spel.

Men levert twee verschillende 'lijnen' authoringsystemen: een professionele lijn onder de naam *CD-Motion* en een semi-professionele-/consumentenlijn onder de naam *Via CD*. Beide bestaan uit drie pakketten, respectievelijk bedoeld voor de productie van CD-i's, CD-ROM's en Video CD's. Daarnaast worden het CD-Plus platform en de diverse soorten CD-recorders ondersteund.

De formats

Zoals de lezers van dit blad ongetwijfeld weten is CD-i het interactieve formaat dat door Philips en Sony ontwikkeld is; de bijbehorende speler is in staat om behalve CD-i's ook Audio CD's, Foto CD's en Video CD's af te spelen. De doorvoersnelheid van de gegevens, het aantal weergegeven kleuren en de beeldresolutie zijn gestandaardiseerd, terwijl een deel van de besturingssoftware op de CD-i wordt meegeperst.

Hierdoor kan een CD-i in iedere speler waar ook ter wereld worden afgespeeld. De hier gehanteerde standaard heet Green Book.

CD-ROM is ook een interactief formaat, maar kan alleen in combinatie met computers gebruikt worden. Doorvoersnelheid van de gegevens, aantal kleuren en resolutie zijn hier verre van gestandaardiseerd; in veel gevallen moeten deze variabelen vóór het afspelen van een CD-ROM ingesteld worden. Ook is CD-ROM geen 'intelligent' CD-formaat, zoals CD-i; het is een medium dat louter voor data-opslag bedoeld is. Dit wordt de XA-standaard of Yellow Book genoemd.

Video CD's vormen de (digitale) tegenhangers van de

bekende (analoge) voorbespeelde videobanden; ze bevatten lineaire videobeelden met alleen een mogelijkheid tot zoeken, snel en langzaam heen en terug 'spelen' en pauzeren/spelen. Dat kan softwarematig (White Book 1.1) of hardwarematig (White Book 2.) gebeuren. Zie verderop voor een nadere uitleg van deze begrippen. CD-Plus is een variant op de Audio CD; het is een Audio CD met een extra CD-ROM track. Wie geen computer heeft kan gewoon naar de muziek luisteren via zijn CD-speler, wie wel een computer heeft kan op interactieve wijze kennisnemen van de bijbehorende achtergrondinformatie. Om copyright-technische redenen heet CD-Plus tegenwoordig CD-Extra.

CD-recorders tenslotte zijn apparaten waarmee je je eigen CD's kunt 'branden'; de informatie wordt in de meeste gevallen van een harde schijf naar een lege, beschrijfbaar CD gekopieerd.

Omdat we van Script Interactive Media Systems bericht ontvingen dat met *Via Video CD* nu ook *White Book 2.0* Video CD's gemaakt kunnen worden en men bovendien de *Rainbow Publisher* geïntroduceerd heeft klinken we in de telefoon. Video CD twee-punt-nul? *Rainbow Publisher*? Peter Theihzen, dit dient snel nader toegeelicht te worden...

Wat kun je met een authoringsysteem van Script Interactive Media Systems doen?

"Je kunt er op een simpele, spreadsheet-achtige manier titels mee in elkaar zetten. Daarbij wordt een productie opgebouwd uit verschillende blokken.

Zo'n blok kan bestaan uit tekst, beeld, audio, video of een combinatie daarvan, zoals een voice-over in combinatie met een aantal afbeeldingen. Aan ieder blok kunnen specifieke parameters toegekend worden, zoals hot spots, een gevoeligheid voor de linker- of rechter muis-knop bij de PC, enzovoort.

Door tussen die blokken een bepaalde interactieve relatie aan te leggen en de informatie op een bepaalde manier te digitaliseren kunnen ze vervolgens tot een CD-i, CD-ROM of Video CD gecombineerd worden.

Om te voorkomen dat je het eindresultaat pas kunt beoordelen als de complete oplage CD's geperst is, beschikken onze systemen over zowel preview- als een premaster-mogelijkheid.

Bovendien kunnen ze een CD-recorder aansturen, zodat

je op kritieke momenten in de ontwerpfase een proef-CD kunt aanmaken. Ook het converteren van audio en video nemen ze voor hun rekening. De gebruiker hoeft geen programmeer- of scripttaal te kennen om onze authoringsystemen te gebruiken."

Wat voor hardware heb je ervoor nodig?

"Minimaal een 486 DX2/66 PC met 32 Mb werkgeheugen, waarbij je moet bedenken dat het converteren van de gegevens sneller gebeurt naarmate de kloksnelheid van de PC hoger is. Een snelle harde schijf, dus met een

goede controller en een hoge continue doorvoersnelheid, is daarbij essentieel. De authoring hard- en software zelf voldoet aan de Plug & Play normen van Microsoft en vraagt dus om Windows95 als besturings-systeem."

Uit het persbericht begrijp ik dat het iets bijzonders is dat Via Video CD naast het White Book 1.1 formaat ook het White Book 2.0 formaat kan aanmaken. Er bestaan klaarblijkelijk meerdere Video CD formaten?

"Inderdaad. Wat wij in Nederland kennen is de White Book 1.1 standaard. Dit formaat is niet interactief, en functies als spelen, pauzeren en snel en langzaam voor- en achteruit 'spoelen' worden softwarematig geactiveerd met behulp van een bewegend pijltje en een menubalk op het televisiescherm. De CD-i-speler kan dit formaat afspelen, maar ook een computer die met een MPEG-kaart uitgerust is. In andere delen van de wereld blijken consumenten echter anders tegen interactiviteit aan te kijken. In het Verre Oosten bijvoorbeeld zijn er in een periode van 3 jaar tussen de 4 en 5 miljoen Video CD-spelers verkocht, en dat zijn lineaire spelers die zuiver hardwarematig bestuurd worden. Weliswaar gaat ook dat met een afstandsbediening, maar deze werkt op dezelfde manier als die van de televisie of videorecorder: je drukt op een knop van de afstandsbediening en het bijbehorende apparaat voert de gevraagde functie uit. Geen pijl die over het beeldscherm beweegt, alleen een druk op de knop. Dit formaat, waarbij de speel- en spoelfuncties hardwarematig worden geactiveerd, wordt de White Book 2.0 standaard genoemd."

"Behalve de mate van interactiviteit is ook de beeldresolutie van de Video CD-speler anders. De CD-i-speler kan namelijk maar een beeldresolutie van 384 x 288 pixels aan. Dat merk je vooral bij stilstaande beelden en tekst: foto's kunnen slechts matig gedetailleerd worden afgebeeld en tekst is zelden echt goed leesbaar. Een Video CD-speler daarentegen beschikt over een beeldresolutie van 768 x 576 pixels en is dus in staat om gedetailleerde 'stills' en goed leesbare tekst af te beelden. De verklaring hiervoor is dat een CD-i-speler met zogenaamde *interlaced* beelden werkt terwijl de Video CD-speler *non-interlaced* beelden gebruikt. Een televisiebeeld is opgebouwd uit 50 frames per seconde, die onderverdeeld zijn in 25 even en 25 oneven velden. Bij een non-interlaced beeld, zoals dat van de Video CD-speler, worden alle frames en velden benut en ervaart het menselijk oog het beeld als scherp. Bij een interlaced beeld als dat van de CD-i-speler daarentegen wordt maar de helft van het aantal velden per frame benut, en zo'n beeld ervaren we als iets minder scherp. De nieuwe versie van Via Video

Bedrijf op Schijf

Philipscdi.com

CD die nu is uitgekomen kan beide formaten aan: het niet-interactieve lage-resolutieformaat volgens de White Book 1.1 standaard en het interactieve hoge-resolutieformaat volgens de White Book 2.0 standaard. En dat alles voor maar 1295 gulden, een prijs die ook interessant is voor de videohobbyist."

Betekenen de massale verkopen van de Video CD-speler dat de CD-i-speler ten dode opgeschreven is?

"Geenszins. Het betekent alleen dat verschillende culturen verschillende smaken hebben, en daar dient een hardwareproducent rekening mee te houden. In Nederland is CD-i zowel bij de consument als bij het bedrijfsleven nog steeds zeer populair. In andere delen van de wereld is het enthousiasme bij de consumenten wat minder, maar is CD-i als platform voor business-to-business producties aan een hernieuwde opmars bezig. Zelfs in de Verenigde Staten, waar men aanvankelijk niets van CD-i moest hebben, is men definitief overstag gegaan."

Wat betekent de komst van DVD voor dit alles?

"De DVD-specificaties zijn nog niet helemaal gereed, en zelfs wanneer dat wel het geval is zal het nog vele jaren duren voordat DVD de rol van Audio CD, CD-ROM, Video CD en CD-i heeft overgenomen. Desondanks, en daar kunnen we alvast naar uitkijken, zal het DVD-formaat de verschillen tussen al die interactieve en niet-interactieve formaten van dit moment verkleinen. De doorvoersnelheid van de gegevens, de beeldresolutie, het aantal kleuren en de wijze van audio- en videocompressie zijn namelijk gestandaardiseerd."

In het persbericht werd ook melding gemaakt van de Rainbow Publisher. Wat is dat?

"Dat is een geïntegreerde combinatie van Via CD-i, Via Video CD en Via CD-ROM met een MPEG-encoder in de vorm van een insteekkaart, gebundeld in één, relatief laaggeprijsd pakket van nog geen 6000 gulden."

Is er een kwaliteitsverschil tussen de professionele en de semi-professionele lijn?

"Een kwaliteitsverschil is er niet - beide leveren dezelfde technische prestaties als pakketten die momenteel nog zo'n 20.000 gulden kosten, maar er zijn wel verschillen in het aantal mogelijkheden."

Desondanks is het semi-professionele systeem goed genoeg voor zaken als productpresentaties, interne bedrijfs cursussen, enzovoort."

Script Interactive Media Systems is gevestigd in Deventer, tel. 0570-610655.

Language Director

De moderne communicatiemiddelen maken de wereld steeds kleiner, waardoor steeds meer zaken op internationale of zelfs mondiale schaal worden gedaan. Voor de Nederlandse zakenman betekent dit dat hij niet meer kan volstaan met het spreken van één taal; hij zal op zijn minst het Engels moeten beheersen, en daarnaast liefst nog Frans, Duits of Spaans. Traditionele talencursussen zijn voor zakenmensen echter ongeschikt: ze duren meestal lang en worden op een vaste tijd en plaats gegeven, terwijl je je vaak al ver van te voren moet opgeven *Language Director*, ontwikkeld door het Delftse bedrijf Jägers Training & Consultancy, heeft voor deze problemen een oplossing gevonden waarbij de cursist zelf bepaalt waar, wanneer, hoe en hoe lang hij studeert. Zo kan hij binnen drie maanden een taal leren, veel sneller dan bij conventionele lesmethoden.

Duidelijke voordelen

Language Director wordt afgespeeld met behulp van de zogenaamde *Personal Trainer*, een pakket dat bestaat

uit een Philips CD-i-speler met afstandsbediening, een koptelefoon met geïntegreerde microfoon en een mixer ter controle van de uitspraak. De CD-i-speler kan op iedere TV worden aangesloten zodat er gestudeerd kan worden als dat uitkomt. Een bijkomend voordeel is dat het hele pakket in één draagtas past, waardoor het gemakkelijk mee op reis genomen kan worden. Inhoudelijk bestaat de cursus uit drie onderdelen; aan het eind van ieder onderdeel neemt *Language Director* een interactieve test af, waardoor de cursist zijn vorderingen zelf kan toetsen. Vanaf het moment dat het programma wordt gestart wordt de cursist in de vreemde taal aangesproken. Bovendien wordt het gesproken woord ondersteund door geschreven tekst en afbeeldingen. Drie duidelijke voordelen dus van een multimedia talencursus boven een traditionele talencursus!

Spreken, luisteren en schrijven

Bij het leren van een vreemde taal gaat het om spreken, luister- en schrijfvaardigheid, en deze communicatieve vaardigheden komen bij *Language Director* ruimschoots aan bod. Ze zijn onderverdeeld in de modules 'Play' en 'Learn'. Play oefent de luistervaardigheid: het programma laat bij een afbeelding of visuele aanwijzing de juiste uitspraak horen. Learn oefent de spreek- en schrijfvaardigheid: hier moet de cursist bij het zien van een afbeelding zelf het bijbehorende woord uitspreken, waarna het programma ter controle de correcte uitspraak nog eens laat horen. Het toont ook de juiste schrijfwijze van het betreffende woord. Komt de cursist onbekende woorden tegen, dan kan hij doorschakelen naar het zogenaamde *Informatiecentrum*. Hier kan een alfabetische woordenlijst - inclusief voorbeeldzinnen - worden opgeroepen, evenals een beeldwoordenboek en grammaticatabels die de zinsstructuur uitleggen.

Vaktermen

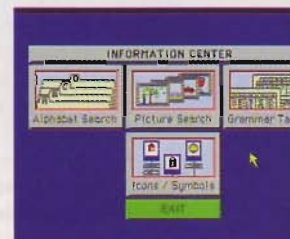
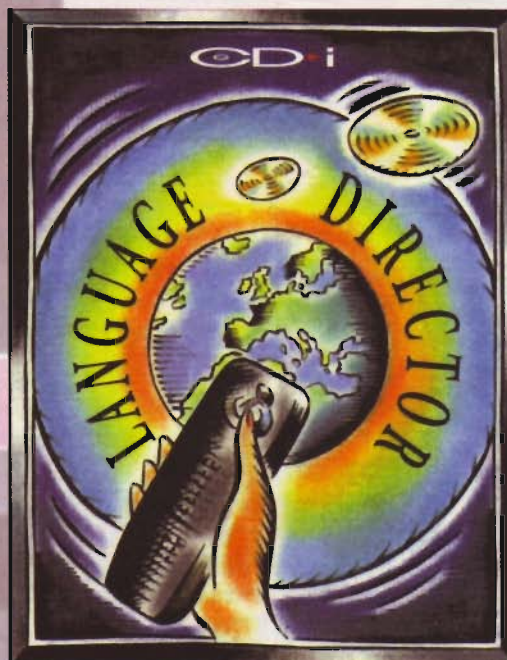
Omdat iedere vorm van zaken doen zijn eigen taalgebruik heeft, is het leren van de algemene vorm van een vreemde taal voor een zakenman niet voldoende. Dit heeft men bij Jägers onderkend door speciale zakelijke talencursussen als *Business English* te ontwikkelen, waarin vaktermen op het gebied van bankzaken, financiën, import & export en internationale handel aan de orde komen.

De grondslag voor *Language Director* werd zo'n dertig jaar geleden gelegd door professor I.A. Richards, docent aan de universiteiten van de Amerikaanse steden Harvard en Cambridge. Zijn manier van taalonderricht geven - hij had er de naam *Language Through Pictures*

voor bedacht - gaat er van uit dat er in de meeste omstandigheden effectief gecommuniceerd kan worden op basis van een beperkte woordenschat. Daarbij is grammatica ondergeschikt aan de doelstelling om een boodschap op een duidelijke manier over te brengen. De eenvoudigste manier om de cursist die woordenschat aan te leren is met behulp van afbeeldingen, dus vandaar de naam. Omdat bij CD-i afbeeldingen met geluid en animaties gecombineerd kunnen worden bleek dit medium uiteindelijk ideaal te zijn voor een dergelijke cursus. Bovendien past het programma zich aan het leer-tempo van de cursist aan, waardoor de beperkte tijd die de zakenman voor studiedoelinden beschikbaar heeft optimaal benut kan worden.

De aanschaf van de *Personal Trainer* heeft nog meer voordelen: naast *Language Director* bestaan er nog talloze andere CD-i-titels voor professioneel gebruik, om nog maar te zwijgen van entertainment-titels. Voor hij het weet komt de zakenman helemaal niet meer aan zaken doen toe, maar is hij op zijn hotelkamer een spelletje *Tetris* aan het spelen - of (interactief) met Tatjana aan het stoeien ...

Language Director geeft 'stoomcursussen' in 16 verschillende talen. Het programma wordt uitgegeven door Philips en is ontwikkeld door Jägers Training & Consultancy uit Delft, telefoon 015-2141377.

Bedrijf op Schijf

Philipscdi.com

CD-i THXLCDHDTV

CD-i THXLCDHDTVSECAMVHSPALDOLBY

ASPECT RATIO (16:9, 4:3 etc.) ● De verhouding tussen de breedte en de hoogte van een TV-scherm of een bioscoopscherm. De meeste TV's hebben 4:3 schermen, dus 4 eenheden in de breedte op 3 in de hoogte. Breedbeeld of 16:9 TV's zijn een industrieel compromis tussen 4:3 en de 21:9 verhouding die gebruikt wordt door filmmakers en bioscoopschermen.

BASS ● Lage frequentie geluiden tussen 80Hz en de laagst hoorbare noten van rond de 15Hz.

BIT ● Een stukje digitale informatie. Digitaal-naar-analoog vertalers zetten bits om in conventionele analoge audio signalen.

CD+G ● CD plus Graphics. Dit is een CD-formaat dat audiotracks plus aanvullende digitale informatie bevat. Het wordt gebruikt om videographics en tekst (liedjes etc.) weer te geven. Het wordt vooral gebruikt voor karaoke software.

CD-i ● CD-interactive. Welbekend. Een CD-formaat dat is ontwikkeld door Philips en Sony. Dit medium draagt digitale software en audio materiaal, dat gebruikt wordt voor videospelletjes, encyclopedieën en dergelijke. CD-i-spelers kunnen ook audio CD's weergeven. Types die uitgevoerd zijn met een digitale videocartridge kunnen ook films van een Video CD afspelen.

CD-ROM ● CD read-only memory. Dit CD-formaat doet dienst als drager van grote hoeveelheden (tot 600 megabyte) computerdata of software (van games tot interactieve encyclopedieën). Read-only wil zeggen dat het geheugen (memory) van de disc alleen gelezen kan worden, er kunnen dus geen gegevens mee opgenomen worden.

CENTRE-CHANNEL ● Een geluidskanaal in film en home cinema systemen, vooral gebruikt om dialoog weer te geven, via speakers die voor of achter het scherm staan. Ontworpen om de aandacht naar het scherm te trekken.

DIGITAAL ● Proces waarbij informatie wordt weergegeven in

CD-i's Verklarende Woordenlijst

Tweeters, MPEG, PAL, LCD...

Raak jij ook vaak verstrikt in de wirwar van technische termen? Vrees dan niet langer, want CD-i Magazine schept duidelijkheid in deze verbale abracadabra!

Sieds de Boer

nummers of binaire cijfers (bits), waardoor niet steeds waarden of golfvormen (analoog) veranderend hoeven te worden. Elke bit heeft één status uit twee; dus het is of een 0 of een 1. Dit wordt aangegeven door de aan- of afwezigheid van elektronische voltage (of stroom).

DOLBY DIGITAAL (of AC-3, 5.1) ● Zes-kanaals digitaal surround sound systeem voor home cinema; een ontwikkeling van het Dolby SR-D formaat, gebruikt in bioscopen. Het geeft stereo een geweldig effect. De zes kanalen omvatten vijf stuks met een bandbreedte van 20Hz tot 20kHz (voor links & rechts, centraal-voor, achter links & rechts) en een met een gelimiteerde bandbreedte voor de weergave van lage frequentie geluiden.

DOLBY 3 ● Drie-kanaals audio-decoder systeem dat gebruikt wordt voor de onderscheiding van linker en rechter stereo kanalen plus een centraal-voor kanaal, dat vooral dialoog draagt, van Dolby stereo materiaal.

DOLBY PRO LOGIC ● Systeem dat gebruikt wordt voor de onderscheiding van vier kanalen van surround informatie (rechts & links stereo, centraal-voor dialoog en achtereffecten), van Dolby stereo soundtracks.

DOLBY SR-D ● Zes-kanaals digitaal surround sound systeem, dat is ontwikkeld door de Dolby laboratoria. Wordt vooral gebruikt in bioscopen.

DOLBY STEREO ● Surround sound recording systeem dat vier kanalen codeert in een twee-kanaals stereo soundtrack. Van origine ontwikkeld voor bioscopen; sinds midden jaren zeventig wijd verbreid.

DOLBY SURROUND ● De naam die gegeven wordt aan Dolby stereo geëncodeerd materiaal als het wordt uitgezonden op TV, of opgenomen wordt op tape of disc.

DSP ● Digital Sound Processor. Techniek die wordt gebruikt voor het nabootsen van de akoestische eigenschappen van verschillende ruimtes,

zoals een bedompte kelder of een enorm open stadion. Dit geschiedt door het voorzichtig weerkaatsen en selectief filteren van het geluid.

DVC (1) ● Digital Video Cartridge. Uitbreidingsmodule voor CD-i-spelers zodat Video CD's en Digital Video on CD-i-titels kunnen worden afgespeeld.

DVC (2) ● Digital Video Cassette. Mogelijke vervanger voor het VHS formaat. DVC gebruikt compacte tape cassettes met een afspeellengte van wel 5 uur. De beeldkwaliteit zal slechts een fractie beter zijn dan die van VHS, maar dit systeem voorziet wel een upgrade mogelijkheid voor breedbeeld en High Definition TV-systemen.

DVD ● Naam voor toekomstige CD-formaten die voldoende capaciteit (tot wel 10 gigabyte) zullen hebben om een hele hoofdrol te dragen, gecodeerd volgens de MPEG-2 standaard, met beeld- en geluidskwaliteit die superieur is aan de huidige op tape (VHS) en Video CD (MPEG-1) gebaseerde systemen. De naam DVD staat nu voor zich; in het verleden was er sprake van Digital Video Disc of Digital Versatile Disc, maar om verwarring bij de consument tussen deze twee termen te voorkomen hebben de belanghebbenden afgesproken om alleen de initialen te gebruiken.

FREQUENTIE ● Meting in Hertz (afkorting: Hz) hoe vaak een gebeurtenis plaatsvindt, zoals de trillingen in een geluidsgolf. Het menselijk gehoor heeft in het algemeen een bereik van 15Hz, voor lage bas geluiden, tot 20.000Hz voor treble.

HDTV ● High Definition Television. Generieke naam voor analoge en digitale TV-systemen met meer dan 1000 afbeeldingslijnen, die een scherper beeld realiseren dan mogelijk is met de huidige 525 en 625 lijnen systemen.

LASERDISC ● Een tweezijdige zilveren disc die audio en video informatie van hoogwaardige, analoge kwaliteit draagt. Ze worden van hetzelfde materiaal gemaakt als gewone CD's.

ECAMVHSPALDOLBYS

VIDEOMPEGSCARTDSPDVD+GDVVCNTSC

SPDVD+GDVVCNTSC

LETTERBOXING ● Een manier om een breedbeeld afbeelding weer te geven op een normale 4:3 televisie. In plaats van dat de originele afbeelding aan de zijkanen wordt ingekrompen, verschijnen er nu zwarte balken aan de boven en onderkant van het beeld. Dit geeft door de goede verhouding het beeld weer een normaal perspectief.

LCD ● Liquid Crystal Display. Familie van opto-elektronische ontwerpen die functioneren via organische bestanddelen waarvan de doorschijnendheid verandert als deze worden blootgesteld aan elektrische stroom. Wordt gebruikt in beeldschermen en in de Sony KL-37W1 TV (zie CD-i Magazine Oktober 1996).

MPEG ● Motion Picture Experts Group. Deze werkgroep is opgericht om erop toe te zien dat de compressie van digitale audio en video signalen volgens een gedefinieerde standaard plaatsvindt. MPEG1 is een standaard die gebruikt wordt voor het comprimeren van video informatie in computersoftware en voor bestaande Video CD's. MPEG2, de laatst ontwikkelde standaard met een nog hogere kwaliteit, wordt gebruikt voor satelliet-systemen en zal gebruikt gaan worden in de toekomstige DVD-systemen.

MAIN SPEAKERS ● Normaal gesproken de linker en rechter kanaalspeakers in een stereo of audio systeem met meerdere kanalen

NTSC ● National Television Standards Committee. Amerikaans 525-lijnen/60Hz kleuren TV-systeem ontwikkeld in de jaren 50 en nu gebruikt in Canada, Japan en sommige gebieden rond de Stille Zuidzee.

PAL ● Phase Alternate Line. 625-lijnen/50Hz TV-systeem, ontwikkeld in Duitsland in de jaren 50, en gebruikt in veel delen van Europa (inclusief Engeland), delen van Afrika, Azië, Australië en het Midden-Oosten.

PAL Plus ● Breedbeeld TV-systeem dat kan samenwerken met bestaande PAL TV's en Video Cassette Recorders. PAL-Plus geformatteerde signalen verschijnen als 'geletterbox

te' (zie uitleg Letterbox) afbeeldingen op normale 4:3 TV-schermen, maar de zwarte grensgebieden boven en onderaan het scherm bevatten extra TV lijnen die 16:9 PAL-Plus televisies gebruiken om een volledige breedbeeld afbeelding te reconstrueren.

PHOTO CD ● Een CD-formaat dat is ontwikkeld door Kodak en dat gebruikt wordt voor het opslaan van hoge kwaliteit fotomateriaal. Speciale players, die tevens audio-CD's kunnen afspelen, zijn benodigd om de afbeeldingen op TV te kunnen weergeven. Een CD-i-speler heeft er geen moeite mee.

PROJECTION TV ● Apparaat dat een TV- of videoafbeelding op een groot scherm projecteert. Twee types spelen hierbij een hoofdrol: het ene systeem projecteert het beeld als een filmprojector van voren op het scherm, het andere systeem doet het andersom en wel van achter als het ware door het scherm.

REAR CHANNEL ● Audio effecten-kanaal in een Surround sound systeem, dat een Dolby Pro Logic decoder gebruikt.

RGB ● Rood, Groen en Blauw. De primaire kleuren van licht, die als ze worden gemengd elke andere kleur kunnen produceren. Het is ook een 'kleursignaal connectie-formaat', dat door sommige oudere PC-systemen wordt gebruikt om de computer aan de monitor te koppelen.

SUPER-VHS ● Super-VHS is een variant van VHS die een scherpere afbeelding produceert. Voor het afspelen is speciale apparatuur nodig, waarop je overigens tevens gewone VHS-banden kunt afspelen.

S-VIDEO ● Video-systeem waarbij de helderheid en kleuren elementen in een videosignaal gescheiden geproduceerd worden, dit om storende effecten te voorkomen.

SATELLIET SPEAKERS ● Luidsprekers die je los kunt koppelen van een stereo-TV. Tevens compacte speakers in een Surround sound systeem.

SATELLIET TV ● Een manier van uitzending vanaf satellieten. De satellieten draaien op een hoogte van 36.000 kilometer boven de evenaar en volgen een baan, waarvan de snelheid en de richting hetzelfde zijn als die van de aarde. Vanaf de aarde worden signalen uitgezonden naar de satellieten en deze zenden ze weer terug gebruikmakend van high-tech antennes. Het bereik van deze antennes is zeer groot en de signalen kunnen zo makkelijk opgevangen worden met kleine schotels.

SCART ● Syndicat des Constructeurs d'Appareils Radio Récepteurs et Téléviseurs. Een Franse organisatie die een populair systeem maakte dat de uitwisseling van video en stereo audio signalen tussen televisies en video-recorders mogelijk maakt.

SECAM ● Sequential Couleur a'Memoire. 625-lijnen/50Hz kleuren-TV systeem ontwikkeld aan het eind van de jaren 50 in Frankrijk. Dit systeem wordt vooral in de voormalige Sovjet-Unie en een aantal Oost-Bloklanden gebruikt.

STEERING ● Een eigenschap van het Surround sound systeem dat ervoor zorgt dat het juiste geluidseffect naar de juiste speaker gestuurd wordt.

SUBWOOFER ● Een luidspreker, soms aangestuurd door een ingebouwde versterker, die is ontworpen voor het weergeven van lage bas frequenties.

THX ● Tomlinson Holman eXperiment. Dit is een serie gedetailleerde specificaties voor essentiële componenten binnen een Surround sound systeem met meerdere kanalen. Het effect van het gebruikte Dolby Surround of Dolby AC-3 materiaal wordt ook wel omschreven als de 'thuisbioscoop'. THX is bedacht door Tomlinson Holman, die werkt voor de George Lucasfilm company (zeer bekende special effects studio, waar ondermeer films als Star Wars gerealiseerd werden).

TWEETER ● De speaker-driver die het treble geluid doorgeeft.

VCR ● Video Cassette Recorder of gewoon video-recorder. Term die gebruikt wordt voor alle apparatuur die videosignalen op kan nemen en daarvoor een magnetische tape gebruikt. Philips heeft de naam oorspronkelijk verzonnen en geïntroduceerd in 1972 bij de lancering van de eerste apparaten.

VHS ● Video Home System. In 1973 door JVC ontwikkeld video recording systeem voor de thuisgebruiker. Het VHS-systeem gebruikt opnamekoppen die bevestigd zijn op een draaicilinder, waaromheen de tape is gewonden. De opgenomen informatie wordt neergeschreven op de tape in series van diagonale strepen, zodoende wordt optimaal gebruik gemaakt van de capaciteit van de tape.

VIDEO CD ● Dit CD-formaat bevat digitale video en stereo audio signalen, die digitaal gecomprimeerd zijn volgens de MPEG-1 standaard. Deze informatie is afspeelbaar op CD-i-spelers die zijn uitgerust met een digitale videocartridge.

VIDEO OUT ● Uitvoer voor een video signaal, waarvan er twee algemene formaten zijn. Het ene is samengesteld: kleur, helderheid en informatie voor synchronisatie zijn gecombineerd. Bij het andere formaat worden de helderheid en kleuren signalen gescheiden om te voorkomen dat ze met elkaar conflicteren.

VIDEOPLUS+ (of VCR Plus, Showview) ● Videorecorder tijdprogrammeer-systeem. Hierbij wordt het de gebruiker makkelijk gemaakt om programma's op te nemen. Het enige dat gedaan hoeft te worden is het invoeren van een paar getallen in de recorder. Deze getallen zijn terug te vinden in TV-gidsen en dergelijke en staan vermeld achter de programma's. De getallen vormen een schakel met een computer algoritme dat de recorder de nodige gegevens levert, zoals tijd, datum en kanaal.

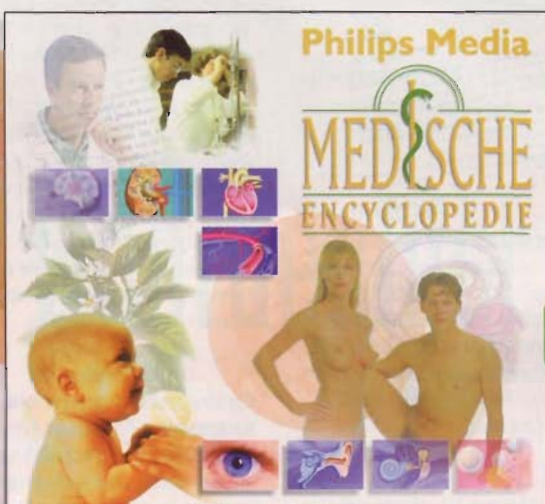
WOOFER ● Een flinke unit in een speaker die de bas geluiden afhandelt.

Philips Media presenteert op PC CD-ROM:

DE MEEST COMPLETE NEDERLANDSE INTERACTIEVE MEDISCHE ENCYCLOPEDIË

Deze Medische Encyclopedie is een compleet interactief naslagwerk gebaseerd op een grote reeks medische standaardwerken die al meer dan 25 jaar voor iedereen de belangrijkste vraagstukken zijn. Gebruikmakend van de nieuwste gegevens van de universitaire en onderzoekslabora-

HFL 149,95

toria, gecombineerd met ziektegeschiedenissen uit de medische praktijk biedt deze disc een schat aan

informatie over medische onderwerpen. Van algemene gezondheidsproblemen tot definities van medische termen, en van veel gebruikte medicijnen tot uitgebreide artikelen.

Inhoud:

- Medische Gezondheidsencyclopedie met 250 artikelen
- Artikelen over het menselijk lichaam
- Encyclopedisch Woordenboek met 15.000 ingangen
- Algemene Klachten onderdeel
- 775 Medicijnen
- 775 Zelfmedicatie middelen
- EHBO gids met 100 onderwerpen
- Meer dan 900 algemene vragen & antwoorden
- En meer

De artikelen zijn voorzien van vele foto's, illustraties, meer dan 40 videofragmenten, 25 fotoreportages, tabellen, statistieken, scrolling images, uitspraken van medische termen, microscopische opnamen en honderdduizenden links.

Inclusief een archief van alle multi-media elementen, een memofunctie, een helpfunctie, en hoge kwaliteit printmogelijkheid.

**VANAF 14 NOVEMBER
IN DE WINKEL VERKRIJGBAAR**

Let's make things better.

Video CD - Het overzicht

553 Video CD titels op een rijtje

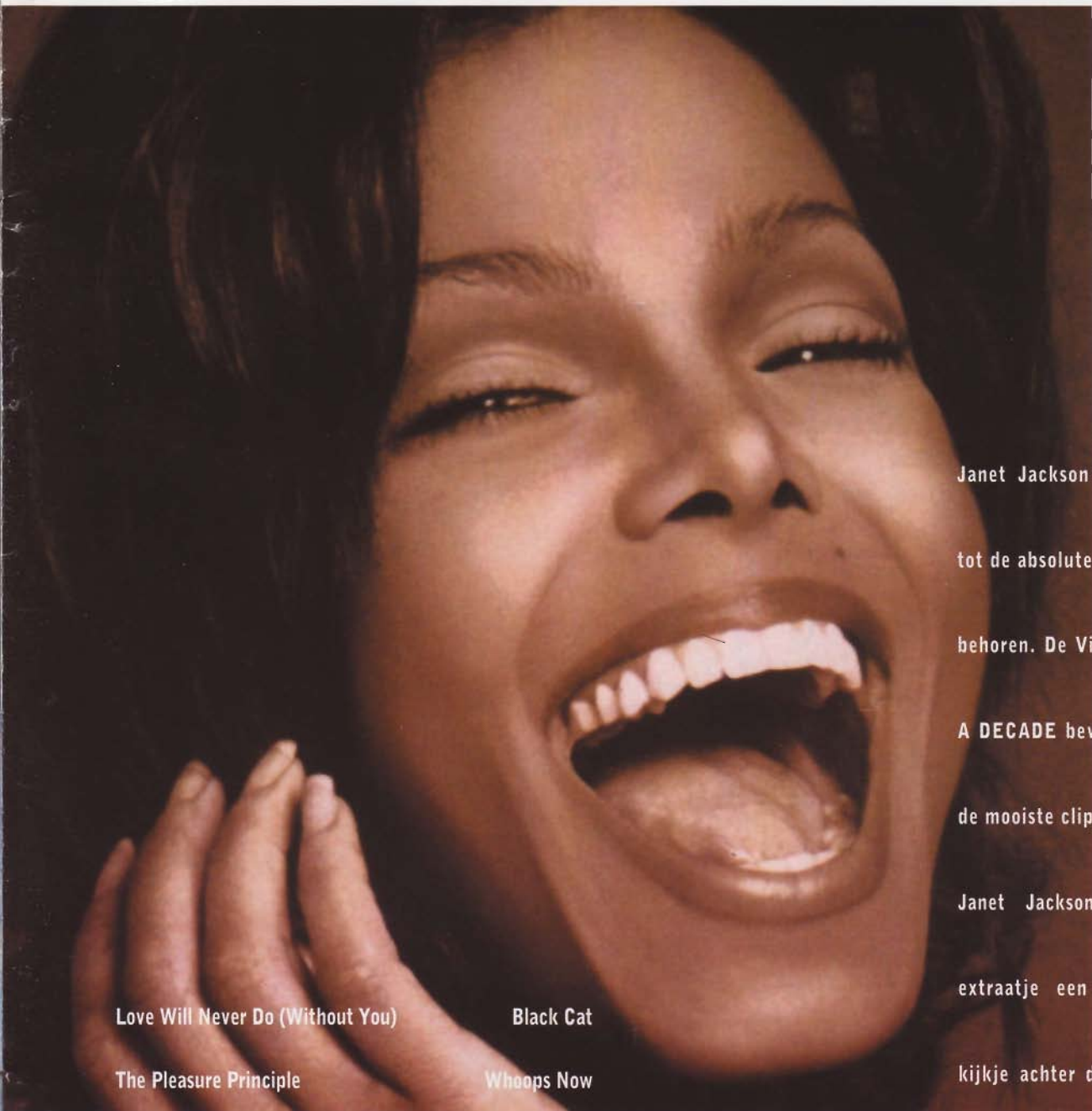
Lezers vragen ons wel eens om op een rijtje te zetten wat er nu zoal verkrijgbaar is op Video CD. Dat vonden wij ook een goed idee, al bleek het een behoorlijke klus. Natuurlijk kan dit nooit een compleet noch een accuraat overzicht zijn van datgene wat er in Nederland en België in de winkels aan Video CD's te vinden is. Van sommige zijn de gegevens niet volledig, andere titels zijn misschien niet (meer) verkrijgbaar en misschien zijn er belangrijke Video CD's waar wij domweg nog nooit van gehoord hebben. Hoe dan ook, we beginnen met deze lijst: dit is het overzicht van alle titels die wij kennen. Als er belangrijke aanvullingen of verbeteringen komen op deze lijst, dan zullen wij die binnenkort publiceren.

Titel	Categorie	Prijs
100 jaar Olympische Spelen	Docu	f 49,95
A Star is born	Film	f 35,00
ABBA - Gold	Muziek	f 49,95
ABBA - More ABBA Gold	Muziek	f 44,95
Accused, The	Film	f 49,95
Adams Family Values, The	Film	f 49,95
Adrift	Film	f 49,95
Aida	Muziek	f 99,95
Ajax Kampioen 1995	Docu	f 49,95
Ajax seizoen '95/'96	Docu	f 49,95
Akira	Film	f 49,95
Alice Cooper / Prime Cuts / The Ac Story	Muziek	f 29,95
Alice in Wonderland	Kind	f 35,00
Alice, sweet Alice	Film	f 39,95
Allerleukste Jumbovriendjes, De	Kind	f 49,95
Alone in the Woods	Film	f 49,95
American Civil War, The	Docu	f 59,95
Amerika - Grote Steden	Docu	f 49,95
Amnesia	Film	f 49,95
André Rieu - Strauß & Co	Muziek	f 49,95
André Rieu - Wiener Melange	Muziek	f 49,95
Andrew Lloyd Webber / The Prem...	Muziek	f 49,95
Animal protector	Film	f 49,95
Annie Hall	Film	f 39,95
Annie's Garden	Film	f 49,95
Apocalypse Now	Film	f 49,95
Apollo 13, Het Ware Verhaal	Docu	f 59,95
Arctic Blue	Film	f 49,95
Aretha Franklin Live At Park West	Muziek	f 59,95
Autoroutes Oostenrijk	Docu	f 59,95
Autoroutes Spanje	Docu	f 59,95
Autralie	Docu	f 59,95
Avalache	Film	f 49,95
Baby Boom	Film	f 49,95
Bad Company	Film	f 49,95
Bassie & Adriaan	Film	f 49,95
Bat 21	Film	f 49,95
Battle For Arnhem, The	Docu	f 49,95
Bean Ongezien	Film	f 46,95
Beasty Boys - Sabotage	Muziek	f 55,00
Beatles - Legend continues	Docu	f 49,95
Belinda Carlisle Runaway Live	Muziek	f 49,95
Benny en Joon	Film	f 19,95
Berlijn	Docu	f 59,95
Beverly Hills Cop	Film	f 49,95
Beverly Hills Cop II	Film	f 49,95
Beverly Hills Cop III	Film	f 49,95
Bioforce	Film	f 49,95
Biosdisk nr. 1	Film	f 19,95
Biosdisk nr. 2	Film	f 19,95
Biosdisk nr. 3	Film	f 19,95
Biosdisk nr. 4	Film	f 19,95
Biosdisk nr. 5	Film	f 19,95
Bip Bop 2	Kind	f 39,95
Bip Bop 3	Kind	f 39,95
Bitter Moon	Film	f 49,95

Titel	Categorie	Prijs	Titel	Categorie	Prijs	Titel	Categorie	Prijs
Bittere Kruid, Het	Film	f 49,95	Film, The	Film	f 49,95	Legends of Popmusic - B.B. King	Muziek	f 29,95
Black Magic M.66	Film	f 49,95	Fish Called Wanda, A	Film	f 49,95	Legends of Popmusic - Chuck Berry	Muziek	f 29,95
Black Rain	Film	f 49,95	Flairk Chambers	Docu	f 49,95	Legends of Popmusic, James Brown	Muziek	f 29,95
Blood of the Hunter	Film	f 49,95	Flashdance	Film	f 49,95	Legends of Popmusic, Janis Joplin	Muziek	f 29,95
Blue Ice	Film	f 59,95	Flavia the Heretic (Redemption)	Film	f 59,95	Legends of Popmusic, Jerry Lee Lewis	Muziek	f 29,95
Bob Marley, One Love Peace Concert	Docu	f 49,95	Flooder 3	Docu	f 49,95	Legends of Popmusic, Jimi Hendrix	Muziek	f 29,95
Boedapest	Muziek	f 49,95	Florida, Caribbean Special	Film	f 49,95	Legends of Popmusic, John Lennon	Muziek	f 29,95
Bon Jovi - Cross Roads	Muziek	f 59,95	Flying Doctors	Film	f 49,95	Legends of Popmusic, Little Richard	Muziek	f 29,95
Bowie, David - Video Collection	Film	f 49,95	Flynn	Docu	f 24,95	Legends of Popmusic, Otis Redding	Muziek	f 29,95
Boxing Helena	Film	f 49,95	Fokker in Vogelvlucht	Film	f 49,95	Legends of Popmusic, Rolling Stones	Muziek	f 29,95
Braindead	Film	f 49,95	Forrest Gump	Film	f 49,95	Legends of Popmusic, The Doors	Muziek	f 29,95
Brainscan	Film	f 49,95	Fortress	Film	f 49,95	Legends of the North	Film	f 49,95
Broken Reality	Film	f 49,95	Four Weddings and a Funeral	Film	f 59,95	Leo de Lion	Kind	f 29,95
Bryan Adams - Waking Up The Neighbours	Muziek	f 49,95	Framed	Film	f 49,95	Monty Python - Life of Brian	Film	f 49,95
Bryan Adams - 50 Far So Good (and More)	Muziek	f 25,00	Frank and Jessie	Film	f 49,95	Little Lulu	Kind	f 25,00
Bugs Bunny	Kind	f 59,95	Frauds - Phils Collins	Film	f 49,95	Londen	Docu	f 59,95
Bush, Kate - Wholestory 94	Muziek	f 69,95	Freefall	Film	f 49,95	Love, Cheat and Steel	Film	f 49,95
Caged Hearts	Film	f 59,95	French Kiss	Film	f 49,95	Maak kennis met de Video CD	Docu	f 6,95
Caligula	Film	f 59,95	Frozen Assets	Film	f 49,95	Maak kennis met Video CD - deel 2	Docu	f 49,95
Carabische Antillen	Docu	f 59,95	FTW.	Film	f 49,95	Macross II	Film	f 35,00
Carl Perkins & Friends - A Rackabilly Session	Muziek	f 59,95	Flying High!	Film	f 49,95	Magic sword	Film	f 39,95
Carpenters, Yesterday	Muziek	f 49,95	Georgie Fame & the Blue Flames	Muziek	f 49,95	Magic World of Tommy Cooper 3, The	Film	f 39,95
Carrie	Film	f 25,00	Getaway, The	Film	f 49,95	Magic World of Tommy Cooper 2, The	Film	f 39,95
Casper	Kind	f 79,95	Ghost	Film	f 49,95	Magic world of Tommy Cooper, The	Film	f 59,95
Catweazle - Het oog van de toekomst...	Film	f 49,95	Ghost in the Shell	Film	f 39,95	Maleisië / Singapore	Docu	f 35,00
Centraal Noord Engeland	Docu	f 49,95	Gigolo Dochinpira, The	Film	f 49,95	Man-eater	Film	f 59,95
Charlie Parker, Celebrating Bird	Muziek	f 49,95	Golf - Hole in one	Docu	f 49,95	Marokko	Docu	f 49,95
Charly Chaplin the Tramp Forever 1	Docu	f 49,95	Good Cop, Bad Cop	Film	f 49,95	Mask, The	Film	f 49,95
Charly Chaplin the Tramp Forever 2	Docu	f 49,95	Good man in Africa, A	Film	f 49,95	Matinee	Film	f 49,95
Charly Chaplin the Tramp Forever 3	Docu	f 49,95	Gordon in Concert	Muziek	f 49,95	Mercator	Film	f 49,95
Charly Chaplin the Tramp Forever 4	Docu	f 49,95	Grateful Dead Movie, The	Muziek	f 29,95	Metal Beast	Film	f 39,95
Chase, The	Film	f 49,95	Great South Land	Docu	f 49,95	Mexico / Quatamala	Docu	f 25,00
China O' Brien	Film	f 49,95	Hard Run	Film	f 49,95	Molly Moo Cow	Kind	f 39,95
Chitty Chitty Bang Bang	Film	f 59,95	Häxan (Redemption)	Film	f 49,95	Monkey Trouble	Film	f 39,95
Clash, Rufo Boy, The	Muziek	f 49,95	Hazes, Andre - Jubileum 94	Muziek	f 49,95	Monty Python - The Bad Brain Box:	Film	f 59,95
Classic Comedy's	Docu	f 49,95	Heck's Way Home	Kind	f 29,95	Moonstruck	Film	f 49,95
Clear and Present Danger	Film	f 49,95	Heidi	Muziek	f 49,95	Mr Bean - De Dwaze Uitspattingen van	Film	f 39,95
Come Die with me	Film	f 49,95	Hendricks, Barbara - Tribute to	Film	f 49,95	Mr Bean - De Hachelijke Ondernemingen van	Film	f 49,95
Coming To America	Film	f 39,95	Herman Finkers - Dat heeft zo'n jongen...	Film	f 49,95	Mr Bean - De Verschrikkelijke Verhalen van	Film	f 49,95
Congo	Film	f 29,95	Het Zakmes	Kind	f 39,95	Mr Bean - De Vrolijke Ongelukjes van	Film	f 49,95
Copper Mountain - Jim Carrey	Docu	f 49,95	Het allermostste Ei	Film	f 39,95	Mr Bean - De laatste Capriolen	Film	f 49,95
Coral sea dreaming	Muziek	f 49,95	Hilary	Film	f 59,95	Mr Bean Ongezien	Film	f 49,95
Corry Konings, Onvergetelijk	Muziek	f 49,95	Histoire d'O	Docu	f 49,95	Mr Bean, De Avonturen van	Film	f 39,95
Cream, Fresh live Cream	Muziek	f 49,95	History Of Aviation Part I, The	Docu	f 49,95	Music Sampler	Muziek	f 49,95
Crime Broker	Film	f 49,95	Hologram man	Film	f 49,95	Nails	Film	f 49,95
Crocodile Dundee II	Film	f 49,95	Homer and Eddie	Film	f 39,95	Naked Gun 2.5, The	Film	f 49,95
Crying Game, The	Film	f 49,95	Hoogtepunten van het WK '94	Film	f 59,95	Naked Gun 33 1/3, The	Film	f 49,95
Cure Show, The	Muziek	f 49,95	Hostile Intentions	Film	f 49,95	Naked Gun, The	Film	f 59,95
D-Day The Official Story	Docu	f 49,95	House of the Spirits, The	Film	f 29,95	Nationale Parken in Amerika	Docu	f 29,95
Daens	Film	f 25,00	Houston, We've Got a Problem	Film	f 49,95	Natures greatest architects	Docu	f 29,95
Daffy Duck	Kind	f 39,95	How To Irritate People / John Cleese	Film	f 49,95	Nazi's slaan toe - World War II, De	Docu	f 29,95
Dag, Juf, tot morgen!	Kind	f 49,95	Hunt for Red October, The	Film	f 59,95	Necrophobia	Film	f 29,95
Dance Vision Vol. 1	Muziek	f 69,95	IJsland	Docu	f 59,95	Nell	Film	f 49,95
Dances with Wolves	Film	f 39,95	In Bed with Madonna	Muziek	f 49,95	Never Ending Story, The	Film	f 39,95
De Ark van Noach - Dieren uit de Bijbel	Kind		In Pursuit of Honor	Film				

Titel	Categorie	Prijs	Titel	Categorie	Prijs	Titel	Categorie	Prijs
Robert E Lee And The Army...	Docu	f 49,95	Sting Ten Summer's Tales	Muziek	f 49,95	Turks Fruit	Film	f 59,95
Rock Revolutions 1	Muziek	f 49,95	Sting, The Best Of, Fields of Gold	Muziek	f 59,95	Turner, Tina - Simply the Best	Muziek	f 29,95
Rock Revolutions 2	Muziek	f 49,95	Stone Cold	Film	f 49,95	Twaalf dagen Kerstmis	Kind	f 59,95
Rocky	Film	f 49,95	Stranger by Night	Film	f 49,95	Twilight Zone	Film	f 49,95
Rolling Stones - Live at the MAX	Docu	f 55,00	Strauss Box 8 discs	Film	f 139,00	Twin Peaks - Fire Walk With Me	Film	f 49,95
Rolling Stones - Group that shocked the world	Docu	f 79,95	Street Corner Justice	Film	f 49,95	U2 - Rattle and Hum	Muziek	f 59,95
Rolling Stones - Gimme Shelter	Muziek	f 49,95	Streetsfighter II	Film	f 49,95	U2 Zoo TV - Live from Sydney	Muziek	f 49,95
Rotbeesten en De Tovervinger	Kind	f 39,95	Sunny Caribbean, Caribische Antillen en...	Docu	f 59,95	Ultimate County Video CD, The	Muziek	f 49,95
Route 101 Baja California	Docu	f 59,95	Superman	Kind	f 25,00	Under Fire	Film	f 49,95
Roxette - Don't Bore Us	Muziek	f 54,95	Suspicious Agenda	Film	f 49,95	Untouchables, The	Film	f 49,95
Royce	Film	f 59,95	Swan Lake	Muziek	f 49,95	Vengeance Valley	Film	f 35,00
Rupsje Moutigenoeg en andere verhalen	Kind	f 39,95	Swept Away	Film	f 49,95	Verenigde Staten Zuidwest	Docu	f 49,95
S.A.S. Hitman	Film	f 49,95	Tajana's Double Deal	Muziek	f 14,95	Victor Borge	Film	f 39,95
Sacred Cargo	Film	f 59,95	Tears for Fears, Tears Roll Down	Muziek	f 49,95	Victoria In Dover	Film	f 39,95
Sade	Muziek	f 59,95	Terminal Vision Vol. 1	Muziek	f 49,95	Video Jukebox 1	Muziek	f 39,95
Salute of the Juggler	Docu	f 49,95	Terminal Rush	Muziek	f 59,95	Video Jukebox 2	Muziek	f 39,95
Sandokan	Film	f 29,95	Terminatator, The	Film	f 49,95	Voyage	Film	f 49,95
Sarah Vaughan	Kind	f 49,95	Terms of Endearment	Film	f 49,95	Wales	Docu	f 79,95
Saved By The Light	Muziek	f 49,95	The Beatles - Hard Days Night	Film	f 49,95	War Years (Europe in Flames), The	Docu	f 39,95
Scarlett	Film	f 99,95	The Beatles - Help	Muziek	f 54,95	Warlock	Film	f 49,95
Scorned	Film	f 49,95	The Beatles - Making of	Muziek	f 39,95	Warrior Spirit	Film	f 49,95
Scrooged	Film	f 49,95	The Big Trees	Film	f 35,00	What is Internet?	Docu	f 49,95
Sechellen & Mauritius	Docu	f 49,95	The Brady Bunch Movie	Film	f 49,95	Wayne's World	Film	f 49,95
Secret of Nimh	Kind	f 39,95	The Cure Picture Show	Muziek	f 59,95	Weekend at Bernie's 2	Film	f 49,95
Secrets of Manhattan	Film	f 49,95	The Custodian	Film	f 49,95	Wet Wet Wet - Greatest hits	Muziek	f 49,95
See Jane Run	Film	f 49,95	The Deadly Past	Film	f 49,95	When Comedy was King	Docu	f 49,95
Sexual intent	Film	f 49,95	The Donor	Film	f 49,95	Where Truth Lies	Film	f 49,95
Sexchellen, Maritius	Docu	f 59,95	The Golden Age of Comedy	Docu	f 49,95	Who - 30 years of maximum R&B Live, The	Muziek	f 49,95
Shallow Grave	Film	f 49,95	The Ninja Mission	Film	f 49,95	Wicked City	Film	f 49,95
Showgirl Murders	Film	f 59,95	The Other Side of the Law	Film	f 49,95	Wind at Heart	Film	f 49,95
Sicilie / Malta	Docu	f 39,95	The Painted Hills	Film	f 35,00	Wild Orchid	Film	f 39,95
Sissi	Film	f 39,95	The Player	Film	f 49,95	Wilde Zwanen / Sneeuwkoningin	Kind	f 39,95
Sissi De Jonge Keizerin	Film	f 39,95	The Seventh Floor	Film	f 49,95	Wintervakanties in de USA	Docu	f 59,95
Sissi's Woelige Jaren	Film	f 39,95	The Takeover	Film	f 49,95	Wintervakanties in Oostenrijk	Docu	f 59,95
Skitechniek van A tot Z	Docu	f 59,95	The The - Infected	Muziek	f 49,95	Wintervakanties in Zwitserland	Docu	f 59,95
Sliver	Film	f 49,95	Theelma & Louise	Film	f 49,95	Witness	Film	f 49,95
Smeerkees	Film	f 39,95	This is Amerika, Steden en Route 101	Docu	f 59,95	Woman in Red, The	Film	f 49,95
Smurfen - De laatste Smurfbei	Kind	f 39,95	Three Tenors	Muziek	f 49,95	Woman of Independent Means, A	Film	f 79,95
Smurfen - Het Magische schilderij (ook Frans)	Kind	f 39,95	Time Bandits	Film	f 49,95	Women of Country II	Muziek	f 49,95
Smurfen-Mitsje af voor de Smurfen	Kind	f 39,95	Timebomb	Film	f 49,95	Women of Country I	Muziek	f 49,95
Social Suicide	Film	f 39,95	Tina Turner - Live form Barcelona 1990	Muziek	f 49,95	Woody Woodpecker	Kind	f 25,00
Soldaat van Oranje	Film	f 59,95	Tina Turner '88 Live in Concert	Muziek	f 49,95	Worlds Of..., The	Muziek	f 49,95
Spanje Canarische Eilanden	Docu	f 59,95	Toen en Nu - Brugge en de kust	Docu	f 39,95	Youp van 't Hek - Ergens in de Yerte	Film	f 39,95
Spanje de Balearen	Docu	f 59,95	Toeristische Autoroutes Frankrijk	Docu	f 39,95	Youp van 't Hek - OudejaarscontArence 1995	Film	f 39,95
Split Second	Film	f 49,95	Toeristische Autoroutes Ierland	Docu	f 59,95	Zeehonden / Galapagos	Docu	f 39,95
Stalingrad	Film	f 49,95	Toeristische Autoroutes Italie	Docu	f 59,95	Zingstrips - 12 liedjes van Annie MG Schmidt	Kind	f 24,95
Star Trek I - The Motion Picture	Film	f 49,95	Tommy - The Movie	Muziek	f 49,95	Zingstrips - 15 bekende kinderliedjes	Kind	f 24,95
Star Trek - Generations	Film	f 49,95	Top Gun	Film	f 59,95	Zingstrips - 15 bekende kinderliedjes	Kind	f 24,95
Star Trek II The Search for Spock	Film	f 49,95	Tosca	Muziek	f 59,95	Zingstrips - Zing mee voor de kerstman	Kind	f 24,95
Star Trek V - The Final Frontier	Film	f 49,95	Total Force	Film	f 49,95	Zwarte Hengst, De	Film	f 49,95
Star Trek IV - The Voyage Home	Film	f 49,95	Tough Guy	Film	f 49,95			
Star Trek VI The Undiscovered Country	Film	f 49,95	Trust in Me	Film	f 49,95			
Stevie Nicks Red Rocks	Muziek	f 49,95	Tunnel Vision	Film	f 49,95			

• janet jackson Design of A decade

Janet Jackson bewijst al 10 jaar tot de absolute top in de muziek te behoren. De Video CD DESIGN OF A DECADE bevat alle megahits en de mooiste clips uit een decennium Janet Jackson. Met als uniek extraatje een interview en een kijkje achter de schermen tijdens

het maken van de indrukwekkende videoclip bij de wereldhit Runaway.

Love Will Never Do (Without You)	Black Cat
The Pleasure Principle	Whoops Now
Nasty	Runaway
When I Think Of You	Alright
Escapade	Come Back To Me
Control	That's The Way Love Goes
Miss You Much	Let's Wait Awhile
Rhythm Nation	What Have You Done For Me Lately?

1986/1996

PolyGram Video

Philipscdi.com

**EUROPESE
TELEVISIE
VAN HET JAAR
95/96.**

PHILIPS

**EUROPESE
TELEVISIE
VAN HET JAAR
96/97.**

PHILIPS

Tot kijk in 97/98.

Let's make things better.

Voor het tweede achtereenvolgende jaar werd de Philips breedbeeld televisie uitgeroepen tot "Europese televisie van het jaar 96/97" voor de "onverslaanbare kwaliteit".
Bel voor meer informatie de Philips Consumentenlijn: 06-8406 (20 ct. p/m).
*Uit het juryrapport.

MATCHLINE

PHILIPS

Philipscdi.com